

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Kansainvälisen kaupan koulutusohjelma / Venäjän liiketoiminta

Tuuli Tuominen

KÄSIKIRJA LAHDEN ALUEELLE SJOITTUVILLE VENÄLÄISILLE
YRITYKSILLE

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Venäjän liiketoiminta

TUOMINEN, TUULI

Käsikirja Lahden alueelle sijoittuville venäläisille
yrityksille

Opinnäytetyö

83 sivua + 9 liitesivua

Toimeksiantaja

Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – LAKES

Huhtikuu 2011

Avainsanat

sijoittuminen, ulkomaiset investoinnit, Venäjä, venäläiset
yritykset, ulkomaalaisomistus, Lahti, käsikirja

Tämä opinnäytetyö käsittelee venäläisten yritysten sijoittumista Suomeen. Sijoittumisten kohdealueena on tarkasteltu etenkin Lahden aluetta. Tutkimuksen päätehtävänä on selvittää, kuinka venäläinen yritys voi aloittaa liiketoiminnan Lahden alueella. Opinnäytetyö tehdään toimeksiantona Lahden alueen kehittämissyhtiö Oy – Lakesille.

Tutkimuksen tavoitteena on laatia venäläisille yrityksille sijoittumiskäsikirja. Tavoitteen saavuttamiseksi teoriaosassa tutkitaan Suomen ja Venäjän yritys ympäristön piirteitä sekä maiden keskinäisiä sijoittumisia ja sijoituksia. Empiriaosa muodostuu tiivistä, helppolukuisesta käsikirjasta, jonka toimeksiantaja voi ottaa välittömästi käyttöönsä ja käännettä sen venäjäksi.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on pääasiassa kirjoituspöytä tutkimus. Pohjatiedon hankkimiseksi on myös haastateltu muutamia alan asiantuntijoita. Lähdemateriaali on kerätty kirjoista, artikkeleista sekä sähköisistä lähteistä. Lisäksi työssä on käytetty hyväksi Lahden alueen kehittämissyhtiö Oy – Lakesin materiaaleja sekä kirjoittajan omaa tietämystä, joka on hankittu Lakesissa suoritetun työharjoittelun aikana kesällä 2010.

Suomen ja Venäjän väliset investoinnit eivät ole kummallekaan maalle vielä kovin merkittäviä, vaikka maiden välinen ulkomaankauppa on muuten varsin kehittynyttä. Suomessa on kuitenkin alettu panostaa entistä enemmän myös venäläisten yritysten houkuttelemiseksi alueelle. Elinkeinoharjoittamisen vapaus Suomessa koskee ETA-alueen kansalaisia, joten venäläisten sijoittuvien yritysten tulee joko hankkia yritykseensä ETA-alueella asuva kumppani tai anoa Patentti- ja rekisterihallitukselta toimintalupaa liiketoiminnalleen. Näitä ja monia muita toimintaohjeita venäläisille yrityksen perustajille on selvitetty empiriaosan sijoittumiskäsikirjassa.

Ulkomaisista sijoituksista on merkittävää hyötyä Suomen kansantaloudelle ja sijoitusten kohdealueelle. Venäjä on Suomen nopeimmin kasvava lähimarkkina-alue, joten panostus venäläisiin yrityksiin tulee kannattamaan. Lahden kannattaa siis jatkossakin aktiivisesti kehittää investointi-imagooaan ja panostaa alueen markkinointiin Venäjälle.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Russian Trade

TUOMINEN, TUULI

Handbook for Russian companies about establishing a business in the Lahti region

Bachelor's Thesis

83 pages + 9 pages of appendices

Commissioned by

Lahti Regional Development Company Oy – LAKES

April 2011

Keywords

establishment, foreign investments, Russia, Russian enterprises, foreign ownership, Lahti, handbook

This thesis deals with establishments of Russian companies in Finland. As a location, the Lahti region is especially examined. Foreign companies have a significant benefit for the Finnish economy and the location of establishment. Russia is the fastest growing economy near Finland, so the persuasion of Russian companies will be profitable. The thesis has been carried out as an assignment for Lahti Regional Development Company – Lakes.

The main task of the study was to define, how a Russian company can start a business in the Lahti region. The objective was to create a handbook for Russian companies about establishing a business in the Lahti region. To achieve the goal, the theoretical part examines the features of Russian and Finnish business environment and their mutual investments. The empirical part consists of a concise and clear handbook, which will be later translated into Russian by the employer.

The research methods used in the study are desk research and interviews of experts. The sources were obtained from written and electronic sources, books and articles. Moreover, in the study are used materials of Lahti regional development company as well as the writer's own knowledge of the company gained during practical training at the company.

The investments between Finland and Russia are significant for neither of the countries, thus their mutual foreign trade is very developed. However, regions in Finland have started to attract more and more Russian companies to their region. Every citizen of the European economy area has the right to carry on business in Finland. Russian companies, however, need to either obtain a partner living permanently in Finland or other EEA country, or apply for a license from the National Board of Patents and Registration in Finland. This and many other terms of reference are handled in the handbook. As a conclusion, Lahti should in the future actively develop its investment image and devote the marketing of the region to Russia.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
1.1	Tutkimuksen tavoite ja tutkimusmenetelmät	7
1.2	Toimeksiantaja	8
1.3	Opinnäytetyön sisältö ja rakenne	9
1.4	Keskeiset käsitteet	10
2	SUOMEN KANSAINVÄLINEN YRITYSYMPÄRISTÖ	11
2.1	Sijoittumisen muodot	13
2.2	Ulkomaisten yritysten motiivit sijoittua Suomeen	14
2.3	Suomen kansallinen kilpailukyky – heikkoudet ja vahvuudet	15
2.4	Ulkomaisten yritysten toiminnan säätely Suomessa	16
2.4.1	Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa	17
2.4.2	Yrityksen rekisteröityminen	18
2.4.3	Arvonlisäverovelvollisuus	19
2.4.4	Kirjanpitovelvollisuus	19
2.4.5	Muut luvat ja ilmoitukset	20
3	VENÄJÄN YRITYSYMPÄRISTÖ	20
3.1	Venäjän talouden kehitys	20
3.2	Yritystoiminnan säätely Venäjällä	22
3.3	Venäjän yhtiömuodot	24
3.4	Suomen ja Venäjän yrityslainsäädännön vastaavuus	26
3.5	Investointilainsäädäntö Venäjällä	27
4	SUOMEN JA VENÄJÄN VÄLISET SIOITUKSET JA SIOITTUMISET	27
4.1	Ulkomaalaisomisteiset yritykset Suomessa	29
4.2	Venäläisten yritysten kansainvälistyminen	31
4.3	Venäläiset yritykset Suomessa	33
4.4	Sijoittumuodot Suomen ja Venäjän välisissä investoinneissa	35
5	ALUEIDEN KILPAILUKYKY JA YRITYSTEN SIOITTUMINEN	36
5.1	Alueiden kilpailukyky	36
5.2	Sijaintiteoriat ja yrityksen sijaintipaikkapäätökseen vaikuttavat tekijät	37

5.3	Alueen markkinointi	39
5.4	Lahden alueen kilpailukyky ja markkinointi	40
6	KÄSIKIRJA LAHTEEN SIJOITTUVILLE VENÄLÄISILLE YRITYKSILLE	44
6.1	Alkusanat	44
6.2	Sijoitu Lahden seudulle	45
6.3	Yrityksen perustaminen Suomeen	46
6.4	Yhtiömuodon valinta	49
6.4.1	Osakeyhtiö	49
6.4.2	Henkilöyhtiöt	50
6.4.3	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	51
6.5	Toiminimen valinta	51
6.6	Yritystoiminnan tuet ja pankkitilin avaaminen	52
6.7	Viranomaisten luvat ja ilmoitukset	54
6.7.1	Yrityksen perustamisilmoitus	54
6.7.2	Ilmoitukset verohallinnolle	56
6.7.3	Patentti- ja rekisterihallituksen ulkomaalaisluvat	58
6.7.4	Elinkeinoharjoittajan oleskelulupa	59
6.7.5	Elinkeino luvanvaraisuus	59
6.7.6	Muut luvat ja ilmoitukset	60
6.8	Toimitilojen hankkiminen	61
6.9	Työnantajavelvoitteet: sosiaali- ja eläketurvamaksut	61
6.10	Verotus	62
6.11	Yrityksen kirjanpito ja tilintarkastus	64
6.12	Yrityksen aineettomien oikeuksien suojaus	65
6.13	Yrityksen ostaminen	66
6.14	Franchising	68
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	69
	LÄHTEET	71
	LIITTEET	
	Liite 1. Hyödyllisiä yhteystietoja	
	Liite 2. Yrityksen perustajan keskeiset palvelut kartalla	
	Liite 3. Hyödyllisiä linkkejä	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyö käsittelee venäläisyritysten sijoittumista Suomeen, erityisesti Lahden alueelle. Sijoittumisella tarkoitetaan tässä yhteydessä ulkomaisen yrityksen siirtymistä uudelle markkina-alueelle perustamalla sinne sivutoimipaikan, uuden yrityksen tai ostamalla jo olemassa olevan yrityksen alueelta. Tätä käsitettä käyttävät yleisesti Suomessa toimivat kehittämissyhtiöt. Yritys voi sijoittua uudelle markkina-alueelle myös kotimaassaan, mutta tässä työssä painopiste on ulkomaalaisomisteisten yritysten sijoittumisessa Suomeen.

Suomessa toimi vuonna 2008 yli 3100 ulkomaista tytäryhtiötä, jotka työllistivät yhteensä yli 243 000 henkilöä. Kaikista Suomessa toimivista yrityksistä ulkomaisten tytäryhtiöiden osuus on noin 1 %, mutta niiden määrä kasvaa vuosittain. Eniten ulkomaisia yrityksiä sijoittuu Suomeen EU-maista ja Yhdysvalloista. Venäläisiä tytäryhtiöitä oli vuonna 2008 Suomessa 46. (1, 2.)

Venäjä on Suomen lähialueista nopeimmin kasvava markkina-alue, joka tarjoaa monia mahdollisuuksia molemmille maille. Venäläisten henkilöiden omistamia ja johtamia yrityksiä toimi Suomessa vuonna 2006 noin 2000 ja niiden määrä on kasvanut huomattavasti 2000-luvulla. Venäläisyrietykset ovat keskittyneet pääosin Kaakkois-Suomeen ja pääkaupunkiseudulle, ja ne toimivat enimmäkseen välityskauppa- ja kuljetusalalla. (3.)

Ulkomaisen yrityksen sijoittuminen Suomeen ei välttämättä edellytä investointia Suomeen. Yritys voi esimerkiksi rekisteröidä Suomeen sivuliikkeen ja vuokrata sille toimitilat. Usein sijoittuminen kuitenkin sisältää jonkinlaisen sijoituksen liiketoimintaan kohdemaassa, joten Suomen ja Venäjän väliset investoinnit antavat suuntaviivaa myös yritysten sijoittumisaktiivisuudesta.

Ulkomaisten yritysten suorista sijoituksista on monenlaista hyötyä Suomen kansantaloudelle. Investoinnit edistävät kohdemaan taloudellista kasvua, luovat työpaikkoja, lisäävät kilpailua ja vientituloja sekä parantavat markkinoiden toimivuutta. Sijoitukset tuovat Suomeen kansainvälistä liiketoimintaosaamista ja pääomia tuotekehitystä varten. Lisäksi ulkomaiset investoinnit vahvistavat yritysten liiketoimintaverkostoja. (4.)

Lahden kaupungin kansainvälistymisstrategiassa on määritelty tavoitteeksi edistää kansainvälisten osaajien sijoittumista Lahteen sekä hyödyntää alueen lyhyt maantieteellisen etäisyys Pietariin (5). Myös Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakesin Russia House -hankkeen painopiste on Venäjän markkinoissa. Hankkeen yhtenä tavoitteena on edistää venäläisten toimintaa Lahden alueella ja houkutella alueelle venäläisiä yrityksiä (6).

Näiden seikkojen perusteella opinnäytetyön aihe on ajankohtainen ja mielenkiintoinen tutkittava. Aihe on myös hyvin konkreettinen ja siitä on käytännön hyötyä niin toimeksiantajalle kuin potentiaalisille venäläisille sijoittujayrityksille.

1.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimusmenetelmät

Tutkimustehtävänä on selvittää, kuinka venäläinen yritys voi aloittaa liiketoiminnan Lahden alueella. Tutkimuksen tavoite on laatia konkreettinen sijoittumisopas: käsikirja ja Lahden alueelle sijoittuville venäläisille yrityksille.

Tavoitteen mukaisen tiiviin ja keskeiset tiedot sisältävän helppolukuisen käsikirjan saavuttamiseksi tulee olla selvillä monista aiheeseen liittyvistä asioista, joita selvitetään opinnäytetyön teoriaosassa. Oleellista on tuntee sekä Suomen että Venäjän yritystoimintaa, esimerkiksi yhtiömuodot ja yritystoiminnan sääntelyä sekä maiden kansainvälistä yritys ympäristöä. Keskeistä tietoa on ulkomaisten yritysten sijoittumisen nykytilanne, käytetyt sijoittumistavat ja -motiivit. Lisäksi tulee olla selvillä Lahden alueen vahvuuksista ja alueen tarjoamista mahdollisuuksista ulkomaiselle yritykselle, jotta näitä asioita voidaan markkinoida sijoittumisesta kiinnostuneelle toimijalle. Yrityksen sijoittumiseen sisältyy usein myös investointia kohdemaahan, minkä vuoksi teoriaosassa on käsitelty myös Suomen ja Venäjän keskinäisiä sijoituksia. Niin sijoitusten kuin sijoittumisten keskeisin tavoite on useimmiten sama: uusien markkinoiden saavuttaminen.

Käsikirjan kohderyhmään kuuluvat venäläiset yritykset ja yrittäjät sekä yritystoiminnasta kiinnostuneet yksityishenkilöt. Kohderyhmän voidaan olettaa tietävän jo valmiiksi ainakin jonkin verran yritystoiminnasta. Käsikirjan tulee olla kattava, jotta lukija saa tarpeellisen perustiedon siitä, mitä Suomeen sijoittuminen yritykseltä edellyttää. Tärkeää on myös ohjaaminen jatkotoimenpiteisiin. Käsikirjassa kerrotaan, mistä lukija

saa lisätietoa eri aihealueista ja minkä viranomaisen puoleen hän voi kääntyä. Käsikirja painottuu sijoittumiseen Lahden alueelle, joten erityisesti paikallisia toimijoita on tarpeen tuoda esiin. Käsikirja ei kuitenkaan ole mainos, vaan sen tulee antaa realistinen ja objektiivinen kuva Lahden alueen potentiaalista sijoittumista harkitseville venäläisille yrityksille sekä tukea ja auttaa niitä päätöksenteossa.

Opinnäytetyö on laadittu Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakesin toimeksiantona. Yritys hyötyy opinnäytetyöstä saamalla käyttöönsä valmista sijoittumismateriaalia kustannustehokkaasti. Uusi käsikirja parantaa venäläisten, potentiaalisten sijoittuvien yritysten asiakaspalvelua sekä helpottaa ja edistää yritysten sijoittumispäätösten tekemistä.

Tutkimusmenetelmänä tässä opinnäytetyössä on pääasiassa kirjoituspöytä tutkimus. Pohjatiedon keräämiseksi haastatellaan myös muutamia alan asiantuntijoita. Haastateltavina ovat Lahden Uusyrityskeskukseen edustajat Samuli Kunnarus ja Pekka Mantila sekä Lakesin Venäjä-palvelujen kehittämispäällikkö Denis Mustonen. Lähdemateriaali kerätään kirjoista, artikkeleista sekä sähköisistä lähteistä. Lisäksi työssä käytetään hyväksi Lahden kaupungin strategiaa ja Lakesin materiaaleja sekä kirjoittajan omia kokemuksia ja tietoja, jotka on hankittu Lakesissa suoritetun työharjoittelun aikana kesällä 2010.

1.2 Toimeksiantaja

Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakes on alueellinen kehittäjäorganisaatio, jonka omistaa Päijät-Hämeen 10 kuntaa: Lahti, Heinola, Hollola, Nastola, Orimattila, Asikkala, Kärkölä, Padasjoki, Hämeenkoski ja Artjärvi. Vuonna 1996 perustettu Lahden Seudun Yrityskeskus Oy on toiminut nimellä Lakes vuodesta 2005 lähtien. Yhtiön liikevaihto on noin 4,5 miljoona euroa (v. 2009) ja henkilöstöä on 25 (6/2010). Yhtiön toimitilat sijaitsevat Lahdessa Askonkadulla, minkä lisäksi Heinolassa on yksi toimipiste yrityspalvelupäivystystä varten. Lakesin ydintehtäviä ovat alueen yrityspalvelut, sijoittumispalvelut, elinkeinopolitiikan koordinointi sekä alueen markkinointi ja elinkeinopoliittinen edunvalvonta Suomessa ja ulkomailla. Lakesilla on tytäryhtiö Lahti Travel Oy, joka huolehtii alueen matkailupalveluista (7:5; 8.)

Lakesin kansainvälistymispalveluiden tavoitteena on tukea Lahden alueen yritysten kansainvälistymistoimintaa. Palvelun kohderyhmänä on erityisesti kansainvälisen kaupan ja vientitoiminnan alussa olevat yritykset sekä uudelle markkina-alueelle pyrkivät yritykset. Kansainvälistymispalveluiden painopisteinä ovat Kiina ja Venäjä, mutta neuvontaa tarjotaan myös muihin kohdemaihin suuntautuville yrityksille. Kansainvälistymispalveluun kuuluu ilmaista neuvontaa muun muassa rahoitukseen, kohdemarkkinoihin, verkostoitumiseen sekä yleisiin kansainvälistymisen haasteisiin liittyen. Lisäksi Lakes järjestää kansainvälistymiseen liittyviä tilaisuuksia yhdessä paikallisten yhteistyökumppanien kanssa. (9; 10: 15.)

Venäjä-palveluiden organisoimiseksi Lakesissa on käynnissä Russia House-niminen hanke. Lakesin Venäjä-palveluiden tavoitteena on hankkeen avulla edistää Lahden alueen yritysten pääsyä Venäjän markkinoille sekä vastaavasti venäläisten yritysten sijoittumista Lahteen. Yhteistyökohteena on erityisesti Pietari ja Leningradin alue. Lakes tekee yhteistyötä Pietarissa jo toimivien suomalaisten organisaatioiden, kuten Itä-Suomen Businessedustuston kanssa tarjotakseen vastaavat palvelut asiakkaille sekä Suomessa että Venäjällä. Yrityksiä neuvotaan muun muassa sertifiointeihin ja lupahakemuksiin, verotukseen, rahoitukseen ja rekrytointiin sekä kiinteistöpalveluihin liittyvissä kysymyksissä. Osana hanketta on myös tarkoitus kehittää Lahden alueelle venäläisille suunnattu toimistohotellikonsepti. (10: 16.)

1.3 Opinnäytetyön sisältö ja rakenne

Työn teoriaosuudessa käsitellään tietoja, jotka ovat keskeisiä aiheen tuntemista ja käsikirjan laatimista varten. Teoriaosuudessa tutkitaan Suomen kansallista kilpailukykyä heikkouksineen ja vahvuuksineen, selvitetään syitä, miksi ulkomaiset yritykset ovat kiinnostuneet sijoittumaan Suomeen sekä tarkastellaan niiden toiminnan sääntelyä Suomessa. Teoriaosuudessa tarkastellaan myös venäläistä yritys ympäristöä ja tutkitaan Suomen ja Venäjän välisiä sijoituksia ja yritysten sijoittumisia. Näin selvitetään yritysten kansainvälistymisen nykytila ja yritysten käyttämät sijoittumistavat. Lopuksi selvitetään aluemarkkinoinnin pohjalta Lahden alueen tarjoamia mahdollisuuksia yritysten sijoittumispaikkana ja sen keskeisiä kilpailuetuja.

Työn empiriaosuutena on varsinainen käsikirja, johon kootaan yrityksen eri sijoittumisvaihtoehdot – yrityksen perustaminen, yrityksen ostaminen ja franchising, selvite-

tään, mitä yrityksen perustajan tulee perustamisen eri vaiheissa huomioida ja mihin asiantuntijaan ottaa yhteyttä. Erityisesti pyritään tuomaan esiin paikalliset toimijat. Tarkoituksena on, että käsikirjaosuus voidaan erottaa työstä itsenäiseksi kirjaseksi, jonka voi käännettää venäjäksi ja painattaa jaettavaksi venäläisille.

Aihe on rajattu käsittelemään ulkomaisen yrityksen sijoittumista Lahden alueelle, sillä toimeksiantajayritys toimii ainoastaan Päijät-Hämeessä. Lakesin tavoitteena on saada enemmän venäläisiä yrityksiä toiminta-alueellensa, joten käsikirjassa keskitytään pääasiassa uuden yrityksen perustamiseen Lahden alueelle sekä alueella jo toimivan yrityksen ostamiseen. Lisäksi koko Suomen kattavia perustamisoppaita on jo olemassa, joten alueelliselle käsikirjalle on suurempi tarve.

1.4 Keskeiset käsitteet

Sijoittuminen tarkoittaa yrityksen toiminnan siirtymistä uudelle markkina-alueelle joko kokonaan tai siten, että lähtöpaikkaan jää myös liiketoimintaa. Sijoittumisen eli liiketoiminnan käynnistämisen ensi-askelaita uudessa paikassa ovat tytäryhtiön tai sivuliikkeen rekisteröiminen, toimitilojen hankkiminen, mahdollisen henkilöstön etsiminen ja muiden tarvittavien palveluiden hankkiminen. (11.)

Suora sijoitus tarkoittaa investointia, jossa hankitaan määräysvalta tai vaikutusvaltaa ulkomaisesta yrityksestä eli käytännössä vähintään 10 prosenttia yrityksen omistusosuudesta (12: 4). Suora sijoitus voi syntyä esimerkiksi yrityskaupalla tai uuden yrityksen perustamisella (13: 3).

Ulkomainen yritys tarkoittaa ulkomaisen sijoittajan kotimaan ulkopuolella sijaitsevaa tytäryritystä, osakkuusyritystä tai sivuliikettä (13: 3).

Ulkomaisiksi tytäryhtiöiksi lasketaan kotimaassa sijaitsevat yhtiöt, joista ulkomainen yritys omistaa yli puolet osakkeista tai osakkeiden äänioikeudesta eli ulkomaisella yrityksellä on siihen määräysvalta (12: 5).

Ulkomainen osakkuusyritys on kotimaahan sijoittunut yritys, johon ulkomailla sijaitsevalla yhtiöllä on vaikutusvaltaa, mutta ei määräysvaltaa. Ulkomaisella yhtiöllä

on siis vaikutusvallassaan 10–50 % yrityksen osakkeiden äänioikeudesta tai omistusosuudesta. (13: 3.)

Ulkomaisen yhtiön sivuliikkeellä tarkoitetaan yhtiön kotimaan ulkopuolella sijaitsevaa kiinteää toimipaikkaa, josta käsin se harjoittaa jatkuvaa liiketoimintaa ulkomaisen yhtiön nimiin ja lukuun (13: 4).

Greenfield-investointi eli uusinvestointi on yksi ulkomaisen yksikön perustamistapa. Greenfield-investoinnissa kohdemarkkinoille perustetaan uusi yhtiö, joka alkaa harjoittaa liiketoimintaa emoyhtiön tytäryhtiönä. (14: 278.)

Portfoliosijoitus eli salkkuinvestointi tarkoittaa sijoitustoimintaa, joka suuntautuu yhteen tai useampaan sijoituskohteeseen joko ulkomaisen yksikön kautta tai suoraan kotimaasta käsin. Portfolioinvestoinnin ensisijaisena tarkoituksena on saavuttaa paras mahdollinen tuotto sijoitutuille pääomille. (14: 284.)

2 SUOMEN KANSAINVÄLINEN YRITYSYMPÄRISTÖ

Globalisaatio koskettaa nykypäivänä koko maailmaa. Globaalien markkinoiden syntyminen ja kansainvälinen kilpailu ovat ajaneet yrityksiä kehittämään uusia teknisiä investointeja samalla kun tieto- ja viestintätekniikka ovat tehneet globalisaation mahdolliseksi. Teknologian kehityksen myötä tuotannon maailmanlaajuinen hajauttaminen on tullut mahdolliseksi ja eri sijaintipaikkojen erot tuotantokustannuksissa voidaan hyödyntää aiempaa paremmin. Monikansallisilla yrityksillä on ollut merkittävä rooli maailmantalouden integroitumisessa. Ne vaikuttavat suoraan niin investointivirtojen kasvuun ja yritysrakenteiden muutokseen kuin myös maailmankaupan lisääntymiseen ja teknologian siirtoon. (15: 1–2.)

Yritysten ulkomaiseen omistukseen suhtauduttiin 1900-luvulla varauksellisesti useissa maissa. Teollisen kehityksen kulmakivenä pidettiin laajaa kansallista omistusta ja ulkomaisten yritysten toimintaa rajoitettiin lailla. Ulkomaisten yritysten katsottiin lisäävän epästabiilisuutta kohdemaan taloudessa ja niiden sosiaalista vastuunkantoa pidettiin kotimaisista yrityksistä vähäisempänä. Ulkomaisen omistajan pelättiin vähentävän tai siirtävän yrityksen tutkimus- ja kehitystoiminnan keskitetysti jonnekin muualle. Suurten ulkomaisten yritysten pelättiin myös hyödyntävän maan luonnonvaroja yksipuoli-

sesti ja vievän tuotannontekijäresursseja muilta potentiaalisilta kasvualoilta. (16: 89–90.)

Suhtautuminen ulkomaisiin investointeihin muuttui useimmissa maissa 1990-luvulla myönteiseksi. Havaittiin, että ulkomaiset yritykset auttavat toimialarakenteen monipuolistamisessa ja kehittämisessä sijoittamalla myös sellaisille toimialoille, joilla kotimaiset yritykset ovat olleet tehottomia. Ulkomaiset investointeja tekevät yritykset ovat usein teknologisesti edistyksellisiä, jolloin myös investointien kohdemaata saa suorien sijoitusten kautta uutta teknologiaa ja osaamista. Lisäksi ulkomaiset teollisuusyritykset tekevät usein suoria investointeja keskimäärin korkeamman teknologian toimialoille, jolloin osaavan työvoiman kysyntä kohdemaassa kasvaa. (16: 91.)

Ulkomaisten investointien kasvun määrään 1990-luvulla vaikuttivat ulkomaisille investoinneille asetettujen rajoitusten poistaminen, kilpailun vapauttamien, lainsäädännön liberisointi, Suomen panostukset teknologian ja osaamisen kehittämiseen, korkeatasoinen infrastruktuuri sekä suomalaisten yritysten ydinosaamisalueidensa vahvistaminen. Suorat sijoitukset sekä Suomesta ulkomaille että ulkomailta Suomeen kasvoivat selvästi 2000-luvulle tultaessa. (15: 63; 17.)

Ulkomaiset sijoitukset Suomeen ovat tärkeitä muun muassa työllisyysvaikutuksensa vuoksi. Ulkomainen yritys työllistää Suomessa keskimäärin 98 henkilöä. Yhteensä kaikki ulkomaiset yritykset työllistivät vuonna 2008 noin 260 000 henkilöä. Työllisyysvaikutuksen ohella investoinnit edistävät kohdemaan taloudellista kasvua, tuovat vientituloja, lisäävät kilpailua sekä parantavat markkinoiden toimivuutta. Sijoitukset tuovat Suomeen kansainvälistä liiketoimintaosaamista ja pääomia tuotekehitystä varten. Lisäksi ulkomaiset investoinnit vahvistavat yritysten liiketoimintaverkostoja. (4; 18.)

Tilastoissa on kuitenkin huomioitava, että maksutaseen suora sijoitus Suomeen ei välttämättä kuvaa ulkomaisen sijoittajan reaali-investointeja Suomessa. Jos ulkomainen tytär- tai osakkuusyhtiö tekee Suomessa investoinnin saamatta siihen lainkaan rahoitusta ulkomaiselta emoyhtiöltä tai sijoittajalta, ei investointi kirjaudu suorien sijoitusten tilastoihin. (13: 10.)

2.1 Sijoittumisen muodot

Kansainvälistyvällä yrityksellä on valittavana kolme operaatiomuotoa, joilla yritys voi aloittaa kansainvälistymisen: ulkomaankauppa, sopimusoperaatiot ja ulkomaiset investoinnit. Ulkomaankaupassa tuotteet valmistetaan kotimaassa ja vaihtoehtoisia menettelytapoja on silloin joko epäsuora, suora tai välitön vienti. Jos yritys haluaa valmistaa tuotteet ulkomailla, toimintavaihtoehtoina ovat tietyt sopimusoperaatiot ja ulkomaiset investoinnit. Sopimusoperaatioiksi kutsutaan uudempia kansainvälisen liiketoiminnan operaatiomuotoja, joihin liittyvät sopimusjärjestelyt poikkeavat ulkomaankaupasta ja kansainvälisiin investointeihin liittyvistä sopimuskuvioista. Ulkomaisten investointien kautta kansainvälistyvä yritys voi sijoittua ulkomaille perustamalla kohdemaahan yhteisyrityksen tai kokonaan oman ulkomaisen yksikön. Tässä opinnäytetyössä keskitytään erityisesti ulkomaisiin yksiköihin sijoittumisen muotona. (14:16.)

Ulkomaisia yksiköitä on olemassa kahta päätyyppiä. Epäitsenäinen toimipaikka eli sivuliike tukee ja avustaa kotimaassa sijaitsevaa yhtiötä ja on juridisesti erottamaton osatytä. Toinen vaihtoehto on perustaa sijaintimaahan rekisteröity yhtiö eli tytäryhtiö, joka on paikallisen lainsäädännön alainen itsenäinen yksikkö. Oman yksikön perustaminen ulkomaille on pisimmälle menevä kansainvälistymisen muoto, joka vaatii eniten sekä taloudellisia että toiminnallisia resursseja yritykseltä. (14: 253.)

Tytäryhtiön perustaminen ulkomaille, yrityksen ostaminen tai muu yli 10 % osuuden hankkiminen toisesta ulkomaisesta yrityksestä ovat suoria sijoituksia. Suorien sijoitusten lisäksi ulkomaisen investoinnin muotoja ovat portfoliosijoitukset sekä muut investoinnit. Portfoliosijoitus käsittää joko vieraan tai oman pääoman investointia, jonka osuus on alle 10 % investoitavasta yhtiöstä. Kansainvälistymisen operaatiomuotona portfolioinvestointi tarkoittaa tuottoa tavoittelevaa sijoitustoimintaa, joka tapahtuu joko ulkomaisen yksikön kautta tai kotimaisesta yhtiöstä käsin. Yleisimpiä sijoituskohteita ovat arvopaperit, mutta sijoituksia tehdään myös muihin rahoitusinstrumentteihin. Muita investointimuotoja Venäjän tapauksessa ovat esimerkiksi kauppaluotot, pankkitalletukset, lainat ja muut luotot. (14: 284–285; 19: 2.)

Suora sijoitus ulkomaisen yksikön perustamisen kautta voi tapahtua yritysostona tai greenfield-investointina. Yrityskaupan eli akquisition kohteena on joukko tuotannontekijöitä, jotka muodostavat yhdessä yrityksen. Valmiin yrityksen ostaminen on hyvin

yleinen ja välillä myös ainoa tapa kasvattaa ostajayrityksen markkinaosuutta kansainvälisillä markkinoilla. Sen etuna ovat edulliset kustannukset muihin operaatiomuotoihin verrattuna. (14: 269–270.)

Greenfield- eli uusinvestointi tarkoittaa uuden yhtiön – tytäryhtiön – perustamista kohdemarkkinoille. Uusinvestointi vaatii paljon suunnittelua, tutkimusta ja kohde- maan viranomaisten kanssa neuvottelua, joten sen toteuttaminen on yritysostoon verrattuna työläämpää, kalliimpaa ja aikaa vievää. Etuna kuitenkin on, että saadaan juuri oikeanlainen tuotantolaitos yrityksen haluamalle paikalle. Investointiin on saatavana myös työllistämisen- ja kehitysaluetukea. (14: 278, 281.)

2.2 Ulkomaisten yritysten motiivit sijoittua Suomeen

Elinkeinoelämän tutkimuskeskuksen yrityskyselyn perusteella ulkomaiset yritykset toimivat Suomessa pääsääntöisesti palvelukseksi Suomen ja sen lähialueen markkinoita. Yritysten motiiveissa on eroja riippuen tavasta, jolla yritys on sijoittunut Suomeen. Greenfield-investoinnilla Suomeen sijoittuneet yritykset kokevat läsnäolon Suomessa tärkeäksi uusien asiakkaiden saamiseksi sekä yhteistyön ja verkostoitumisen kannalta. Lisäksi he haluavat Suomen kautta päästä käsiksi Pohjoismaisiin markkinoihin. Greenfield-yrityksistä lähes 70 prosenttia toimii tukku- ja vähittäiskauppa- sektorilla, joten heidän motiiveissa korostuu merkittävästi loppumarkkinakohtaiset syyt. Yrityskaupan myötä ulkomaalaisomistukseen siirtyneet yritykset ovat usein kooltaan suurempia ja vientiorientoituneempia kuin greenfield-yritykset. Näiden yritysten sijoittumisen motiivina on ollut yrityskyselyn mukaan ensisijaisesti ostajayrityksen markkinoiden kasvattaminen, ostetun yrityksen markkinointi- ja liiketoimintaosaaminen sekä Pohjoismaiset markkinat. (20: 6–8.)

Toimialakohtaisesti tarkasteltuna kauppa- ja palvelualojen yritysten kiinnostuksen kohteena on ollut markkinoiden pienuudesta huolimatta Suomen ja Suomesta käsin hoidettava markkina-alue. Vähän kilpaillut markkinat ovat tarjonneet niille hyviä mahdollisuuksia. Teollisuusyritykset ovat olleet kiinnostuneita Suomen teknologisesta osaamisesta ja etsineet Suomesta sen vahvuusaloihin, kuten metsäteollisuuteen ja tietto- ja viestintäteknologiaan, liittyvää osaamista. (20: 19.)

2.3 Suomen kansallinen kilpailukyky – heikkoudet ja vahvuudet

Globalisaatio ja maailmanmarkkinoiden avautuminen ovat voimistaneet maiden ja yritysten välistä kilpailua ja tuoneet myös uusia alueita kilpailun piiriin. Samanaikaisesti teknologian kehitys on globalisaation ohella lisännyt kansainvälisen talouskehityksen epävarmuutta. Maiden kansainväliset kilpailuasemat voivat muuttua nopeastikin toimintaympäristön ennakoimattomien muutosten myötä. (21: 15.)

Maita vertaillaan keskenään määrittämälle kunkin valtion kilpailukyky. Kansallinen kilpailukyky tarkoittaa maan talouden suorituskykyä suhteessa vertailukohteena oleviin maihin tai maaryhmiin. Kilpailukykyyn vaikuttavat keskeisesti maan toimintaympäristön ominaisuudet ja resurssit, jotka heijastuvat maan elintason ja hyvinvoinnin kehitykseen. (21: 15.)

World Economic Forum (WEF) ja International Institute of Management Development (IMD) tekevät vuosittain kansainvälisiä kilpailukykyvertailuja. Kilpailukykyyn mittareina käytetään useita yhdistelmäindikaattoreita, joiden tulokset saadaan kansantalouden tilaa kuvaavista tilastoista sekä maiden yritysjohtajien näkemyksistä. Suomen kilpailukyky on molempien vertailujen mukaan ollut sekä Euroopan tasolla että maailmanlaajuisesti huippuluokkaa. WEF:n vertailun mukaan Suomi on vuonna 2010 sijalla 7, kun se edellisenä vuonna oli kuudes. IMD:n vertailussa Suomen sijoitus sen sijaan romahti vuoden 2009 sijalta 9. sijalle 19. Syinä tähän on erityisesti Suomen vientiteollisuuden ja bruttokansantuotteen jyrkkä lasku, julkisen sektorin kestävyysvaaje ja teollisuuden korkeat yksikkötyökustannukset. (21: 15; 22; 23.)

Suomen vahvuudet ulkomaisten yrityksen toimintaympäristönä ovat ihmisten rehellisyys ja luotettavuus, toimiva infrastruktuuri sekä yritysten teknologinen osaaminen, selviää Elinkeinoelämän tutkimuskeskuksen suorittamasta yrityskestävyyden tutkimuksesta. Ulkomaiset tytäryritykset arvostavat suomalaisia yrityksiä enemmän myös koulutustasoa, ihmisten oma-aloitteisuutta ja joustavuutta sekä ei-hierarkkista toimintatapaa. Suomen suurimmat heikkoudet koskevat henkilö- ja yritysverotuksen tasoa sekä työvoimakustannuksia. WEF:n kilpailukykyvertailun mukaan Suomen vahvuuksia ovat perus- ja korkeakoulutus, terveydenhuolto ja innovaatiotoiminta. Liiketoimintaa eniten hankaloittavia tekijöitä ovat verokannat, työvoimalainsäädäntö, verolainsäädäntö ja valtion tehoton byrokratia. EU:n komission rahoittaman Locomotive-tutkimuksen mukaan ul-

komaisia investoijia houkuttelee Suomeen osaavan henkilökunnan saatavuus, tehokas tutkimusverkostoa ja avoin toimintakulttuuri. Maan heikkouksina nähdään sen sijaan kotimaan markkinoiden pieni koko ja suuri etäisyys asiakkaisiin. (20: 14–15; 23; 24.)

Merkittävä kilpailukykyyn ja erityisesti investointi-imagoon vaikuttava tekijä on korruptio. Transparency International julkaisee vuosittain korruption havainnointi-indeksit, joiden perusteella maat voidaan laittaa järjestykseen korruption esiintyvyyden mukaan. Indeksillä arvo 10 vastaa erittäin puhdasta ja 0 erittäin korruptoitunutta. Korruptio on erittäin vakava maailmanlaajuinen ongelma, mitä kuvastaa tutkimustuloskin: lähes kolme neljäsosaa maista sai indeksiarvoksi alle 5. Suomen sijoitus vuoden 2010 tutkimuksessa on neljäs indeksiarvolla 9,2. Suomea paremmat pisteet saivat ainoastaan Tanska, Uusi-Seelanti ja Singapore. Venäjän sijoitus 178 maan joukossa on 154. ja korruption havainnointi-indeksin pistearvo on 2.1, mikä kuvastaa hyvin korruptoitunutta valtiota. (25: 3.)

Suomen Keskuskauppakamarin ja Helsingin Seudun Kauppakamarin teettämän tutkimuksen mukaan yksityinen sektori on Suomessa alttiimpi korruptiolle kuin julkinen sektori. Tutkimuksessa ainoastaan 1 prosentti vastaajista ilmoitti kohdanneensa lahjontaa viranomaisten kanssa toimiessa. Sen sijaan keskimäärin 3 prosenttia yritysjohtajista on kohdannut lahjontaa toisten yritysten kanssa toimiessa. Toimialavertailussa erottui erityisesti rakennus- ja valmistusteollisuussektori: 8 prosenttia rakennusalan yritysjohtajista ja 5 prosenttia valmistusteollisuuden johtajista kertoi kokeneensa lahjontaa kanssakäymisessä muiden yritysten kanssa. (26: 320.)

2.4 Ulkomaisten yritysten toiminnan säätely Suomessa

Suomessa on perustuslain nojalla jokaisella itseään ja omaisuuttaan hallitsevalla luonnollisella henkilöllä tai yhteisöllä oikeus harjoittaa liiketoimintaa. Euroopan talousalueen ETA:n ulkopuolelta tulevan yhteisön tai säätiön on kuitenkin haettava sivuliikkeen perustamiselle lupa Patentti- ja rekisterihallitukselta. Lupa vaaditaan myös yrityksen johto- ja vastuutehtävissä työskenteleviltä ETA:n ulkopuolisilta kansalaisilta. Luvan tarve määräytyy henkilön pysyvän asuinpaikan tai yrityksen kotipaikan mukaan, joten henkilön kansalaisuudella ei varsinaisesti ole merkitystä. (27: 11.)

Myös yhtiömuoto vaikuttaa luvanvaraisuuteen. Avoimen yhtiön yhtiömiehistä ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisista yhtiömiehistä vähintään yhdellä tulee olla asuinpaikka Euroopan talousalueella. Jos näin ei ole, kaikille ETA:n ulkopuolisille yhtiömiehille on haettava Patentti- ja rekisterihallituksen lupa. Kommandiittiyhtiön äänetömiä yhtiömiehiä tämä sääntö ei koske. Osakeyhtiöissä hallituksen varsinaisia jäseniä koskee vastaava sääntö, eli vähintään yhdellä täytyy olla asuinpaikka ETA-alueella, muutoin kaikki tarvitsevat PRH:n luvan. Myös toimitusjohtaja tarvitsee luvan, jos hänellä ei ole asuinpaikkaa ETA-alueella. Osakkeenomistajien asuin- tai kotipaikkoja ei sen sijaan ole rajoitettu tavallisissa yrityksissä. (28.)

Suomessa on tietyt elinkeinot määrätty luvanvaraisiksi, jolloin niitä harjoittaakseen tulee niin suomalaisen kuin ulkomaalaisen yhtiön tai elinkeinonharjoittajan hakea luvan myöntävältä viranomaiselta. Elinkeinosta riippuen luvan myöntää esimerkiksi Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Turvatekniikan keskus Tukes, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Viestintävirasto tai valtioneuvosto. (29.)

Luvanvaraisia elinkeinoja ovat muun muassa

- ajoneuvojen katsastustoiminta
- alkoholijuomien valmistus, maahantuonti ja myynti
- lääkkeiden valmistus
- luottolaitokset, vakuutusyhtiöt, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt
- perintätoiminta
- arvopaperipörssit
- sähköurakointi
- vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittely ja varastointi. (29.)

2.4.1 Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa

Suomessa ammattia tai elinkeinoa harjoittavat EU-maiden ulkopuoliset kansalaiset tarvitsevat Suomessa oleskelua varten elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan. Luvan saaminen edellyttää, että liiketoiminta on kannattavaa ja että elinkeinonharjoittaja saa

toiminnasta säännöllisen toimeentulon, joka ylittää toimeentulotuen perusosan alarajan luvan voimassaoloaikana. Toiminnan kannattavuus arvioidaan työvoima- ja elinkeinokeskuksissa (nykyiset ELY-keskukset) liiketoimintasuunnitelman ja muiden selvitysten avulla.

(25: 5–6.)

Lupa on anottava yleensä ennen Suomeen saapumista Suomen edustustolta, mutta poikkeuksellisesti hakemuksen voi jättää Suomessa paikallispoliisille. Oleskeluluvan myöntää ensimmäistä kertaa haettaessa maahanmuuttovirasto ja tarvittaessa jatkoluvan myöntää poliisi. Lupapäätöstä harkitessa maahanmuuttovirasto tutkii, täytyvätkö edellytykset Suomessa oleskelulle ja huomioi ELY-keskuksen osapäätöksen elinkeinotoiminnan edellytyksistä ja toimeentulosta. Hakemuksen vireille jättämisestä maksetaan käsittelymaksu. (27: 6; 30.)

2.4.2 Yrityksen rekisteröityminen

Ulkomaiset yhteisöt rekisteröidään verohallinnon asiakkaiksi Uudenmaan verovirastossa ja ne voivat ilmoittautua seuraaviin rekistereihin:

- kauppaa- tai säätiörekisteri
- verohallinnon asiakasrekisteri
- arvonlisäverovelvollisten rekisteri
- työnantajarekisteri
- ennakkoperintärekisteri. (27: 14.)

Yritys saa suomalaisen Y-tunnuksen, kun sen perustamisilmoitus on kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään (YTJ). Ulkomaalaisen yrityksen tulee tehdä Kaupparekisteri-ilmoitus, jos elinkeinonharjoittajalla on Suomessa kiinteä toimipaikka, palkattua henkilökuntaa tai jos ulkomainen yritys perustaa Suomeen sivuliikkeen. Mikäli ulkomaisella yrityksellä on Suomessa kiinteä toimipaikka, on ennakkoperintärekisteriin ilmoittautuminen myös suositeltavaa. (27: 14.)

2.4.3 Arvonlisäverovelvollisuus

Arvonlisäverolain mukaan Suomessa tapahtuvasta tavaroiden tai palveluiden myynnistä, maahantuonnista ja yhteishankinnasta tulee suorittaa arvonlisävero. Arvonlisävero tarkoittaa kulutusveroa, jonka kuluttaja maksaa osana ostamansa tuotteen hintaa ja jonka myyjä tilittää valtiolle. Mikäli ostajana on yritys tai yrittäjä, perityn arvonlisäveron saa vähentää, jos tavara tai palvelu käytetään arvonlisäverollisessa liiketoiminnassa. (31: 257.)

Myynti on verotonta muun muassa seuraavissa tapauksissa:

- Myynti ei tapahdu Suomessa.
- Myynti ei tapahdu liiketoiminnan muodossa.
- Myynti on yhteisömyyntiä.
- Kyseessä on poikkeussäännös, joka koskee muun muassa yleishyödyllisiä yhteisöjä, uskonnollisia yhdyskuntia, vaikeavammaisia yrittäjiä ja vähäistä toimintaa.
- Tavara tai palvelu on säädetty verottomaksi. Näitä ovat esimerkiksi terveyden- ja sairaanhoito, sosiaalihuolto, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, rahoitus- ja vakuutuspalvelut, arpajaiset ja rahapelit, esiintymispalkkiot, eräät tekijänoikeudet, tilatut sanoma- ja aikakauslehdet, tietyt vesialukset ja ilma-alukset. (31: 257–258.)

2.4.4 Kirjanpitovelvollisuus

Suomessa kaikilla elinkeinotoimintaa harjoittavilla on kirjanpitolain nojalla kirjanpitovelvollisuus. Yhtiömuodoissa toimivien on pidettävä kirjanpitoa, vaikka yhtiö ei sillä hetkellä harjoittaisikaan liiketoimintaa. Ammatinharjoittajilla on mahdollisuus yhdenkertaiseen kirjanpitoon, mutta muutoin kirjanpito on tehtävä kahdenkertaisena ja kansallisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti. Kirjanpitovelvollisen on myös laadittava kirjallinen tilinpäätös neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. (27: 15–16.)

2.4.5 Muut luvat ja ilmoitukset

Elintarvikealan toimijan tulee hyväksyttää elintarvikehuoneisto valvontaviranomaisilla ennen toiminnan aloittamista tai muuttamista. Elintarvikehuoneistolla tarkoitetaan tilaa, jossa valmistetaan, säilytetään, kuljetetaan tai käsitellään elintarvikkeita. Näitä ovat esimerkiksi kioskit, myymälät, ravintolat ja torikahvilat. (31: 245.)

Kunnan terveydensuojeluviranomaisille täytyy tehdä kirjallinen ilmoitus toiminnan aloittamisesta silloin, kun kyseessä on

- asuinrakennukseen tai asuinalueelle sijoitettava työtila, josta voi aiheutua terveyshaittaa
- julkiset huvi-, kokoontumis- tai majoitushuoneistot, kuten hotellit, teatterit, lomiasunnot
- yleiseen käyttöön tarkoitetut saunat, uimahallit, uimarannat ja kylpylät
- eläinten pitoon tarkoitetut rakennukset ja aitaukset asemakaava-alueelle
- huoneistot ja laitokset, joiden hygieenisille olosuhteille on asetettu erityisiä velvoitteita, kuten kampaamot, kauneushoitolat, kuntosalit, päiväkodit, vanhainkodit ja koulut. (31: 246–247.)

3 VENÄJÄN YRITYSYMPÄRISTÖ

3.1 Venäjän talouden kehitys

Venäjän talous alkoi merkittävästi kehittyä 2000-luvun alussa, jolloin käynnistyi useamman vuoden jatkunut talouskasvu. Raakaöljyn ja maakaasun vienti muodostivat silloin lähes puolet Venäjän saamista vientituloista. Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan lähes jatkuva kasvu antoi tukea talouden kasvulle myös muilla aloilla. 2000-luvun alku olikin kasvun aikaa kaikilla Venäjän talouden sektoreilla. Taloudellisen kasvun myötä yhteiskunnallinen ilmapiiri on rauhoittunut ja luonut edellytykset investointi-ilmapiiirille. (32: 17–18, 21.)

Venäjän talous ja yhteiskuntaelämä ovat ja tulevat olemaan vielä pitkään sekoitus uutta ja vanhaa. Venäjän talouden erikoisuutena on sen yhdistelmä kehittyneitä teollisuusmaata ja kehitysmaata. Venäjällä toimii sekä markkinatalous, joka keskittyy suu-

riin kaupunkeihin, että luontaistalous erityisesti maaseudun väestön keskuudessa. Myös Neuvostoliiton aikaisesta suunnitelmataloudesta on joitakin piirteitä jäljellä. Lisäksi Venäjän suurten hallintokeskusten ja muiden alueiden välillä voi olla suuria eroja toimintatavoissa. (32: 16; 33: 14–15.)

Venäjän teollistuminen on painottunut perusteellisuuteen ja sotilaallista voimaa palvelevaan koneenrakennusteollisuuteen. Teollisuuden erikoistuminen on vähäistä ja kokonaan tasolla palvelualat huonosti kehittyneitä. Talouden kasvun keskeinen perusongelma on infrastruktuuri, jonka kehittymättömyys hidastaa taloudellista kasvua. Infrastruktuurin kehittämisinvestoinnit eivät kuitenkaan ole oleellisesti kasvaneet viimeisen kymmenen vuoden aikana. 2000-luvulla kaikkein nopeinten on Venäjällä kasvanut palveluala, joka ei ole niin riippuvainen infrastruktuurin kehityksestä. Alkutuotanto ja jalostusteollisuus kasvoivat vielä vuosiin 2000–2004 asti, mutta sen jälkeen on teollisuuden kasvuvauhti jopa hidastunut. Taulukossa 1 on esitetty Venäjän tuotannon vuosikasvu toimialoittain vuosina 2002–2005. Taulukosta havaitaan, että voimakkainta kasvu on ollut lähes kaikkina vuosina vähittäiskauppasektorilla kun taas useiden teollisuudenalojen kasvu on taantunut selvästi vuonna 2005. (33: 16.)

Taulukko 1. Tuotannon vuosikasvu toimialoittain Venäjällä, % (34)

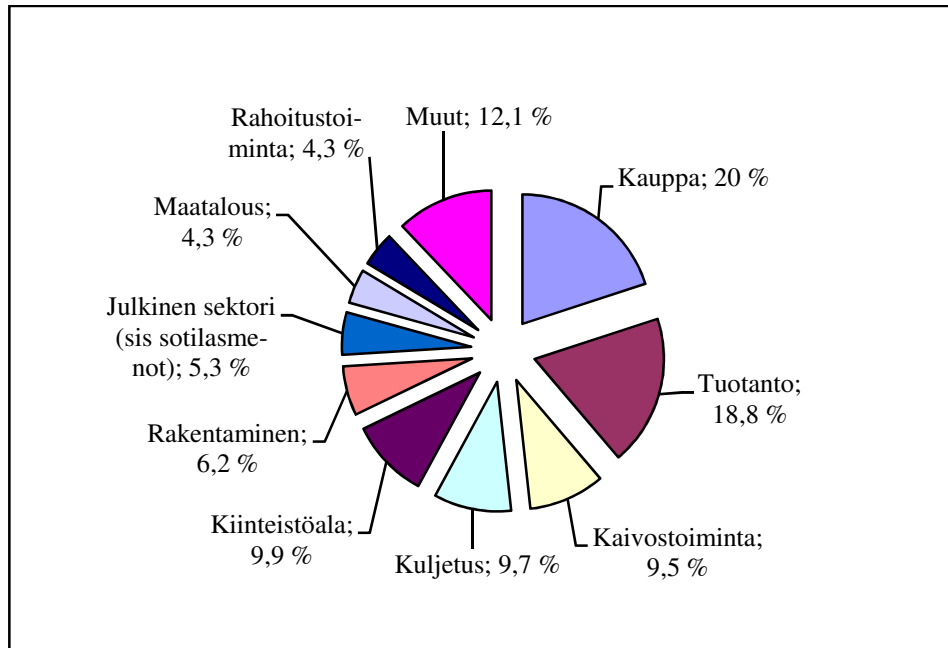
	2002	2003	2004	2005*
Teollisuustalous	3,1	8,9	7,3	3,9
Kaivannaistalous	6,8	8,7	6,5	1,0
Tehdasteollisuus	1,1	10,3	9,2	6,0
Sähkö ja vesi	4,8	3,3	0,1	1,4
Maatalous	1,5	1,3	3,1	0,4
Kuljetukset	5,9	7,7	6,4	2,6
Rakentaminen	3,9	12,8	10,1	8,3
Vähittäiskauppa	9,3	8,8	12,5	11,8
*tammi-lokakuu				

Kansainvälisen talouskriisin myötä Venäjän bruttokansantuote pieneni 7,9 prosenttia vuonna 2009. Siihen vaikutti merkittävästi varastosepeutus sekä investointien voimakas supistuminen. Vuoden 2010 ensimmäisen neljänneksen BKT:n hitaasta kasvusta huolimatta useat talousindikaattorit osoittivat taloudellisen toiminnan elpyvän. Vuodelle 2010 BKT:n kasvun ennustetaan olevan 5–6 %. (32: 4–5.)

Tämän päivän Venäjää hallitsee pyrkimys vakauteen. Vladimir Putinin presidenttikauden, vuosien 2000–2008 aikana Venäjän vakautta pyrittiin palauttamaan perinteisin keinoin muun muassa valtaa keskittämällä, ilmaisunvapautta rajoittamalla ja kansalaisten aktiivisuutta säätelemällä. Nykyään vallitseva käsitys on, että Venäjän pitkän aikavälin potentiaalinen kasvuvauhti on kriisin jälkeen noin neljä prosenttia. Näin ollen Venäjän osuus maailman kokonaistuotannosta pysyisi ennallaan ja maa säilyttäisi asemansa noin kymmenenneksi suurimpana kansantaloutena. Lisäksi Venäjä olisi edelleen Euroopan nopeimmin kasvava maa yhdessä Turkin kanssa. Menneinä vuosikymmeninä luodun tuotantokapasiteetin käyttöön ei kuitenkaan voi enää nojautua, vaan investointiveton kasvu ulkomaisine investointeineen on Venäjälle välttämättömyys. (35: 13; 36: 21.)

3.2 Yritystoiminnan säätely Venäjällä

Venäjällä aloitettiin Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen vuonna 1991 yksityistämisen prosessi, jonka tavoitteena oli luoda yksityinen sektori Venäjän kansantalouteen. Ensimmäiseksi toteutettiin valtiollisten yritysten yhtiöittäminen ja sen jälkeen yhtiöitettyjen yritysten yksityistäminen. Vuoteen 2000 mennessä yksityistäminen oli viety lähes loppuun, ja yksityisen sektorin osuus kansantuotteesta oli noin 70–80 %. Valtionomistukseen jäi eräitä kansantalouden toiminnan kannalta strategisia toimialoja, kuten sähkön- ja lämmöntuotanto sekä telesektori. Venäjän BKT:n muodostuminen toimialoitain on esitetty kuvassa 1. (37: 39–40.)

Kuva 1. Venäjän BKT:n muodostuminen toimialoittain vuonna 2007 (38: 16)

Venäjän lainsäädäntö on kehittynyt nopeasti 2000-luvulla. Yritystoiminnan ehdot, kuten lait, asetukset ja niiden soveltamismääräykset muuttuvat maassa jatkuvasti. Lainsäädännön muutokset eivät aina johdu valtiovallan määräyksistä vaan valtaa käyttävien henkilöiden omista tarkoitusperistä. Nykyään suurin ongelma Venäjän oikeusjärjestelmässä on se, ettei lainsäädäntöä noudateta eikä oikeutta saa aina tuomioistuimesakaan. (33: 17; 34:13.)

Venäjän liiketoiminnan perusoppaassa (39: 217) on listattu yritystoimintaa Venäjällä säätelevät lait. Näitä ovat

- Venäjän Federaation siviilikoodeksi
- verokoodeksi
- tullikoodeksi
- maakoodeksi
- työkoodeksi
- koodeksi hallinnollisista rikkomuksista
- osakeyhtiölaki
- rajavastuuyhtiölaki

- laki valuuttasäätelystä ja -valvonnasta
- laki maksukyvyttömyydestä (konkurssilaki)
- laki lisenssinalaisista toimialoista
- laki ulkomaisista investoinneista
- laki ulkomaisista pääomasijoituksista
- laki oikeushenkilöiden ja yksityisyrittäjien valtiollisesta rekisteröinnistä
- leasinglaki
- laki ulkomaisten henkilöiden oikeusasemasta
- laki Venäjältä poistumisesta ja Venäjälle saapumisesta
- kirjanpitolaki
- kuluttajansuojalaki.

Venäjällä on kymmeniä toimialoja, joilla toimiakseen yritys tarvitsee yritysrekisteröinnin lisäksi toimiluvan eli lisenssin. Näitä ovat esimerkiksi räjähdys- ja paloherkän tuotannon suunnittelu ja käyttö, kemiallisen laitteiston tuotanto, rakennusten ja laitteistojen suunnittelu ja rakennus, sähkö- ja lämpöverkostojen huolto, viljatuotteiden valmistus ja myynti, terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, lääketuotteiden valmistus ja myynti, kuljetusala, kustannus- ja painotoiminta sekä koulutus. (39: 226.)

3.3 Venäjän yhtiömuodot

Venäjän siviilikoodeksissa on määritelty useita mahdollisia yhtiömuotoja. Yritykset voidaan jakaa kaupallisiin ja ei-kaupallisiin sekä valtiollisiin ja ei-valtiollisiin yrityksiin. Valtiolliset yritykset voivat olla joko liittovaltion, federaatiosubjektin tai kaupunkien omistuksessa. (34: 10.)

Yritystoiminnan muodot Venäjällä ovat

- yksityinen elinkeinonharjoittaja
- rajavastuuyhtiö
- osakeyhtiö (avoin tai suljettu)
- avoin yhtiö
- kommandiittiyhtiö
- lisävastuuyhtiö
- edustusto
- ulkomaisen yhtiön filiaali. (39: 217–218.)

Suurin osa yrityksistä on Venäjällä osakeyhtiöitä, joista suljetut osakeyhtiöt ovat suositumpia kuin avoimet. Kaikkein yleisin yksittäinen yhtiömuoto on kuitenkin rajavastuuyhtiö, jossa omistajat on sidottu kumppaneihinsa. Venäjällä tunnetaan myös lisävastuuyhtiö, jossa omistajien riski on suurempi kuin rajavastuuyhtiössä. Suomalaisten yleisimmin käyttämät yhtiömuodot Venäjällä ovat rajavastuuyhtiö ja suljettu osakeyhtiö. (34: 10.)

Rajavastuuyhtiössä (ООО, Общество с ограниченной ответственностью) pääoma on jaettu osuuksiin, joiden omistajien vastuu rajoittuu sijoittamansa pääoman määrään. Yhtiö on vastuussa tehdyistä sitoumuksistaan vain omaisuudellaan. Osakkaita rajavastuuyhtiössä voi olla 1–50. Rajavastuuyhtiö on verovelvollinen ja vastaa ensisijaisesti itse veroistaan ja velvoitteistaan. Rajavastuuyhtiön hallinto on kevyempi kuin esimerkiksi suljetussa osakeyhtiössä, sillä yksinkertaisimmillaan se voi koostua yhtiökokouksesta ja toimeenpano pääjohtajasta. (39: 222–223.)

Osakeyhtiö voi olla joko suljettu (ЗАО, Закрытое акционерное общество) tai avoin (ОАО, Открытое акционерное общество). Myös osakeyhtiössä sijoittajan riski rajoittuu sijoitettuun pääomaan. Suljettu osakeyhtiö vastaa melko tarkasti suomalaista osakeyhtiötä ja on sen takia ollut perinteisesti suomalaisten suosima yritysmuoto Venäjällä. (37: 83; 39: 223.)

Avoimessa osakeyhtiössä osakeanti on julkinen, osakkeita voi ostaa ja myydä vapaasti eikä osakkeenomistajien määrää ole rajoitettu. Suljetussa osakeyhtiössä sen sijaan osakkeet on tietyillä henkilöillä ja osakkaita saa olla korkeintaan 50. Osakkeenomistajilla on etuoikeus ostaa toisten osakkaiden osakkeita, mikä ei ole mahdollista avoimessa osakeyhtiössä. Lisäksi vähimmäispääoma on avoimessa osakeyhtiössä suurempi kuin suljetussa. Osakeyhtiö vastaa sitoumuksistaan osakepääomallaan. Osakeyhtiön hallintoelimiin kuuluvat yhtiökokous, hallintoneuvosto ja toimitusjohtaja. (39: 224.)

Uudet yritykset täytyy rekisteröidä Venäjällä, minkä jälkeen ne saavat harjoittaa jatkuvaa kaupallista toimintaa yhtiöjärjestyksensä mukaisesti. Yrityksen lopettaminen sen sijaan on byrokraattisempaa ja aikaa vievää, minkä vuoksi Venäjällä on rekisteröitynä paljon toimimattomia yrityksiä. Venäjällä voi olla myös useita samannimisiä yrityksiä, sillä rekisteröinti ei anna yrityksen nimelle suojaa. Yrityksen nimen voi kuitenkin suojata tavaramerkin rekisteröinnillä. Venäjällä kaikilla yrityksillä yhtiömuodosta riippumatta on kirjanpitovelvollisuus. Yrityksessä on oltava nimetty pääkirjanpitäjä, joka vastaa kirjanpidosta, raportoinnin oikeellisuudesta ja oikea-aikaisuudesta. Kirjanpidon voi myös ulkoistaa. (39: 222.)

3.4 Suomen ja Venäjän yrityslainsäädännön vastaavuus

Hyvin monet Suomen yhtiöoikeuden käsitteet ja instituutiot – kuten yhtiömuodot sekä niitä koskevat säännöt, tunnetaan myös Venäjän lainsäädännössä. Erityisesti sääntöjen yksityiskohdissa on kuitenkin eroja. Suomen lainsäädäntöön verrattuna Venäjän siviilikoodeksin rakenne on huomattavasti epäsystemaattisempi, viittaukset yleisiin periaatteisiin puuttuvat ja yhdenvertaisuuden periaatteesta ei näy selkeitä merkkejä. Myös Venäjän pyrkimys markkinatalouteen heijastuu maan yritys- ja yhtiöoikeudellisiin sääntöihin. (40: 139, 143.)

Yhtiöoikeudellisissa säännöissä löytyy eroja erityisesti henkilöyhtiöissä. Suomessa yhtiömiehenä voi olla julkisoikeudellinen yhteisö eikä yhtiösopimukselle ole asetettu mitään erityisvaatimuksia, kun taas Venäjällä henkilöyhtiön perustajiin voi kuulua ainostaan yksityisiä yrittäjiä ja yhtiöitä. Lisäksi henkilöyhtiön perustamissopimus on Venäjällä laadittava kirjallisena. Monia Suomen lainsäädännön keskeisiä sääntöjä erityisesti kommandiittiyhtiötä koskien ei Venäjän lainsäädäntö sen sijaan tunne lainkaan. (40: 139–140.)

Osakeyhtiöitä koskevia eroja on Suomen ja Venäjän laissa merkittävän paljon. Venäjällä osakkeenomistajan asema on heikko ja häntä suojellaan yhtiön päätöksenteossa hyvin harvoin. Suomessa sen sijaan tilanne on päinvastainen ja osakkeenomistajan hallinnoimisoikeuksiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Myös velkojan asema on Suomessa tehokkaasti suojattu. (40: 142–143.)

3.5 Investointilainsäädäntö Venäjällä

Venäjän nopeasti kehittyvä lainsäädäntö vaikuttaa merkittävästi maan investointiedellytyksiin. Investoijan oikeudelliseen asemaan vaikuttavat siviili-, vero-, työ- ja hallintolainsäädäntö sekä valtion ja kuntien instituutiot. Valtion harjoittamaan investointipolitiikkaan vaikuttaa keskeisesti se, ketkä henkilöt ovat valtion korkeimmissa viroissa. Hallinnollisilla esteillä ja korruptiolla on ollut erittäin kielteinen vaikutus Venäjän investointi-imagolle. (41: 55.)

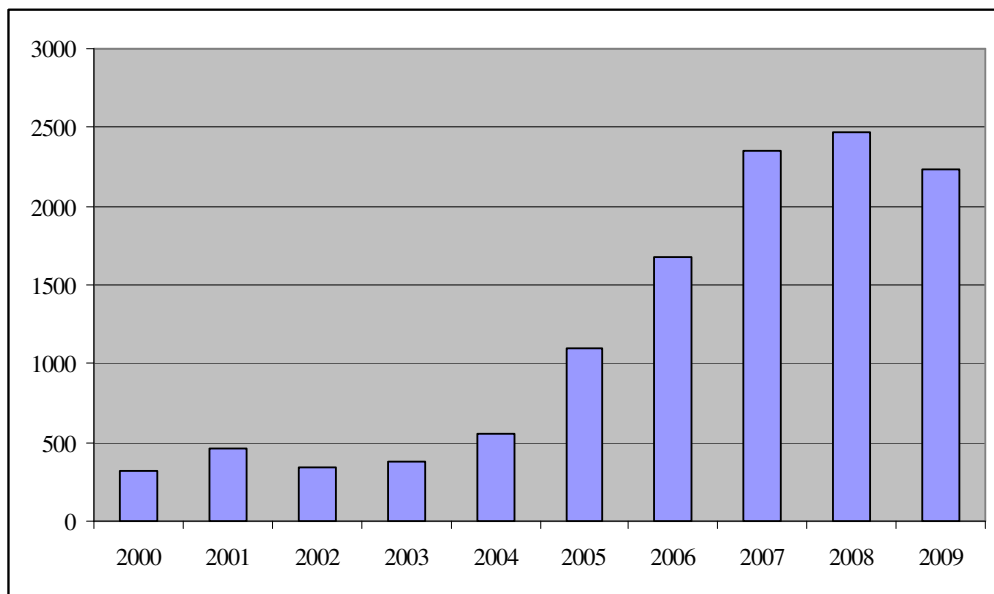
Venäjän lainsäädännössä pyritään vahvistamaan investoijien oikeuksia monella tapaa. Säädettyä investoijien oikeuksia rajoittavia lakeja niiden voimaantulo siirretään vähintään vuodeksi eteenpäin lain julkaisemisesta. Hallituselimillä ja viranomaisilla ei ole lain mukaan oikeutta rajoittaa investoijien sijoituskohteiden valintaa. Investoijille luvataan yhdenvertaiset toimintaedellytykset, jotka estävät syrjinnän ja sijoitusten hallintaa estävät toimenpiteet. Lisäksi sijoittajille luvataan suoja hyvityksetöntä kansallistamista ja muuta pakkolunastamista vastaan. Suurin osa Venäjän investointilainsäädännössä olevista myönteisistä asetuksista on kuitenkin olemassa vain paperilla. Ulkomaisia investoijien koskevat lisäksi useat rajoitukset koskien muun muassa vakuutus- ja pankkialaa, maanomistusta ja arvopaperimarkkinoita. (41: 63–66.)

4 SUOMEN JA VENÄJÄN VÄLISET SJOITUKSET JA SJOITTUMISET

Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Suomen ja Venäjän välisten taloudellisten suhteiden syventymisen lisäksi myös maiden keskinäinen investointitoiminta on kasvanut. Tärkeiden poliittisten saavutusten myötä Venäjä on onnistunut edistymään investointitoiminnassaan. Keskeisiä parannuksia ovat olleet poliittinen ja makrotaloudellinen vakaus, inflaation lasku, talouden läpinäkyvyyden paraneminen, muutokset lainsäädännössä, valuuttavalvonnan liberalisointi sekä liike-elämän aktiivisempi kannustaminen. Näiden ja useiden muiden tekijöiden vaikutuksesta ulkomaiset luokitusyhtiöt ovat

nostaneet Venäjän luotto- ja investointiluokitusta vuosina 2003–2007, ja muutokset on huomattu myös Suomessa. (42: 5; 43: 34–35.)

Suomalaisten investoinnit Venäjälle ovat kasvaneet merkittävästi 2000-luvulla, kuten ilmenee kuvasta 2. Tuotantoinvestoinnit ovat suuntautuneet erityisesti Venäjän paikallisille markkinoille. Suomalaiset ovat investoineet myös sellaisille aloille, jotka eivät ole Venäjän kannalta strategisia, jolloin poliittiset riskit ovat pienemmät. Suomalaisen investoinnit ovat olleet hyvin tuottoisia, kun Venäjän kasvavat markkinat ovat tarjonneet lisämyyntiä ja tukea niiden kilpailukyvyille. (42: 5–6.)

Kuva 2. Suorat sijoitukset Suomesta Venäjälle 2000–2009, milj. euroa (44)

Vuonna 2005 merkittävä osa suomalaisten investoinneista, noin 23 %, suuntautui paperialalle: metsäteollisuuteen, kustannustoimintaan tai painattamiseen. Seuraavaksi eniten investointeja oli sähkön- ja lämmöntuotantoon (13 %), tukkukauppaan ja jälleenmyyntiin (12 %) sekä elintarviketeollisuuteen (10 %). (42: 77.)

Vielä 2000-luvun alussa suomalaisten sijoitukset Venäjälle suuntautuivat pääasiassa Luoteis-Venäjälle johtuen alueen läheisyydestä, suhteellisen kehittyneestä infrastruktuurista sekä Pietarin ja Leningradin alueiden markkinoiden kasvusta. Myöhemmin suomalaisten sijoitusten kohdealue on laajentunut Keski-Venäjän ja Volgan varren federaatiopiireihin. Vaikka Venäjän osuus suomalaisten ulkomaille suuntautuneista sijoituksista on vain noin 1 %, suomalaisten tekemät sijoitukset ovat vaikuttaneet suo-

tuisasti useiden venäläisten yritysten elpymiseen ja uuden tuotannon aloittamiseen. (43: 38.)

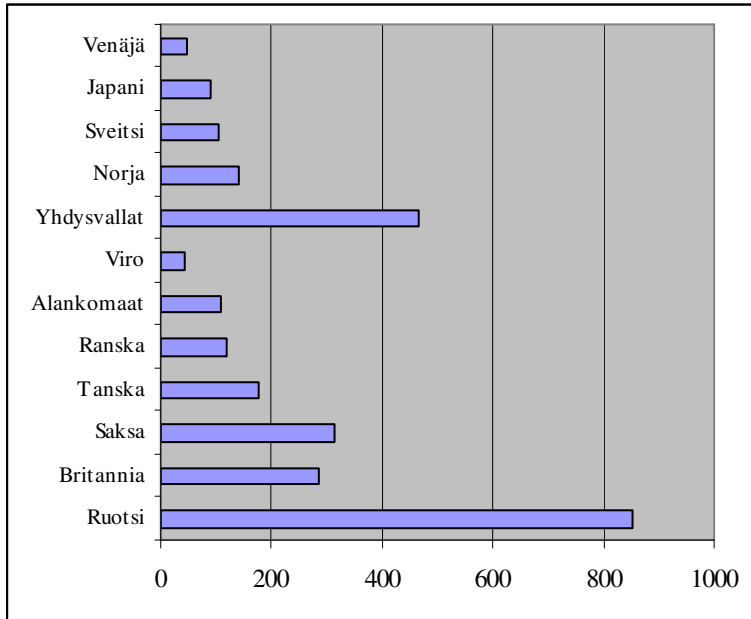
Venäjän talous- ja investointi-ilmapiiirin positiivisista muutoksista huolimatta maa kärsii edelleen sekä kotimaisten että ulkomaisten suorien investointien puutteesta. Investointitoiminnan valtion sääntelyn heikkous, hallinnolliset esteet ja korruptio haittaavat edelleen investointitoiminnan kehittymistä, minkä lisäksi Venäjällä on pulaa ammattitaitoisista työntekijöistä. Myöskään energiatalouden ja luonnonvarojen käyttöä koskevien uudistusten puute ei houkuttele ulkomaisia investointeja maahan. (43: 41–42.)

4.1 Ulkomaalaisomisteiset yritykset Suomessa

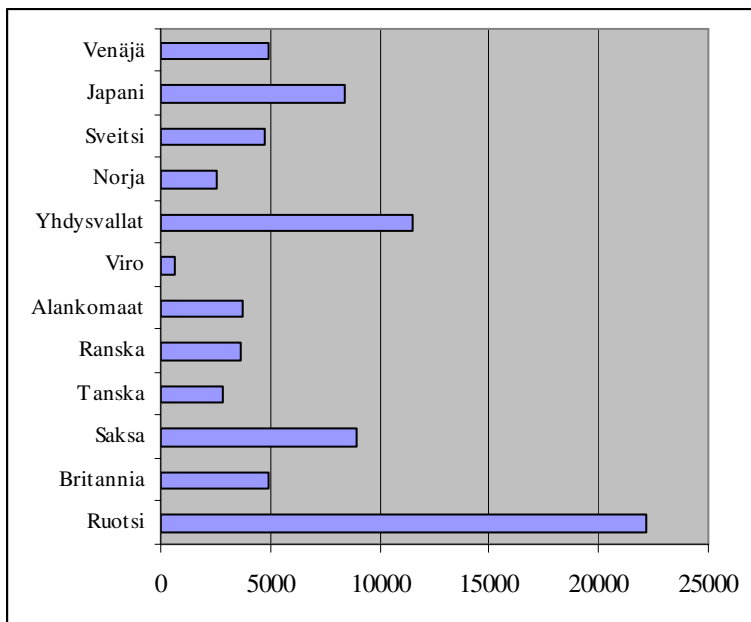
Invest in Finlandin tietojen mukaan vuonna 2009 Suomeen sijoittui 128 uutta ulkomaista yritystä. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 31 % ja ennätysvuoteen 2007 verrattuna määrä putosi alle puoleen. 59 % sijoituksista tapahtui pääkaupunkiseudulle. Toimialoittain tarkasteltuna kauppaa- ja palvelualan yritysten osuus uusista sijoituksista on hallitseva. Vahvimpia toimialoja ovat terveys- ja hyvinvointi, tieto- ja viestintäteknologia, liike-elämän palvelut, vähittäiskauppa ja ympäristöteknologia. Kappalemääräisesti eniten sijoituksia tuli Ruotsista, Iso-Britanniasta, Yhdysvalloista, Virosta ja Tanskasta. (46.)

Kuvista 3 ja 4 huomataan, että merkittävä osa Suomessa sijaitsevista ulkomaisista tytäryhtiöistä niin kappalemääräisesti kuin liikevaihdolla mitattuna ovat Ruotsista. Seuraavaksi eniten tytäryhtiöitä on sijoittunut Yhdysvalloista, Saksasta ja Britanniasta. Huomioitavaa on, että erityisesti Venäjän ja Japanin osuus ulkomaisten tytäryhtiöiden kokonaisliikevaihdoista on selvästi suurempi kuin niiden kappalemääräinen osuus, mikä selittyy yritysten suuremmalla koolla.

YK:n kauppaa- ja kehitysjärjestö UNCTAD:in arvion mukaan sijoitukset nousevat mallillisesti vuonna 2010. Ulkomaiset sijoitukset Suomeen ovat kuitenkin edelleen alle EU:n keskiarvon. Useimmilla toimialoilla on kasvumahdollisuuksia Suomessa, esimerkiksi palvelusektorille on mahdollista luoda uusia työpaikkoja. T&K -investointeja tarvittaisiin erityisesti kehittämään suomalaista innovaatiojärjestelmää ja samalla tuomaan maahan pääomaa ja osaamista. (46.)

Kuva 3. Ulkomaisten tytäryhtiöiden lukumäärä Suomessa maittain vuonna 2008, kappaletta (47)

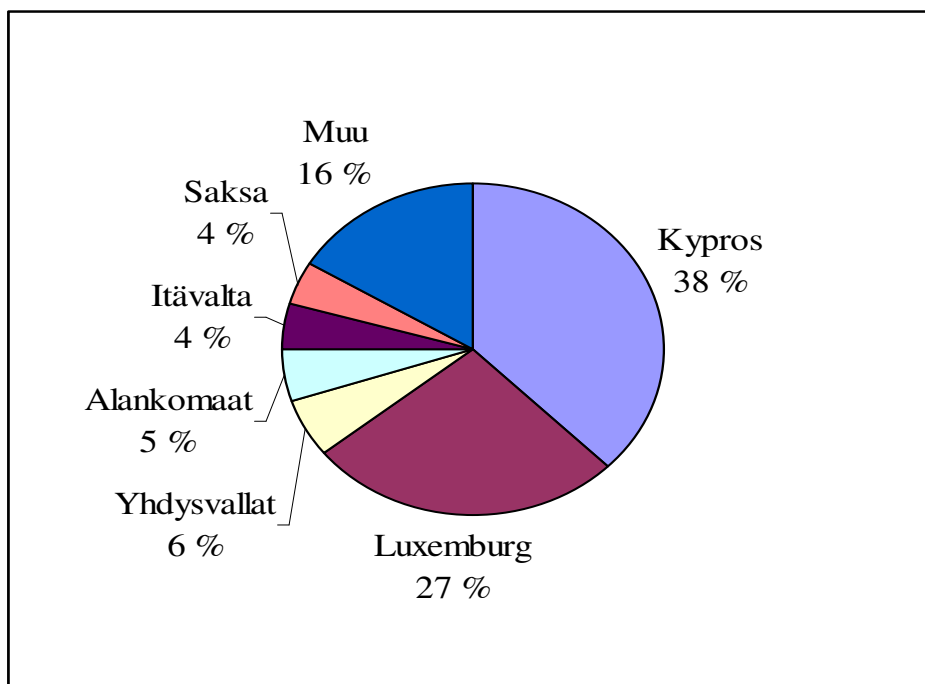
Kuva 4. Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto Suomessa maittain vuonna 2008, miljoonaa euroa (48)

4.2 Venäläisten yritysten kansainvälistyminen

Venäläisten yritysten laajeneminen ulkomaille käynnistyi 1990-luvulla. Ensimmäiset sijoitukset ulkomaille tehtiin Itsenäisten valtioiden yhteisön eli IVY:n maihin, mikä johtui maiden läheisestä sijainnista, Neuvostoliiton aikana luoduista yhteyksistä sekä muiden ulkomaisten investointien puutteesta. Vuoden 1998 jälkeen IVY-maiden osuus Venäjän ulkomaisista investoinneista on kuitenkin selvästi laskenut. (19: 4.)

Venäjän merkitys on ollut suuri myös kehittyvien markkinoiden kansainvälisen investointitoiminnan kehityksessä. Kehittyvien talouksien monikansalliset yhtiöt alkoivat 2000-luvulla kasvavassa määrin laajentaa toimintaansa ulkomaille parantaakseen kilpailukykyään ja kasvattaakseen voittojaan. Vuoteen 2006 mennessä Venäjän ulkomainen sijoituskanta oli kasvanut 20 miljardista dollarista 210 miljardiin, ja Venäjältä oli tullut kehittyvistä talouksista ylivoimaisesti suurin investoija. Venäjän investointien kasvua ovat vauhdittaneet erityisesti rajat ylittävien fuusioiden ja yritysostojen lisääntyminen. Vuonna 2006 sekä Venäjälle tehtyjen että maasta lähteneiden suorien sijoitusten arvo oli siihen mennessä ennätysuuri. Venäjällä myös alettiin siirtyä entistä kehittyneempiin sijoitusmuotoihin. Venäläisyriyten asema on vahvistunut maailmanmarkkinoilla, kun erityisesti suuret energia- ja metalliyhtiöt ovat nousseet haastamaan länsimaisia kilpailijoita. (19: 2; 49: 6–7.)

Venäläisten sijoitusten tärkein kohdealue on tällä hetkellä Länsi-Eurooppa 52 prosentin osuudella. Seuraavina tulevat IVY-maat (22 %) ja Itä-Eurooppa (11 %). Myös Afrikasta on kehittymässä uusi kohdealue venäläisille sijoittajille. Energia- ja metalliyhtiöiden lisäksi esimerkiksi venäläiset rahoitusyhtiöt ja tietoliikenneyritykset suunnittelevat laajentamista Afrikan mantereelle. Kuten kuvasta 5 selviää, Venäjän ulkomaiset investoinnit ovat nykyisin vahvasti keskittyneet kahteen maahan, Kyprokselle ja Luxemburgiin, jotka muodostivat 64 % investoinneista vuonna 2006. On kuitenkin huomioitava, että nämä maat ovat verokeitaita, joten osa niihin suuntautuneista investoinneista saattaa palata takaisin investointina Venäjälle tai ohjautua kolmanteen maahan. Tilastotietoja näistä ei kuitenkaan ole saatavilla. (19: 5.)

Kuva 5. Venäjän ulkopuolelle suuntautuvat investoinnit maittain 2006 (19: 5)

Suurimmat venäläisyrietykset ulkomaisten sijoitusten arvolla mitattuna toimivat energia- ja metalliteollisuudessa sekä teleliikennealalla. Kymmenen suurimman sijoittajan ulkomaisten investointien yhteenlaskettu arvo oli vuonna 2006 noin 55 miljardia dollaria. Suurimmat investoijat ovat

- Lukoil (energia)
- Norilsk Nickel (metalli)
- Gazprom (energia)
- Severstal (metalli)
- Evraz Holding (metalli)
- RusAl (metalli)
- Altim (tietoliikenne)
- Mobile TeleSystems (tietoliikenne)
- VimpelCom (tietoliikenne)
- Novolipetsk Steel and Metal Kombinat (metalli). (49: 8.)

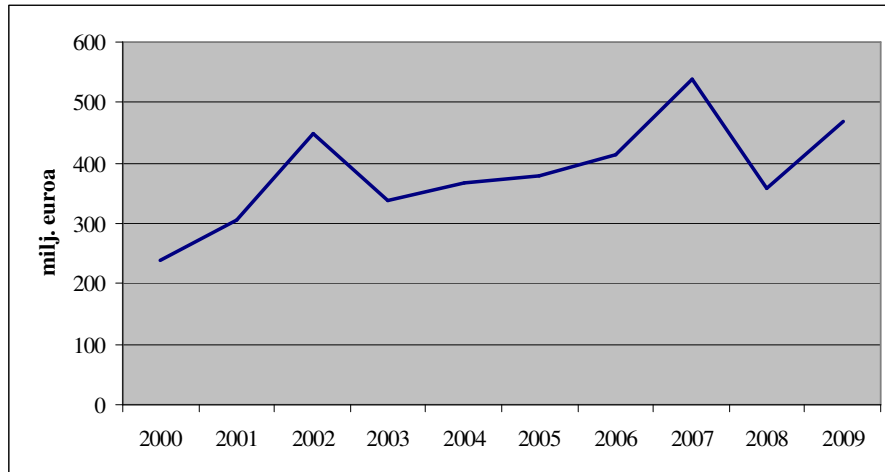
Ulkomaille investoimisen motiivit voidaan jakaa kahteen ryhmään: imu- ja työntöteki- jöihin. Venäläisten yritysten imutekijöitä ovat pääsy uusille markkinoille, raaka- ainepohjan laajentaminen, tullien ja muiden kaupan esteiden voittaminen sekä liike- toiminnan monipuolistaminen. Ulkomaille sijoittumisen imutekijöitä ovat myös suu- rempien voittomarginaalien tavoittelu, kasvupotentiaalin lisääminen, pääsy käsiksi teknologiseen ja hallinnolliseen tieto-taitoon sekä suotuisammasta investointi- ilmapiiristä hyötyminen. (19: 5; 45: 10.)

Työntötekijät voivat myös olla merkittäviä houkuttimia ulkomaan investoinnille. Esi- merkiksi resurssit kotimaassa voivat olla rajalliset, jolloin pääsy uusiin tuloihin on hii- pumassa. Kotimainen kilpailu on kasvanut uusien venäläisten ja ulkomaisten yritysten myötä, mikä johtaa uusien kehitysmahdollisuuksien etsimiseen. Venäläiset yritykset käyttävät kansainvälistymistä keinona vähentää riippuvuuttaan valtiosta. Maariskin monipuolistaminen ulkomaisia varoja hankkimalla voi myös suojella nykyisiä sijoi- tuksia ja ehkäistä yrityksen haltuunottoa. (45: 10.)

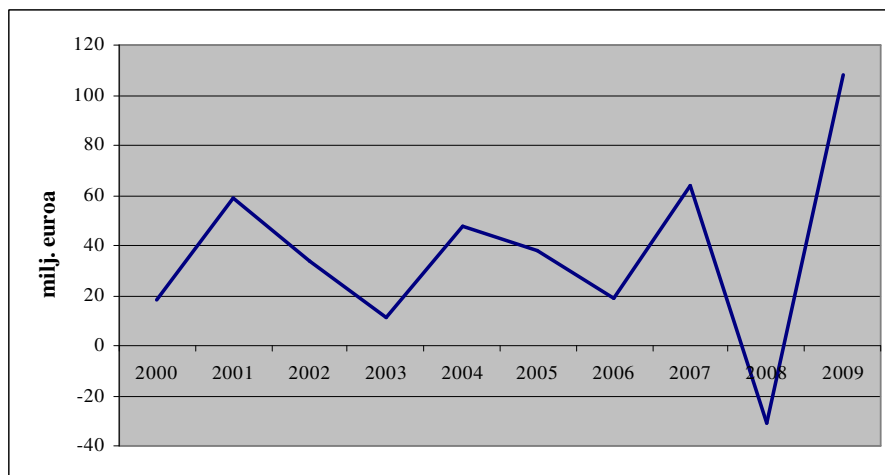
4.3 Venäläiset yritykset Suomessa

Venäläiset eivät ole kovin aktiivisia sijoittajia Suomessa. Venäläisinvestointien määrä on kasvanut hitaasti maiden välisen kaupankäynnin kasvuun verrattuna. Vuonna 2008 investointikannan arvo oli noin 480 miljardia euroa. Suorien sijoitusten vuosittainen nettovirta on vaihdellut keskimäärin 10 ja 60 miljoonan välillä. Vuonna 2008 inves- tointien määrä romahti merkittävästi ja venäläiset kotiuttivat investointejaan Suomesta noin 100 miljoonan euron arvosta. Venäjältä Suomeen suuntautuva sijoituskanta ja - virta on esitetty kuvissa 6 ja 7. (49: 9; 12: 9.)

Venäjä ei ole Suomelle kovin merkittävä investointien lähde, sillä 2000-luvulla Venäjän osuus Suomeen tehdyistä suorista sijoituksista on ollut keskimäärin noin yksi prosentti. Myöskään Venäjälle Suomi ei ole merkittävä sijoitusmaa eikä se sijoitu Ve- näjän 10 tärkeimmän investointikohteen joukkoon. Huomioitavaa on kuitenkin se, että merkittävä osa venäläisten sijoituksista Suomeen ei näy maksutaseessa venäläisinä si- joituksina, vaan niin kutsutuista kolmansista maista peräisin olevina sijoituksina. Suurten venäläisyhtiöiden omistamista sijoitusyhtiöistä valtaosa on rekisteröity esi- merkiksi Kyprokselle, Alankomaihin ja Iso-Britanniaan. (12: 9–10; 49: 10.)

Kuva 6. Sijoituskanta Venäjältä Suomeen 2000–2009, milj. euroa (50)

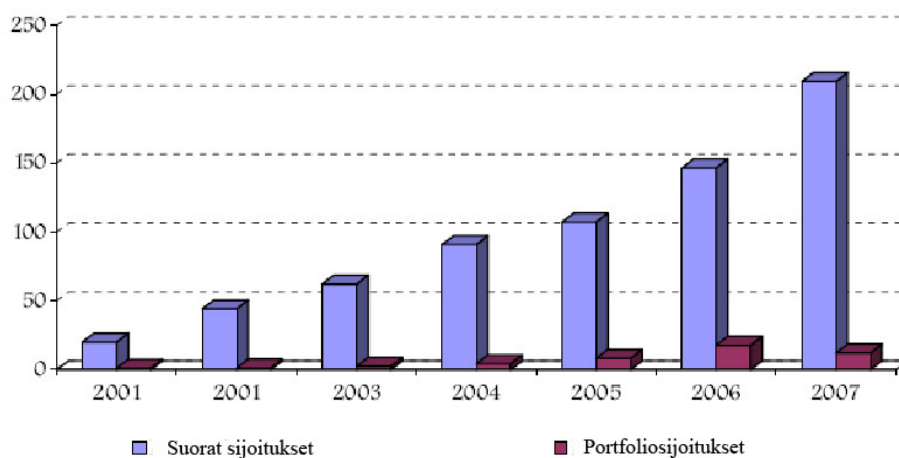
Kuva 7. Sijoitusvirta Venäjältä Suomeen 2000–2009, milj. euroa (51)

Vuonna 2007 Suomessa toimi 37 venäläistä tytäryhtiötä, mikä vastaa 1,3 prosentin osuutta kaikista ulkomaisista yrityksistä (42: 6). Venäläisten tytäryhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2007 lähes 5 miljardia euroa ja ne työllistivät lähes 2000 henkilöä. Näin ollen venäläisomistus on Suomessa tietyillä toimialoilla suuren yrityskoon vuoksi varsin merkittävää. Vaikka venäläisten tytäryhtiöiden lukumäärä Suomessa on pieni verrattuna esimerkiksi saksalaisten tai ruotsalaisten yritysten määrään, niiden keskimääräinen liikevaihto on huomattavasti isompi kuin muiden ulkomaisten tytäryhtiöiden. Venäjään liittyvät toiminnot työllistävät Suomessa yhteensä 50 000 henkilöä eli noin 2 % työllisistä. Esimerkiksi Ruotsiin tai Saksaan verrattuna määrä on vaatimaton, mutta taloudellisesti jo merkittävä. (49: 9; 12: 10; 42: 6.)

Venäläiset yritykset ovat alkaneet laajentua ulkomaille voimakkaammin vasta viime vuosina maan vaurastumisen myötä. Edelläkävijöinä ovat toimineet suuret energia- ja metalliyhtiöt. Suurimmat venäläiset ulkomaille investoivat yritykset ovat tärkeimpiä sijoittajia myös Suomessa. Suomen raaka-aineresurssit ovat kuitenkin rajalliset ja markkinat pienet, joten Suomi ei ole merkittävästi kiinnostanut venäläisiä energia- ja metallijätettä sijoituskohteena. Sen sijaan pienemmät yritykset ovat kiinnostuneet Suomesta sen Venäjän ja Länsi-Euroopan välisen sijaintinsa vuoksi. Venäläiset ovat perustaneet pk-yrityksiä erityisesti kaupan, palveluiden ja logistiikan alalle ja keskittyneet palvelemaan ennen kaikkea venäläisiä asiakkaita. (49: 8; 12: 13.)

4.4 Sijoittumismuodot Suomen ja Venäjän välisissä investoinneissa

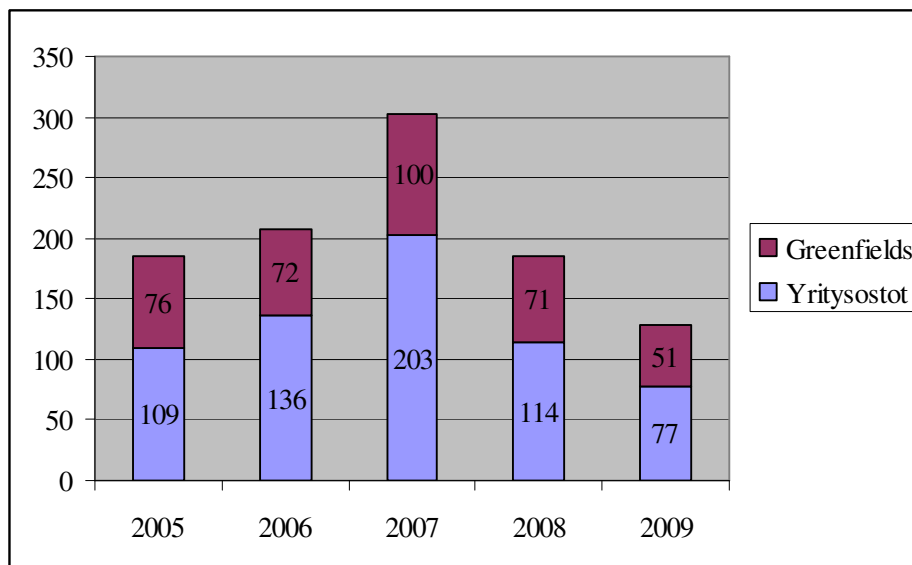
Ulkomaille sijoittamisen muotoja ovat suorat sijoitukset, portfoliosijoitukset sekä muut investoinnit. Venäläisten yritysten ulkomaisista investoinneista suorat sijoitukset ovat merkittävästi portfoliosijoituksia yleisempiä, kuten kuvasta 8 ilmenee. (19: 2.)

Kuva 8. Venäjän kumulatiiviset suorat ja portfoliosijoitukset ulkomaille 2001–2007 (45: 6)

Suorien sijoitusten toteuttamistapoja ovat yritysostot ja greenfield-investoinnit (19:2). Kuvasta 9 selviää, että ulkomaisia yrityksiä sijoittuu Suomeen enemmän yritysostoilla kuin greenfield-investointeina. Vuonna 2009 uusista sijoituksista 77 (60 %) syntyi yritysostolla ja 51 greenfield-investointina. Myös venäläisten yritysten sijoittumistapana on useimmiten yritysosto. Vuosina 2005–2008 Suomeen tuli 13 uutta venäläistä yri-

tystä, joista kahdeksan on sijoittunut yrityskaupalla ja loput 5 ovat olleet greenfield-investointeja. (12: 10; 46.)

Kuva 9. Uudet ulkomaalaisomisteiset yritykset Suomessa 2005–2009 (46)

5 ALUEIDEN KILPAILUKYKY JA YRITYSTEN SIJOITTUMINEN

5.1 Alueiden kilpailukyky

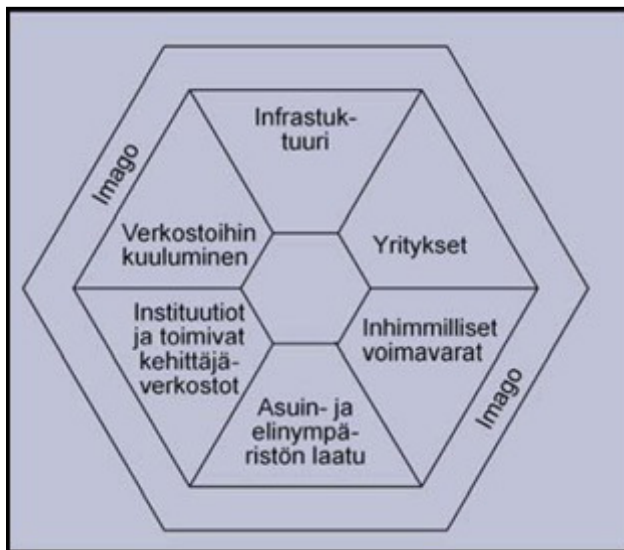
Kilpailukyvyn käsitettä voidaan käyttää alueiden yhteydessä kuvaamaan niitä tekijöitä, jotka johtavat alueiden taloudelliseen menestykseen. Toisin kuin yritysten kohdalla, alueiden kilpailukykyä ei kuitenkaan voida ajatella niiden kykyä kilpailla keskenään rajallisista voimavaroista. Vaikka alueet jonkin verran kilpailevat samoista työntekijöistä ja investoinneista, niiden pitkän aikavälin menestys ei voi perustua keskinäiseen kilpailuun. (52 :4.)

Menestymisen perustan muodostavat alueen resurssit ja ominaisuudet, jotka määräävät sen kilpailukykyä suhteessa muihin alueisiin. Lopulliseen menestymiseen vaikuttavat hyvin monet asiat, joita kaikkia ei ole edes mahdollista löytää. Näitä ovat esimerkiksi alueen luonnonvarat, sijainti, asukkaat, yritykset ja julkinen valta. Alueet eivät myöskään toimi eristyksissä, vaan alueen menestymiseen vaikuttavat merkittävästi myös muiden alueiden ja maiden menestyminen. (52 :4.)

Keskuskauppakamarin kilpailukyky selvityksen mukaan alueen kilpailukyky kuvaa yritysten ja työvoiman toimintaympäristöä ja menestyvää yritystoimintaa tukevia alueen ominaisuuksia. Alueiden kilpailukykyä on

- alueella jo toimivien yritysten kilpailukykyyn ylläpito ja kehittäminen
- uusien yritysten houkuttelu alueelle
- asukkaiden elämän laadun edellytysten ylläpito ja kehittämien
- alueen nivoutuminen mahdollisimman hyviin verkostoihin. (53: 6.)

Alueiden kilpailukykyä voidaan myös kuvata kahdeksanosaisella ”timantilla”, joka on esitetty kuvassa 10. Kuvan mukaan kilpailukykyyn sisältyy infrastruktuuri, muut yritykset, alueen inhimilliset voimavarat, asuin- ja elinympäristö, instituutiot, verkostot sekä alueen imago. Kaiken keskellä on alueen kasvuhakuisuus. (53: 6.)

Kuva 10. Alueiden kilpailukykyyn kahdeksan elementtiä (53: 6)

5.2 Sijaintiteoriat ja yrityksen sijaintipaikkapäätökseen vaikuttavat tekijät

Sijaintiteorioilla on kolme pääsuuntausta, jotka ovat neoklassinen, behavioristinen ja strukturalistinen suuntaus. Neoklassisessa lähestymistavassa yritetään löytää yritykselle optimaalinen sijaintipaikka tietyllä ajanhetkellä minimoimalla kustannukset ja maksimoimalla voitot. Tässä teoriassa yrityksen asema taloudellisen järjestelmän sisällä jää kuitenkin huomioimatta eikä yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia ole otettu huo-

mioon. Seuraavassa, behavioristisessa lähestymistavassa yritykset pyrkivät voiton maksimoivan sijaintipaikan sijaan löytämään tyydyttävän ratkaisun välttääkseen riskejä. Behavioristisia teorioita on kritisoitu siitä, että ne antavat liikaa tilaa asenteille ja valinnalle eivätkä anna selvää vastausta, miten sijaintipäätös syntyy. (54: 35.)

Kolmannessa, strukturaalisessa lähestymistavassa sijaintipäätös ei ole riippumaton, vaan yrityksen toimintatapojen ja tuotantomuotojen muutoksella on vaikutusta ympäristöön. Näiden teorioiden mukaan yrityksen sijaintipäätös on aina investointipäätös ja osa yrityksen strategiavalintaa. Lisäksi yritys on aina sidoksissa toimintaympäristöönsä. Sijaintipäätökseen vaikuttaa myös alueellinen resurssirakenne ja resurssien hyväksikäytön aste. Strukturaaliset teoriat painottuvat pääasiassa makrotaloudellisten rajoitteiden tutkimiseen, jolloin mikrotaloudelliset tekijät on jätetty lähes täysin huomiomatta. (54: 36.)

Yritys valitsee sijaintipaikakseen alueen, jonka resurssit tukevat yrityksen toimintaa ja mahdollistavan yrityksen menestymisen. Sijaintipaikkapäätös tehdään osana yrityksen investointipäätöstä, jolloin päätöksen toimintoja ohjaavat yrityksen strategiset valinnat. Yleisesti ottaen yritykset hakeutuvat sinne, missä yrityksen tärkeimpien henkilöiden ja yritysten tarpeet kohtaavat. Päätökseen voi vaikuttaa myös esimerkiksi teollisuustukien saatavuus tai tarjolla oleva edullinen teollisuustontti- tai kiinteistö. (54: 34.)

Kaupunkiseudut joutuvat globaalin kilpailun kiristyessä miettimään entistä tarkemmin kilpailukykyään yritysten sijaintipaikkana ja asukkaiden elinympäristönä. Kilpailukyky ei riipu ainoastaan yrityksen sisäisistä tekijöistä, vaan myös toimintaympäristö vaikuttaa siihen merkittävästi. Näin ollen yritykset kiinnittävät entistä enemmän huomiota myös alueiden innovatiivisuuteen, sillä mitä kattavammat ovat alueen uusien innovaatioiden kehittämiseen tarvittavat resurssit, sitä joustavammin toteutuvat yritystoiminnan alueelliset sijaintiedellytykset. (54: 34–35.)

Yrityksen sijaintipaikkapäätös on aina kertaratkaisu, jolloin päätökseen vaikuttavat tekijät ovat sidoksissa senhetkiseen tilanteeseen. Sijaintipaikkaratkaisua tehdessä alueen senhetkistä tilannetta verrataan kilpaileviin alueisiin, joten alueen on kehityttävä koko ajan pysyäkseen jatkuvasti kilpailukykyisenä. Yrityksen sijaintipaikkapäätökseen vaikuttavat eniten yritykselle sopivan työvoiman saatavuus, liikenneyhteydet sekä mark-

kinoiden läheisyys. Muita erittäin merkittäviä tekijöitä ovat alueella sijaitseva kasvu-keskus, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, kunnan tai alueen hyvä imago sekä yritysten väliset yhteistyömahdollisuudet. Tärkeimpien sijaintipaikkaan vaikuttavien tekijöiden järjestys vaihtelee hieman toimialoittain, alueittain ja sen perusteella, toimii-ko yritys ainoastaan kotimarkkinoilla vai myös kansainvälisesti. (53: 16–17; 54: 37.)

5.3 Alueen markkinointi

Paikan markkinointi tuli Suomessa tutuksi kuntamarkkinointi-käsitteen muodossa 1980-luvulla. Viime vuosikymmenen aikana Suomen kunnissa ja kaupungeissa on kiinnostuttu yhä enemmän alueen markkinoinnista ja nykyään niin kaupungit, valtiot, alueet kuin maatkin edistävät aktiivisesti itseään mainonnan, suoramainonnan ja muiden viestintävälineiden avulla. Nykyaikainen paikan markkinointi pyrkii löytämään ostajia paikan olemassa oleville resursseille sekä sopeuttamaan ja parantamaan tarjontansa potentiaalisten ostajien tarpeiden mukaisesti. Paikan markkinoinnin kohderyhmänä ovat liikevieraat, turistit, asukkaat, työntekijät, yritykset, teollisuus sekä vientimarkkinat. Markkinoinnilla on aina vaikutusta myös kyseisen paikan asukkaisiin, vaikka sen ensisijainen tavoite olisi houkutella alueelle turisteja, liikeyrityksiä ja investointeja. Markkinoinnissa tulee kiinnittää huomioita paikan vetovoimaisuuteen vaikuttaviin koviin ja pehmeisiin tekijöihin, jotka on esitetty taulukossa 2.

(55: 51–53.)

Paikan taloudellisen pohjan ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi on kaupungin markkinoinniseksi esitetty seuraavat ohjeet:

- Paikan täytyy pitää kiinni alueella sijaitsevista nykyisistä halutuista liikeyrityksistä investoimalla jatkuvaan vuoropuheluun sidosryhmiensä kanssa ja analysoimalla omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kilpaileviin paikkoihin verrattuna.
- Paikan täytyy mahdollistaa nykyisten liikeyritysten laajentuminen laatimalla suunnitelmia ja palveluita.
- Paikan täytyy tehdä uusien yritysten käynnistäminen helpommaksi.
- Paikan tulee laatia strategisia kehitysohjelmia, jotka saattavat luoda arvokkaita ja kaupallisesti hyödyllisiä sivuyhteyksiä.

- Alueen menestyminen kilpailussa vastaa pitkälti sen yritysten menestymistä, joten niin suurten kuin pk-yritysten merkkituotemarkkinointiin panostaminen kannattaa. (55: 58–59.)

Taulukko 2. Kaupungin vetovoimaisuuteen vaikuttavat kovat ja pehmeät tekijät (55: 58)

Kovat tekijät:	Pehmeät tekijät:
Taloudellinen tasapaino	Markkinarakojen kehitys
Tuottavuus	Elämän laatu
Kustannukset	Ammatilliset kyvykkyudet
Omaisuuksien järjestelmä	Kulttuuri
Paikalliset tukipalvelut ja verkostot	Henkilökunta
Kommunikaation infrastruktuuri	Liikkeenjohto
Strateginen sijainti	Joustavuus ja dynamiikka
Kannustusmallit ja ohjelmat	Ammattimaisuus markkinayhteyksissä
Yrittäjyys	Odottamattomat relevantit tapahtumat

5.4 Lahden alueen kilpailukyky ja markkinointi

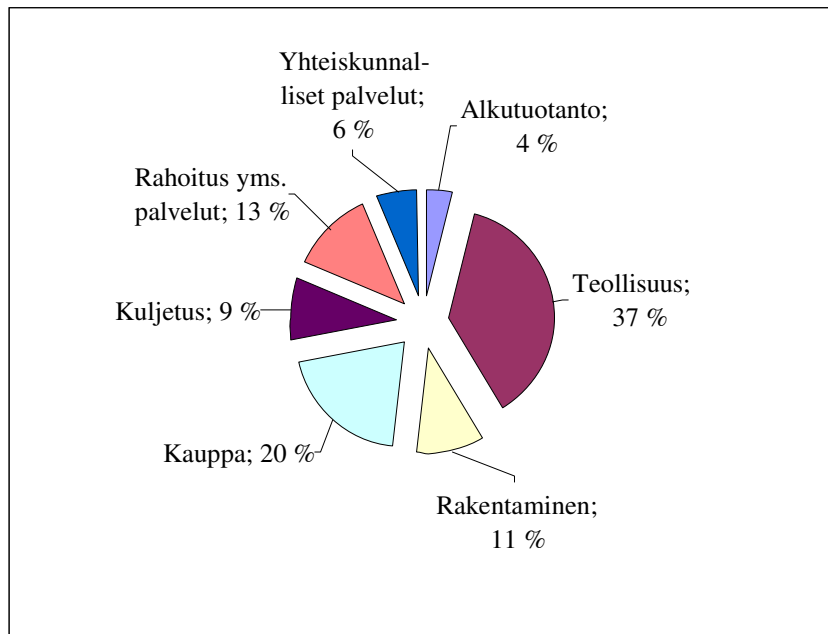
Lahti on Suomen kahdeksanneksi suurin kaupunki. Kaupungin väkiluku ylitti 100 000 asukkaan rajan marraskuussa 2009 ja on tällä hetkellä 101 069 (5/2010). Vuonna 1905 perustettu Lahti on Päijät-Hämeen maakuntakeskus. Lahden kaupunkiseudulla on asukkaita noin 161 200. (56; 57: 2.)

Lahti sijaitsee keskeisellä paikalla Etelä-Suomessa hyvien kulkuyhteyksien äärellä. Etäisyys Helsinkiin on 104 kilometriä, Helsinki-Vantaan lentokentälle 99 km, Tampereelle 126 km, Jyväskylään 167 km ja Kouvolaan 62 km. Lahden ja Helsingin välillä on suora moottoritie sekä suora junayhteys. Vuoden 2010 lopulla käynnistyneen uuden Allegro-junayhteyden ansiosta matka-aika Pietariin nopeutui huomattavasti ja on nyt alle 3 tuntia. (56; 57: 2, 59.)

Muuttovoitolla mitattuna Lahti on Suomen viidenneksi vetovoimaisin kaupunki suurten kaupunkien keskuudessa viimeisen viiden vuoden muuttoliikkeitä tarkasteltaessa. Porin ohella Lahti on ainoa kaupunki, joka on pystynyt kääntämään negatiivisen muuttoliikkeen positiiviseksi muuttovoitoksi 1990- ja 2000-luvuilla. Suunnilleen puolet Lahden muuttovoitosta tulee kuntien välisestä muutosta ja puolet siirtolaisuudesta. (58: 4.)

Lahden seudulla on pitkät perinteet yrittäjyydessä ja kaupankäynnissä, vahva teollinen osaaminen sekä runsaasti pk-yrityksiä. Teollisuus on keskittynyt hyvin perinteisille toimialoille, joita ovat mekatroniikka, puu- ja huonekaluteollisuus, viljaklusteri, hyvinvointisektori sekä kaupp- ja palveluliiketoiminta. Lahden alueella on runsaasti perheyrityksiä, joista osa toimii myös kansainvälisesti. (59.)

Lahden elinkeinorakenteen toimialajakauma on esitetty kuvassa 11. Teollisuuden osuus työpaikkojen lukumäärällä mitattuna on merkittävä, 37 %. Kauppa- ja palveluelinkeinot kattavat yhteensä lähes 40 % alueen työpaikoista. Näiden toimialojen yritykset hallitsevat myös seuraavaa taulukkoa 3, jossa on esitetty Lahden suurimmat työnantajat.

Kuva 11. Lahden elinkeinorakenteen toimialajakauma työpaikkojen mukaan (60)

Taulukko 3. Lahden suurimmat yritykset Lahdessa sijaitsevien työpaikkojen mukaan 31.12.2009 (57)

Osuuskauppa Hämeenmaa	1078	Peikko Finland Oy	313
Isku	643	Stora Enso	292
Fazer	573	UPM Kymmene	250
Hartwall	481	ISS Palvelut	250
ESA-konserni	415	Lahti Energia	231
Kemppi yhtiöt	400	Lassila & Tikanoja	212
Koiviston Auto -yhtymä	375	Teknoware	209
Itella Oyj	350	Oilon Suomi	186
L-Fashion Group	347	Stala Group	180
Telia-Sonera	319	Lahti Precision	179

Lahden seudun vahvuusalueita ja osaamisen kärkiä ovat ympäristö- ja muotoiluosaaminen sekä käytännönläheinen innovaatiotoiminta. Erityisesti näihin alueisiin halutaan jatkossa panostaa ja profiloitua. Selkeä teknologinen kärkialue on ympäristöteknologia: Lahden alueella on Suomen toiseksi merkittävin ympäristöliiketoiminnan keskittymä heti pääkaupunkiseudun jälkeen. Lahden alueen vahvuuksia, heikkouksia, uhkia ja mahdollisuuksia on tutkittu alla olevassa SWOT-analyysissä (taulukko 4). (62: 16.)

Marraskuussa 2010 Hämeen kauppakamarin julkaiseman Kanta- ja Päijät-Hämeen suhdannebarometrin mukaan Lahden alueen talousnäkömät ovat selvästi parantuneet talouskriisin jälkeen. Yritysten näkömät ovat huomattavasti myönteisemmät niin liikevaihdon, kannattavuuden kuin henkilöstön muutosten suhteen edelliseen kevääseen verrattuna. Erityisesti palvelualan yritykset alkavat vähitellen työllistää lisää henkilökuntaa. Koko Suomen kansantuotteen ennustetaan palaavan talouskriisiä edeltävälle tasolle vuonna 2012. (61: 8.)

Taulukko 4. Lahden alueen SWOT-analyysi (55: 109–111; 62: 16)

Vahvuudet:	Heikkoudet:
<ul style="list-style-type: none"> – vahva teollinen perinne useilla toimi-aloilla, esimerkiksi huonekalut ja kodinkoneet, pakkaukset, vaatteet, muovi- ja metallituotteet, puuntyöstökoneet, valmistalot – perheyrittäjyyden perinteet – logistisesti edullinen sijainti EU:n ja Venäjän rajalla – sijainti lähellä pääkaupunkiseutua, satamia ja lentokenttää – nopeat liikenneyhteydet – korkeatasoisen koulutuksen ja koulutetun työvoiman hyvä saatavuus – Työntekijöiden vahva sitoutuminen alueella sijaitsevaan työpaikkaansa – puhdas ympäristö – korkealuokkaiset kulttuuripalvelut – elämisen ja yritystoiminnan hyvä hintalaatusuhde 	<ul style="list-style-type: none"> – suhdanneherkkä elinkeinorakenne – korkea työttömyysaste ja alhainen tulo- ja koulutustaso suhteessa kilpaileviin alueisiin – toimitilojen puute tietyillä toimialoilla
Mahdollisuudet:	Uhat:
<ul style="list-style-type: none"> – Lahden lähialueiden taloudellisen potentiaalin kasvu – alueen korkeakoulujen lisääntyvät toimintamahdollisuudet, jotka luovat kasvua yrityksille ja uusia innovaatioita – nykyistä suuremmat kuntayksiköt – tuotantorakenteen monipuolistaminen – matkailu-, urheilu-, kulttuuri- ja kongressitoiminnan kehittäminen – kesämatkailun mahdollisuudet – alueen monipuolinen luonto, imago rantakaupunkina – asumisviihtyvyyden parantaminen – pääkaupunkiseudun alueiden yhteistyön tehostaminen – läheinen etäisyys suuriin markkinoihin, esimerkiksi Pietarissa ja Helsingissä – sijoittajien kiinnostuksen herättäminen Lahtea kohtaan 	<ul style="list-style-type: none"> – teknologian jälkeensä jääneisyys joillakin elinkeinoelämän alueilla – Venäjän arvaamaton kehitys lähi-alueella – korkean työttömyyden jatkuminen – yhteisen vision puuttuminen – pääkaupunkiseudun kasvun tuomien mahdollisuuksien hyödyntämättä jättäminen – koulutuksen ja teknologisen tason noston epäonnistuminen – kapea-alainen elinkeinorakenne voi jarruttaa alueen kehitystä – negatiivinen uutisointi

Lahden alueen markkinointi venäläisille

Lahdessa on tunnistettu venäläisten potentiaali niin matkailu- kuin yrityssectorilla. Venäläiset ovat jo pitkään olleet suurin kansainvälisten majoittujien joukko Lahdessa noin 30 000 vuosittaisella yöpymisvuorokaudella (63). Merkittävimpiä syitä Lahden suosioon venäläisten keskuudessa ovat epäilemättä suora junayhteys Lahdesta Pietariin ja Moskovaan sekä Helsingin läheisyys. Venäjä-yhteydet on huomioitu niin Lahden kaupungin, Lahden alueen kehittämissyhtiön Lakesin kuin matkailupalveluyhtiö Lahti Travelin strategioissa.

Lahdesta on olemassa venäjänkielistä markkinointimateriaalia sekä matkailijoita että liike-elämän edustajia varten. Vuonna 2010 julkaistiin uusi, venäjänkielinen sijoittumisesite ja vuonna 2011 valmistuu venäjäksi käännettävä sijoittumiskäsikirja. Lisäksi tärkeimmät verkkosivut on saatavana venäjänkielellä. Lahti tekee yhteistyötä Pietarissa sijaitsevan Helsinki-keskuksen kanssa, jonka verkkosivuilla on ajankohtaista tietoa Lahdesta myös potentiaalisille sijoittujille.

Markkinoinnissa on huomioitu ja hyödynnetty myös uusi, nopea Allegro-junayhteys, joka käynnistyi 12.12.2010. Matka-aika Lahden ja Pietarin välillä lyheni siten 2 tuntiin 46 minuuttiin. Marraskuun lopussa käynnistettiin Pietarissa markkinointikampanja, jonka tavoitteena oli houkutella erityisesti pietarilaisia matkailijoita Lahden seudulle. Kampanjaan kuului radiomainontaa, katumainoskampanja, kampanjasivusto www.visitlahti.ru sekä näkyvyyttä myös Suomessa. (64:3.)

6 KÄSIKIRJA LAHTEEN SJOITTUVILLE VENÄLÄISILLE YRITYKSILLE

6.1 Alkusanat

Tämä käsikirja on suunnattu venäläisille yrityksille ja yksityishenkilöille, jotka ovat kiinnostuneet aloittamaan liiketoiminnan Suomessa, erityisesti Lahden alueella. Käsikirja on toteutettu opinnäytetyönä Lahden Alueen Kehittämissyhtiö Oy – Lakesin toimeksiannosta talven 2010–2011 aikana osana Russia House -hanketta. Hankkeen tavoitteena on ollut edistää venäläisten yritysten sijoittumista Lahden alueelle.

Käsikirja sisältää tiiviisti esitettynä keskeiset tiedot, joita venäläinen yrittäjä tai yritys tarvitsee suunnitellessaan sijoittumista Lahden alueelle. Käsikirjassa kerrotaan suomalaisista yhtiömuodoista, yrityksen perustamisprosessista ja -toimenpiteistä, tarvittavista luvista, toiminnan rahoittamisesta sekä yrityksen velvollisuuksista. Pääsisältö on keskittynyt uuden yrityksen perustamiseen. Ulkomainen yritys voi sijoittua Lahden alueelle myös yritysostolla tai franchising-sopimuksen kautta. Myös nämä vaihtoehdot esitetään käsikirjassa.

Lahden alueella toimii kattava asiantuntijaverkosto, joka on valmis palvelemaan niin suomalaisia kuin ulkomaisia yrityksiä kaikissa yritystoiminnan vaiheissa. Englanninkielistä palvelua on helppo löytää ja useissa organisaatioissa palvelua on saatavana myös Venäjän kielellä. Eri asiantuntijaorganisaatiot palvelualueineen esitellään käsikirjan lopussa liitteessä 1 sekä palvelut sijoitettuna Lahden kartalle liitteessä 2. Liitteeseen 3 on kerätty yrityksen perustajalle hyödyllisiä linkkejä sekä liiketoiminnan harjoittamisesta Suomessa että yleistietoa Lahdesta ja Suomesta.

6.2 Sijoitu Lahden seudulle

Lahti on Suomen kahdeksanneksi suurin kaupunki ja 200 000 asukkaan maakunnan keskus. Lahti sijaitsee väestö- ja liiketoimintakeskuksiin nähden ihanteellisella paikalla Etelä-Suomessa pääväylien risteyksessä. Kahden tunnin säteellä Lahden seudusta asuu noin puolet Suomen väestöstä. Lahti on myös osa Suomen pääkaupungin, Helsingin ympäristöalueiden muodostamaa metropolialuetta. (56; 60: 3.)

Keskeinen sijainti Etelä-Suomen, Euroopan ja Venäjän markkinoiden läheisyydessä tarjoaa yrityksille kustannustehokkaan toimintaympäristön. Matka Helsinkiin kestää maantietä pitkin noin tunnin ja nopeimmalla henkilöjunalla 48 minuuttia. Joulukuussa 2010 käynnistyi uusi, nopea junayhteys Pietariin ja matka-aika Lahdesta Pietariin lyheni alle 3 tuntiin. (59; 60: 3–4.)

Lahden seudulla on pitkät perinteet yrittäjyydessä ja kaupankäynnissä, vahva teollinen osaaminen sekä runsaasti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Teollisuus on keskittynyt erityisesti seuraaville toimialoille: mekatroniikka, puu- ja huonekaluteollisuus, viljaklusteri, hyvinvointisektori sekä kauppa- ja palveluliiketoiminta. Lahden alueella on myös runsaasti perheyriä. (59.)

Lahden seudun vahvuusalueita ja osaamisen kärkiä ovat ympäristö- ja muotoiluosaaminen sekä käytännönläheinen innovaatiotoiminta. Ympäristötekniikan osaaminen on Lahden alueella maan huipputasoa – Lahden alueella sijaitsee Suomen toiseksi merkittävin ympäristöliiketoiminnan keskittymä. (62: 16.)

Lahden alueen keskeiset kilpailukykytekijät ovat

1. erinomainen logistinen sijainti
2. hyvät ja nopeat tie- ja raideyhteydet pääkaupunkiseudulle
3. nopea junayhteys Pietariin
4. metropolialueen toinen kasvukeskus
5. yli 100 000 asukkaan kaupunki ja 200 000 asukkaan maakunta
6. monipuolinen tarjonta toimitiloja ja yritystontteja
7. kilpailukykyinen kustannustaso
8. hyvä osaavan työvoiman saatavuus
9. yliopistokeskus, jonka muodostaa neljä yliopistoa ja ammattikorkeakoulu
10. viihtyisä yritys- ja asuinympäristö sekä monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet. (59: 6–7.)

Ajankohtaista tietoa Lahdesta venäjän kielellä saa seuraavilta sivuilta:

Helsinki-centre – Lahti: ru.lahti.fi

Lahti region: visitlahti.ru.

6.3 Yrityksen perustaminen Suomeen

Suomen yritys-elämä on 2000-luvulla kansainvälistynyt hyvää vauhtia ja ulkomaisten yritysten määrä Suomessa kasvaa edelleen. Moni maahanmuuttaja perustaa Suomeen tultuaan oman yrityksen työllistääkseen itsensä ja perheensä. Myös kansainväliset yhtiöt laajentavat toimintaansa Suomeen perustamalla tänne sivuliikkeen tai tytäryhtiön. (31: 187.)

Lahden alueen uusista yrityksistä arviolta 10 prosenttia on ulkomaalaisperusteisia: joko maahanmuuttajien tai ulkomaisten yritysten perustamia yrityksiä. Yrityksen perus-

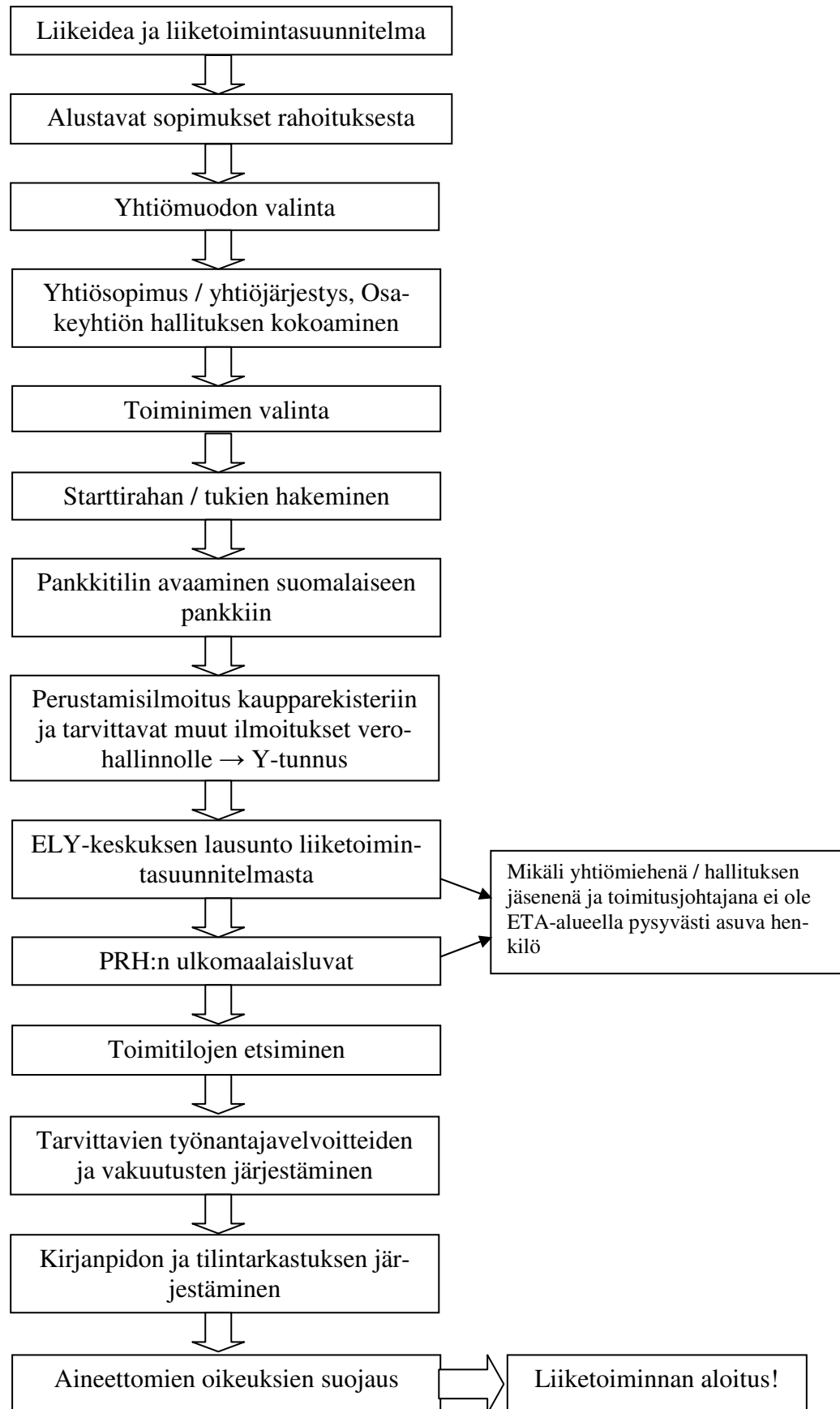
tavista maahanmuuttajista yli puolet kuitenkin on Suomen kansalaisia. Muista kansalaisuuksista suurin osa on virolaisia ja venäläisiä. (65, 66.)

Lainsäädännön mukaan Suomessa saavat harjoittaa liiketoimintaa ilman lupaa

- luonnolliset henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka Euroopan talousalueella (ETA)
- suomalaiset yritykset ja säätiöt
- Suomeen rekisteröityneet ulkomaisten yritysten tytäryhtiöt tai säätiöt, jotka on perustettu jonkin ETA-alueen valtion lainsäädännön mukaisesti ja joilla on pysyvä toimipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossain ETA-alueella sijaitsevassa valtiossa. (67: 18.)

Suurin osa ulkomaisista yrittäjistä ja yrityksen perustajista tulee Euroopan talousalueelta, jolloin he eivät tarvitse erityislupaa yrityksen perustamiseen Suomessa tai yrityksen johtotehtävissä toimimiseen. Sen sijaan luonnolliset ja juridiset henkilöt, joilla on pysyvä koti- tai päätoimipaikka ETA-alueen ulkopuolella, kuten Venäjällä, joutuvat tietyissä tapauksissa hakemaan luvan yrityksen toimintaa varten. (31: 187.)

Tässä käsikirjassa käydään läpi keskeiset ulkomaalaisen yrityksen perustamistoimet ja annetaan käytännön ohjeita perustamisprosessin läpikäyntiin. Prosessi on esitetty kuvassa 12.

Kuva 12. Ulkomaalaisen yrityksen perustamisprosessi

6.4 Yhtiömuodon valinta

Suomessa voi harjoittaa yritystoimintaa joko yksityisenä elinkeinonharjoittajana, vähintään yhden luonnollisen tai juridisen henkilön perustamassa yhtiössä tai osuuskunnassa. Yleisimpiä yritysmuotoja Suomessa ovat avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö. Venäläistä rajavastuuyhtiötä vastaava yhtiömuotoa ei ole Suomessa lainkaan. Vaihtoehtona on myös perustaa Suomeen sivuliike. (31: 193; 68.)

Lahden alueen ulkomaalaisomisteisista yrityksistä suurin osa on osakeyhtiömuotoisia. Osakeyhtiön perustaminen on helpoin ja yksinkertaisin tapa aloittaa liiketoiminta Suomessa. Alueella sijaitsee myös muita yhtiömuotoja olevia yrityksiä sekä yksityisiä elinkeinonharjoittajia, mutta ne ovat selvästi harvinaisempia. (65, 66.)

Yritystoiminnan valintaan vaikuttaa keskeisesti yhtiökumppaneiden lukumäärä, perustettavan yrityksen koko ja liikevaihto sekä yhtiömuotojen erilainen verotus. Pääperiaatteessa mitä suurempi on yrityksen liikevaihto ja toiminnan laajuus, sitä parempi vaihtoehto on valita yhtiömuodoksi osakeyhtiö. Ulkomaisten yrittäjien ja yritysten kannalta osakeyhtiössä on yleisesti ottaen pienempi toiminnan riski. (68.)

Tietoa suomalaisista yritysmuodoista saa venäjän kielellä Internet-sivulta:
www.infopankki.fi/ → Русский → Труд → Собственный бизнес

sekä englannin kielellä sivulta: www.yrityssuomi.fi → In English → Starting in business → Different forms of business.

6.4.1 Osakeyhtiö

Suomalainen osakeyhtiö vastaa pääpiirteissään venäläistä suljettua osakeyhtiötä. Osakeyhtiön perustajina voi olla yksi tai useampi henkilö tai yhteisö. Osakkaat vastaavat yhtiön sitoumuksista vain siihen sijoittamallaan pääomalla. Osakeyhtiön perustamiseksi laaditaan perustamissopimus. Sen liitteeksi laaditaan yhtiöjärjestys, jossa tulee ilmoittaa vähintään yhtiön toiminimi, kotipaikka ja toimiala. Jos osakkaita on enemmän kuin yksi, kannattaa osakkaiden lisäksi laatia erillinen osakassopimus. Osakeyhtiön on tehtävä perustamisilmoitus Patentti- ja rekisterihallitukselle sekä Verohallituk-

selle, jonka jälkeen se saa lainvoiman. Ennen ilmoituksen jättämistä osakepääoma on oltava maksettu. (69: 16.)

Osakkeenomistaja merkitsee perustamissopimuksessa määrätyn määrän osakkeita al-lekirjoittamalla sopimuksen. Yksityisessä osakeyhtiössä osakepääoman on oltava vähintään 2500 euroa. Ylintä päätäntävaltaa käyttävät osakkeenomistajat. He valitsevat yhtiölle hallituksen, tilintarkastajan sekä toimitusjohtajan niin haluttaessa. Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava pysyvä asuinpaikka tai kotipaikka ETA-alueella. Muussa tapauksessa heidän tarvitsee hakea lupa Patentti- ja rekisterihallitukselta yrityksen johtotehtävissä toimimiseksi. (69: 16; 70: 19.)

Osakeyhtiöitä on yksityisiä ja julkisia osakeyhtiöitä. Niiden keskeinen ero on se, että ainoastaan julkisen osakeyhtiön osakkeilla voi käydä kauppaa arvopaperimarkkinoilla. Lisäksi julkisen osakeyhtiön osuus pääoma on oltava vähintään 80 000 €. (31: 211.)

6.4.2 Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiöitä ovat avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Molemmissa yhtiömuodoissa tulee olla vähintään kaksi yhtiömiestä, jotka voivat olla joko luonnollisia tai juridisia henkilöitä. Jos yhtiömiehenä on yhtiö, sen omistajat ovat perustettavan yrityksen yhtiömiehiä. Avoimessa yhtiössä kaikki yhtiömiehet ovat vastuunalaisia eli he vastaavat yhtiön sitoumuksista koko omaisuudellaan ja päättävät yhtiön asioista yhdessä tai yhtiösopimuksen mukaisesti. Kommandiittiyhtiössä on sekä vastuunalaisia että äänettömiä yhtiömiehiä. Ainostaan vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiön sitoumuksista ja päätöksenteosta kuten avoimessa yhtiössäkin. Äänettömät yhtiömiehet sijoittavat yhtiöön yhtiöpanoksen, jolla he vastaavat yhtiön sitoumuksista. Äänettömällä yhtiömiehellä ei myöskään ole äänivaltaa yhtiön asioista päätettäessä. (69: 15.)

Henkilöyhtiöt syntyvät aina yhtiömiesten välisellä sopimuksella, jossa määrätään ainakin yhtiön toiminimi, kotikunta, toimiala, yhtiömiehet sekä kommandiittiyhtiön äänettömien yhtiömiesten yhtiöpanoksen määrä. Henkilöyhtiöiden on aina tehtävä perustamisilmoitus kaupparekisteriin ennen toiminnan aloittamista. Ainakin yhdellä vastuunalaisella yhtiömiehellä on oltava pysyvä asuinpaikka tai oikeushenkilöllä kotipaikka ETA-alueella. Muussa tapauksessa kaikille ETA-alueen ulkopuolisille yhtiömiehille on haettava lupa Patentti- ja rekisterihallitukselta. (70: 18; 31: 201.)

6.4.3 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen on yksinkertaisin keino alkaa harjoittaa liiketoimintaa Suomessa. Siinä yksi henkilö tai puoliset yhdessä perustavat yrityksen, jonka sitoumuksista he vastaavat koko omaisuudellaan ja päättävät yrityksen asioista itsenäisesti. Yritys on olemassa siitä hetkestä lähtien, kun sen toiminta alkaa. Toiminimen perustaminen edellyttää perusilmoituksen tekemistä Patentti- ja rekisterihallitukselle sekä Verohallitukselle vain silloin, jos yrityksellä on oma liiketila tai sen palveluksessa on joku muu kuin yrittäjän aviopuoliso tai jälkeläinen. ETA-alueen ulkopuolella asuva henkilö tarvitsee aina elinkeinonharjoittamisluvan, jonka myöntää hakemuksesta Patentti- ja rekisterihallitus. (31: 193–195; 69: 15.)

6.5 Toiminimen valinta

Suomessa ei voi olla olemassa kahta samannimistä yritystä. Yrityksen nimen valinnalle on myös asetettu useita ehtoja. Toiminimi rekisteröidään yrityksen rekisteröinnin yhteydessä ja sen soveltuvuus toiminimeksi tarkastetaan ennen tätä. Tarvittaessa nimi voidaan hylätä, jos sen rekisteröinnille löytyy este. Yritys voi jo ilmoitusta jättäessä esittää useampia nimivaihtoehtoja. (71.)

Toiminimessä on oltava yritysmuodon tunnus. Esimerkiksi osakeyhtiömuotoisen yrityksen toiminimessä on oltava maininta ”osakeyhtiö” tai ”oy”. Toiminimen tulee olla yksilöivä ja nimen tulee selvästi erottua rekisterissä jo olevista toiminimistä. Toiminimi ei myöskään saa olla sekoitettavissa toiseen suojattuun toiminimeen, tavaramerkkiin tai toissijaiseen tunnuksen. (72.)

Yrityksen nimen soveltuvuus toiminimeksi tutkitaan kaupparekisterissä kaupparekisteri-ilmoituksen jättämisen jälkeen. Yrityksen perustaja voi myös itse tutkia etukäteen nimen soveltuvuutta Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallinnon yhteisestä yritystietojärjestelmästä. European Business Register (EBR) tarjoaa virallista yritystietoa Euroopasta. Molemmat palvelut ovat saatavana suomen, ruotsin ja englannin kielellä. (73, 74.)

Eurooppalainen yritysrekisteri, European Business Register, sijaitsee osoitteessa: www.prh.fi -> In English -> Trade Register -> Information Services -> EBR European Business Register.

Suomalaisen yritysrekisterin osoite on: www.ytj.fi -> In English -> BIS Search.

Lisätietoa yrityksen toiminimen valitsemisesta antaa Patentti- ja rekisterihallitus englanninkielisellä Internet-sivullaan: www.prh.fi → In English → Trade Register → Company names.

6.6 Yritystoiminnan tuet ja pankkitilin avaaminen

Yritystoiminnan rahoittamiseksi Suomessa on mahdollista hakea taloudellista avustusta, lainaa tai lainantakausta. Julkiset rahoituspalvelut on tarkoitettu pääsääntöisesti Suomessa rekisteröidyille yhtiöille ja suunnattu ennen kaikkea pienille ja keskisuurille yrityksille sekä erilaisiin kehitys-, tutkimus- ja tuotekehitysprojekteihin. Käytännössä kehittämistukea myönnetään pääsääntöisesti ulkopuolisen asiantuntijan palkkaamiseksi esimerkiksi myynnin ja markkinoinnin kehittämistä varten. Tukien saamiseksi vaaditaan yleensä yksityiskohtainen liiketoimintasuunnitelma. (75; 76; 11.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja tai muu yrittäjä voi saada starttirahan, jolla tuetaan yritystoiminnan aloittamista sen alkuvaiheessa. Yrittäjyys edellyttää vähintään 15 prosentin omistajuutta yhtiöstä, minkä lisäksi henkilön on työskenneltävä yrityksessä ja toimittava sen hallituksessa. Starttiraha on henkilökohtainen: sillä turvataan yrittäjän toimeentulo yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen aikana enintään 18 kuukauden ajan. Tuen saaminen edellyttää muun muassa yrittäjäkokemusta tai -koulutusta, mahdollisuutta kannattavaan liiketoimintaan sekä tuen tarpeellisuutta yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulon kannalta. Lisäksi edellytetään, että starttiraha käytetään yritystoimintaan Suomessa. Uusyrityskeskus arvioi uuden yrittäjän liiketoimintasuunnitelman ja antaa lausunnon starttirahasta Työ- ja elinkeinotoimistolle, joka päättää starttirahan myöntämisestä. (76; 77; 65; 66.)

Yritystoiminnan rahoituspalveluja on saatavana seuraavista organisaatioista:

- **ELY-keskus:** Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tarjoavat yrityksille ja tuleville yrittäjille kehityspalveluja sekä valtion rahoitusta investointeihin, jotka kehittävät liiketoiminnan kilpailukykyä ja vaikuttavat suotuisasti työllistymiseen, kansainvälistymiseen, tuottavuuteen tai paikallisen liike-elämän rakenteeseen. ELY-keskuksen Internet-sivujen osoite on: www.ely-keskus.fi.
- **Työ- ja elinkeinotoimistot:** TE-toimistot myöntävät starttirahan aloittaville yrittäjille. TE-toimiston Internet-sivujen osoite on: www.mol.fi.
- **Finnvera Oyj:** Finnvera on valtion omistama erityisrahoittaja, joka tarjoaa rahoitusta yritystoiminnan alkuun, kasvuun ja kansainvälistymiseen tarjoamalla lainoja, takauksia, pääomasijoituksia sekä vientitakuuta. Finnveran Internet-sivujen osoite on: www.finnvera.fi.
- **Sitra:** Sitra on kansallinen tuote- ja kehitystoimintaa tukeva rahasto, joka tarjoaa kehitys- ja rahoituspalveluita. Sitran Internet-sivujen osoite on: www.sitra.fi.
- **Suomen Keksintösäätiö:** Keksintösäätiö antaa tukea ja rahoitusta alkuvaiheessa oleville yrityksille innovatiivisen idean tai keksinnön arviointiin, kehittämiseen ja kaupallistamiseen; neuvoo patentti- ja rahoitusasioissa ja avustaa rahoituksen hakemisessa. Keksintösäätiön Internet-sivujen osoite on: www.keksintosaatio.fi.
- **Tekes:** Kansallinen teknologioiden ja innovaatioiden kehittämiskeskus Tekes tarjoaa rahoitus- ja asiantuntijapalveluja kehityskohteisiin sekä teollisiin että tutkimusprojekteihin. Tekesin Internet-sivujen osoite on: www.tekes.fi.
- **Etpähä ry:** Eteläisen Päijät-Hämeen maaseudun kehittämissyhdystys tarjoaa kehittämistukea, investointitukea ja yrityksen käynnistystukea Hollolan, Nastolan, Orimattilan, Kärkölan ja Hämeenkosken alueella mikroyrityksille, maataloille ja maaseutumaisella alueella sijaitseville yrityksille. Yhdistyksen Internet-sivujen osoite on: www.etpaha.fi. (78; 79; 80; 81.)

Uuden ulkomaalaisen yrityksen täytyy avata Suomeen pankkitili ennen yrityksen rekisteröitymistä kaupparekisteriin. Tilin voi avata henkilö, joka pystyy todistamaan henkilöllisyytensä, tiedon tilin haltijasta sekä pankkitilin käyttötarkoituksen. Tilille täytyy tallettaa osakeyhtiön osuuspääoma ja maksaa rekisteröitymismaksu ennen

kaupparekisteri-ilmoituksen tekemistä. Osakeyhtiön tilin avaamista varten henkilön tulee esittää yhtiön päättävän toimielimen, yleensä hallituksen, päätös pankkitilin avaamisesta sekä henkilölle myönnetty valtuutus tilin avaamiseksi. Henkilöyhtiön tilin avaamiseksi tarvitaan yhtiösopimus, josta ilmenee yhtiömiesten nimet. (82.)

6.7 Viranomaisten luvat ja ilmoitukset

6.7.1 Yrityksen perustamisilmoitus

Pääsääntöisesti kaikissa yhtiömuodoissa tulee ennen toiminnan aloittamista tehdä yrityksen perusilmoitus kaupparekisteriin. Ainoastaan yksityisen elinkeinonharjoittajan ei tietyissä tapauksissa tarvitse ilmoitusta tehdä. Perusilmoitusta varten täytetään oikeaa yhtiömuotoa koskeva Y-lomake joko suomen tai ruotsin kielellä. Osa ilmoituslomakkeista on saatavana myös englanninkielellä. Samalla lomakkeella voidaan ilmoittaa liiketoiminnan aloittamisesta myös Verohallinnon rekistereihin, kuten ALV-rekisteriin, ennakonpidätysrekisteriin, työnantajarekisteriin sekä vakuutusverovelvollisten rekisteriin. Lomakkeet toimitetaan viranomaiselle joko henkilökohtaisesti, postitse tai sähköpostitse. Perusilmoituksen tekemisestä peritään taulukon 5 mukainen käsittelemäksu, jonka suuruus riippuu ilmoitustyypistä. (83; 84.)

Lomaketyypit yhtiömuodoittain ovat:

- Osakeyhtiö, osuuskunta, säätiö, yhdistys, muu yhteisö lomake Y1
- Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö lomake Y2
- Yksityinen elinkeinonharjoittaja lomake Y3

(85.)

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä tarjoaa Internet-sivuillaan englanninkieliset lomakepohjat sekä ohjeet lomakkeiden täyttämiseen: <http://www.ytj.fi> → In English → Forms and instructions.

Taulukko 5. Kaupparekisterimaksut eri yhtiömuodoilta vuonna 2010 (69: 15)

Toiminimi	75 €
Avoim yhtiö	180 €
Kommandiittiyhtiö	180 €
Osakeyhtiö	350 €
- aputoiminimi	75 €
Osuuskunta	350 €

Yritys saa Y-tunnuksen heti, kun sen jättämä perustamisilmoitus on kirjattu yritys- ja yhteisötietokantaan. Y-tunnus eli yritys- ja yhteisötunnus on viranomaisen antama tunnus, joka yksilöi yrityksen. Y-tunnus muodostuu seitsemästä numerosta, väliviivasta ja tarkastusmerkistä, eli sen on muotoa 1234567-8. Yrityksen tulee ilmoittaa Y-tunnuksensa liikekirjeissään ja lomakkeissaan, jos yritys on rekisteröity kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakonperintärekisteriin tai työnantajarekisteriin. (86; 87.)

Ulkomaisen yrityksen tulee ilmoittaa myös sivuliikkeen perustamisesta Suomeen. Sivuliikkeeksi käsitetään ulkomaisen organisaation tai säätiön toimipiste, joka harjoittaa pysyvää toimipaikasta käsin jatkuvaa liiketoimintaa Suomessa ulkomaisen organisaation nimiin ja lukuun. Myös tässä tapauksessa ETA-alueen ulkopuolella asuva yrittäjä tarvitsee Patentti- ja rekisterihallituksen luvan. Luvan jättämisestä veloitetaan käsitelymaksu ja sen liitteeksi tarvitaan useita asiakirjoja. (88.)

Lisätietoa sivuliikkeen rekisteröinnistä on saatavana Patentti- ja rekisterihallituksen englanninkieliseltä Internet-sivulta: www.prh.fi → In English → Trade Register → New Businesses → Branch of a foreign trader.

Patentti- ja rekisterihallituksen palvelut sekä kaupparekisterin paikalliset palvelut on saatavana Lahdessa Päijät-Hämeen työ- ja elinkeinotoimistossa sekä Lahden maistraatissa. Yhteystiedot löytyvät käsikirjan lopusta liitteestä 1.

6.7.2 Ilmoitukset verohallinnolle

Ulkomaiset yhteisöt rekisteröidään verohallinnon asiakkaiksi Uudenmaan verovirastossa, ja ne voivat ilmoittautua seuraaviin rekistereihin:

- kaupp- tai säätiörekisteri
- verohallinnon asiakasrekisteri
- arvonlisäverovelvollisten rekisteri
- työnantajarekisteri
- ennakkoperintärekisteri. (27: 14.)

Lahden alueella osakeyhtiöiden ja muiden yritysasiakkaiden palvelusta vastaa Sisä-Suomen yritysverotoimiston Lahden toimipiste. Verohallinnon henkilöasiakkaita sekä yksityisiä elinkeinonharjoittajia palvelee Päijät-Hämeen verotoimistossa. Verohallinnon yhteystiedot löytyvät liitteestä 1 ”Hyödyllisiä yhteystietoja” -kohdasta.

Ennakkoperintärekisteri

Ennakkoperintärekisteriin voi ilmoittautua yhtiöt ja elinkeinonharjoittajat, jotka harjoittavat tai aikoivat harjoittaa Suomessa tulonhankkimistoimintaa ansiotarkoituksessa. Toiminnan ei kuitenkaan tarvitse olla jatkuvaa eikä rekisteröinti ole pakollista. Vuodesta 2007 lähtien myös Suomessa tilapäisesti toimivat ulkomaiset yritykset sekä elinkeinonharjoittajat voivat hakeutua ennakkoperintärekisteriin. Rekisteröinnin hyötyinä on, että ulkomaiselle yritykselle maksetusta työkorvauksesta ei tarvitse periä lähdeveroa. (89: 1; 90.)

Mikäli yritys suorittaa Suomessa vain yksittäisiä työtehtäviä, jotka voidaan listata ja esittää niiden sopimukset viranomaisille, yrityksen kannattaa hakea 0 % - lähdeverokortti. Myöskään silloin ei työn teettäjän tarvitse periä lähdeveroa. Kortti on voimassa vain tiettyä työtehtävää varten. Jos yrityksellä on Suomessa useita työtehtäviä, yrityksen kannattaa hakeutua ennakkoperintärekisteriin. Rekisteröinti on voimassa määräajan. (90.)

Ilmoituksen voi tehdä yrityksen perustamisilmoituksen yhteydessä samalla Y-lomakkeella, jolla annetaan tiedot kaupparekisteriin. Jos yritys hakeutuu ennakkoperintärekisteriin myöhemmin ja yrityksellä on jo Y-tunnus, tulee ilmoitus tehdä yhtiömuodon mukaisella muutosilmoituslomakkeella. (89: 1.)

Lisätietoa ennakkoperintärekisteristä saa osoitteesta: www.vero.fi → in English → Tax Guide → Enterprise → Prepayment registration and liability to income tax of foreign businesses.

ALV-rekisteri

Arvonlisäverolain mukaan Suomessa tapahtuvasta tavaroiden tai palveluiden myynnistä, maahantuonnista ja yhteishankinnasta tulee suorittaa arvonlisävero, ALV (31: 257). Arvonlisäverovelvollisuus koskee myös ulkomaalaisia yrityksiä, jos tavaran myynti tapahtuu Suomessa liiketoiminnan muodossa ja yrityksellä on Suomessa pysyvä toimipaikka. Pysyväksi toimipaikaksi ei kuitenkaan lasketa Suomessa sijaitsevaa toimistoa, jos sieltä käsin ei hoideta tavaroiden tai palveluiden myyntiä. Siinä tapauksessa ostaja on velvollinen maksamaan arvonlisäveron. (91: 1–5.)

Arvonlisäverovelvollisen yrityksen liiketoiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus verohallinnolle suomen tai ruotsin kielellä. Uusi yritys voi tehdä ilmoituksen yrityksen perustamisilmoituksen yhteydessä samalla Y-lomakkeella, jolla annetaan tiedot kaupparekisteriin. Jos yritys hakeutuu arvonlisäverovelvollisten rekisteriin myöhemmin ja yrityksellä on jo Y-tunnus, tulee ilmoitus tehdä yhtiömuodon mukaisella muutosilmoituslomakkeella. (92: 80.)

Lisätietoa arvonlisäverosta saa osoitteesta: www.vero.fi → in English → Tax Guide → Value Added Taxation.

Työnantajarekisteri

Säännöllisesti palkkoja maksavan yrityksen täytyy ilmoittautua veroviraston työnantajarekisteriin, kun yrityksen palveluksessa on vähintään kaksi palkansaajaa yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Ilmoituksen voi tehdä samanaikaisesti yrityksen perustamisilmoituksen kanssa samalla Y-lomakkeella. Jos yritys hakeutuu työnantajarekiste-

riin myöhemmin ja yrityksellä on jo Y-tunnus, tulee ilmoitus tehdä yhtiömuodon mukaisella muutosilmoituslomakkeella. (31: 250.)

6.7.3 Patentti- ja rekisterihallituksen ulkomaalaisluvat

Yrityksen johto- ja vastuutehtävissä toimiminen edellyttää ulkomaalaisluvan hankkimista, mikäli henkilön pysyvä asuinpaikka on ETA-alueen ulkopuolella, esimerkiksi Venäjällä. Kansalaisuus ei siis vaikuta luvan tarpeeseen. Luvan myöntää hakemuksesta Patentti- ja rekisterihallitus. Lupa tarvitaan myös ETA-alueen ulkopuolella olevalle yhteisölle ja säätiölle sivuliikkeen perustamista varten. (93.)

Jokainen hakemus käsitellään tapauskohtaisesti, mutta yleisesti ottaen lupakäytäntö on varsin tiukka. Ulkomaalaisen yrityksen sivuliikkeelle on varsin todennäköistä saada lupa, mikäli yritys on rekisteröity asianmukaisesti kotimaassaan. Muiden yhtiömuotojen kohdalla lupia on myönnetty pääasiassa Sveitsissä pysyvästi asuville henkilöille. Venäläisen yrityksen kannalta voi olla käytännössä parempi vaihtoehto etsiä yritykseen mukaan Suomessa tai ETA-alueella pysyvästi asuva yhtiömies tai hallituksen jäsen sekä tarvittaessa toimitusjohtaja, jotta luvan pakollisuudelta vältyttäisiin. Kumppanin etsimisessä yrityksen kannattaa hyödyntää ennen kaikkea omia verkostojaan Suomessa. Kumppania voi etsiä myös liiketoimintapörssin kautta tai palkata tehtävään hallitusammattilainen. (93; 65.)

Osakeyhtiö

Osakeyhtiön toimitusjohtajan ja mahdollisen varatoimitusjohtajan on aina haettava lupa, mikäli hänellä ei ole pysyvää asuinpaikkaa ETA-alueella. Hallituksen jäsenistä vähintään yhdellä on oltava asuinpaikka ETA-alueella, jotta lupaa ei tarvita. Muussa tapauksessa kaikki hallituksen jäsenet tarvitsevat luvan. Sama koskee hallituksen varajäseniä, mahdollisia hallintoneuvoston jäseniä sekä selvitysmiehiä. Osakkeenomistajan asuin- tai kotipaikkaa ei sen sijaan ole rajoitettu, mutta käytännössä hallituksen jäseneltä edellytetään myös omistajuutta yhtiössä PRH:n luvan saamiseksi. Mikäli ulkomaalaisessa osakeyhtiössä ei ole kaupparekisteriin ilmoitettu ketään Suomessa pysyvästi asuvaa yllämainittua henkilöä, yrityksellä tulee olla Suomessa edustaja, joka voi ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja yhtiön puolesta. (93; 65.)

Avoim yhtiö ja kommandiittiyhtiö

Vähintään yhdellä avoimen yhtiön yhtiömiehellä ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisella yhtiömiehellä on oltava pysyvä asuin- tai kotipaikka ETA-alueella. Muussa tapauksessa kaikki yhtiömiehet tarvitsevat PRH:n luvan. Tällöin yhtiöllä tulee olla kaupparekisteriin merkitty Suomessa pysyvästi asuva edustaja, joka voi ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja yhtiön puolesta. Kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen asuin- tai kotipaikkaa ei ole rajoitettu. (93.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja tarvitsee PRH:n luvan, mikäli hän asuu pysyvästi ETA-alueen ulkopuolella. Elinkeinonharjoittajan täytyy myös valita ja ilmoittaa kaupparekisteriin Suomessa asuva edustaja. (31: 194.)

6.7.4 Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa

Suomessa ammattia tai elinkeinoa harjoittavat EU-maiden ulkopuoliset kansalaiset tarvitsevat Suomessa oleskelua varten elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan. Luvan saaminen edellyttää, että liiketoiminta on kannattavaa ja elinkeinonharjoittaja saa toiminnasta säännöllisen, riittävän suuren toimeentulon. Lupahakemus arvioidaan ELY-keskuksessa liiketoimintasuunnitelman ja muiden selvitysten avulla. (27: 5-6.)

Lupa on haettava yleensä ennen Suomeen saapumista Suomen edustustolta, mutta poikkeuksellisesti hakemuksen voi jättää Suomessa paikallispoliisille. Oleskeluluvan myöntää ensimmäistä kertaa haattaessa maahanmuuttovirasto ja tarvittaessa jatkoluvan myöntää poliisi. Hakemuksen vireille jättämisestä maksetaan käsittelymaksu. (27: 6; 30.)

6.7.5 Elinkeinon luvanvaraisuus

Eräille toimialoille on Suomessa säädelty luvanvaraisuus. Näin varmistetaan yhteiskunnan turvallisuus sekä suojellaan kuluttajia ja ympäristöä. Joillakin toimialoilla on ilmoittamisvelvollisuus, vaikka lupaa ei tarvita. Ennen yritystoiminnan aloittamista kannattaa tarkistaa, kuuluuko oma toimiala luvanvaraisiin tai ilmoitusvelvollisiin elin-

keinoihin, sillä lainsäädäntö muuttuu tältä osin jatkuvasti. Luvanvaraisia elinkeinoja on esimerkiksi alkoholiin, elintarvikkeisiin, terveydenhuoltoon, liikenteeseen sekä vartiointiin ja asekauppaan liittyvillä toimialoilla. (69: 18.)

Toimialasta riippuen lupia myöntävät seuraavat viranomaiset:

- Aluehallintovirasto (www.avi.fi)
- Turvatekniikan keskus TUKES (www.tukes.fi)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus STTV (www.sttv.fi)
- Tullilaitos (www.tulli.fi)
- Kuluttajavirasto (www.kuluttajavirasto.fi)
- Kuntien sosiaali- ja terveyslautakunnat (www.kunnat.net). (69: 18.)

Ilmoituksenvaraisista elinkeinoista ilmoituksia ottavat vastaan toimialasta riippuen edellisten lisäksi kunnan terveysviranomainen, kunnan terveystarkastaja tai Terveydenhuollon oikeusturvakeskus TEO (www.teo.fi). (69: 18.)

6.7.6 Muut luvat ja ilmoitukset

Elintarvikealan toimijan tulee hyväksyttää elintarvikehuoneisto valvontaviranomaisilla ennen toiminnan aloittamista tai muuttamista. Elintarvikehuoneistoiksi luetaan esimerkiksi kioskit, myymälät, ravintolat ja torikahvilat. (31: 245.)

Lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomaisille täytyy tehdä kirjallinen ilmoitus toiminnan aloittamisesta silloin, kun kyseessä on

- asuinalueelle sijoitettava työtila, josta voi aiheutua terveystahetta
- julkiset huvi-, kokoontumis- tai majoitushuoneistot, kuten hotellit, teatterit, lomaa-asunnot
- yleiseen käyttöön tarkoitettut saunat, uimahallit, uimarannat ja kylpylät
- eläinten pitoon tarkoitettut rakennukset ja aitaukset asemakaava-alueelle
- huoneistot ja laitokset, joiden hygieenisille olosuhteille on asetettu erityisiä velvoitteita, kuten kampaamot, kauneushoitolat, kuntosalit, päiväkodit, vanhainkodit ja koulut. (31: 246–247.)

6.8 Toimitilojen hankkiminen

Useimmat uudet yrityksen aloittavat liiketoiminnan vuokraamalla toimitilat. Liiketilojen tai liikekiinteistön osto saattaa tulla ajankohtaiseksi liiketoiminnan laajenemisen myötä. Toimitiloja hankkiessa kannattaa kiinnittää huomiota muun muassa tilojen soveltavuuteen omaan toimintaan sekä tilojen muunneltavuuteen. (94.)

Lahdessa ja sen ympäristössä on yrityksille runsaasti vapaita toimitiloja: toimisto- ja liiketilaa sekä teolliseen toimintaan ja varastointiin soveltuvaa tilaa. Lahden alueella on panostettu erityisesti logistiikka-alueiden kehittämiseen. Seudulla on runsaasti sekä luovutusvalmiita yritysalueita että käynnissä olevia merkittäviä uusia kehittämishankkeita. (60: 8, 12.)

Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakes ylläpitää toimitilapörssiä, joka sisältää Lahden alueen toimitila- ja tonttitarjonnan. Palvelu on käytettävissä ainoastaan Suomen kielellä, mutta sen käyttöopastusta sekä lisätietoa vapaista toimitiloista on saatavana Lakesista. (95.)

Toimitilapörssi Liike.info sijaitsee osoitteessa: www.liike.info → toimitilapörssi.

Toimitiloja Lahden alueella välittävät myös yksityiset kiinteistöyhtiöt, joita ovat esimerkiksi: Catella Property Oy (www.catella.fi) ja SRV (www.srv.fi).

6.9 Työnantajavelvoitteet: sosiaali- ja eläketurvamaksut

Työnantajana toimiva ulkomainen yritys joutuu huolehtimaan suomalaisista työnantajavelvoitteista, jos yrityksellä on kiinteä toimipaikka Suomessa. Näihin velvoitteisiin kuuluvat erilaiset sosiaaliturvaan liittyvät maksut, jotka työnantaja perii työntekijän palkasta ja tilittää ne maksunsaajalle. Poikkeuksena ovat ulkomailta lähetetyt työntekijät. (96.)

Työntekijän eläkevakuutus (TyEL)

Ulkomainen työnantaja on velvollinen järjestämään Suomessa työskenteleville työntekijöille eläketurvan ottamalla työntekijälle eläkevakuutuksen suomalaisesta eläkevakuutusyhtiöstä. Vakuutusmaksu on yli 20 % työntekijän palkasta, ja sen suuruus vaihtelee vuosittain maksettujen palkkojen perusteella. Vakuutusmaksuun sisältyy työntekijän maksuosuus, joka on riippuvainen työntekijän iästä. TyEL ei kuitenkaan koske työntekijää, joka on lähetetty Suomeen enintään kaksi vuotta jatkuvalle työkomennukselle. Jos työkomennus kestää yli kaksi vuotta, Eläketurvakeskus voi perustellusta syystä vapauttaa työnantajan vakuuttamisvelvollisuudesta, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi. (96.)

Työntekijän vakuutukset

Työntekijän tulee hankkia tapaturmavakuutus kaikille työntekijöille kansallisuudesta ja kotivaltiosta riippumatta kun työtä teetään Suomessa. Poikkeuksena ovat lähetetyt työntekijät silloin, jos lähtömaa kuuluu Suomen sosiaaliturvasopimusmaihin ja lähetetty työntekijä kuuluu lähtömaan vakuutukseen. Työnantajalta peritään myös ryhmähenkivakuutus sekä työttömyysvakuutusmaksu, joka on noin 1–3 prosenttia palkasta sisältäen työntekijän maksuosuuden. (96.)

6.10 Verotus

Tuloverotus

Suomessa kotipaikkaa pitävät yritykset ovat velvollisia maksamaan tuloveroa kaikista verotettavista tuloistaan. Mikäli yrityksellä ei ole kotipaikka Suomessa, verotetaan ainoastaan Suomesta käsin johdetusta toiminnasta tai Suomessa sijaitsevasta pysyvästä toimipaikasta käsin hankittua tuloa. Pääsääntöisesti Suomeen rekisteröityneen yrityksen katsotaan olevan verovelvollinen Suomessa. Yritysverokanta vuoden 2010 verovuodelle oli 26 prosenttia verotettavasta tulosta. (97.)

Yrityksen verotus riippuu yhtiömuodosta. Verotettavaksi tuloksi luetaan lähtökohtaisesti kaikkien yhtiömuotojen kohdalla kirjanpidon osoittama nettotulos. Yksityisen elinkeinonharjoittajan kohdalla verotetaan luonnollisen henkilön pääomatulon vero-

kannan mukaan, joka on 28 % (vuonna 2010). Henkilöyhtiöissä yhtiön tulos jaetaan yhtiömiesten kesken heidän henkilökohtaiseksi verotettavaksi tuloksi sovittujen tulo-osuuksien mukaisessa suhteessa. Sovellettava verokanta on myös 28 %. Osakeyhtiön sijaan maksaa yhtiöveroa 26 %:n verokannan mukaan. Osakkaat maksavat henkilökohtaista veroa samaan tapaan 28 %:n pääomaverokannan mukaan verotettavista osinkotuloista. (31: 309–311.)

Lisätietoa Suomen verojärjestelmästä tarjoaa Verohallinto: www.vero.fi → In English → Finnish tax system.

Arvonlisäverotus

Arvonlisäverolain mukaan Suomessa tapahtuvasta tavaroiden tai palveluiden myynnistä, maahantuonnista ja yhteishankinnasta tulee suorittaa arvonlisävero. Arvonlisävero tarkoittaa kulutusveroa, jonka kuluttaja maksaa osana ostamansa tuotteen hintaa ja jonka myyjä tilittää valtiolle. Mikäli ostajana on yritys tai yrittäjä, perityn arvonlisäveron saa vähentää verotuksessa, jos tavara tai palvelu käytetään arvonlisäverollisessa liiketoiminnassa. 1.7.2010 alkaen voimaan astuneet arvonlisäverokannat on esitetty taulukossa 6. (31: 257.)

Myynti on verotonta muun muassa seuraavissa tapauksissa:

- Myynti ei tapahdu Suomessa.
- Myynti ei tapahdu liiketoiminnan muodossa.
- Myynti on yhteisömyyntiä.
- Kyseessä on poikkeussäännös, joka koskee muun muassa yleishyödyllisiä yhteisöjä, uskonnollisia yhdyskuntia, vaikeavammaisia yrittäjiä ja vähäistä toimintaa.
- Tavara tai palvelu on säädetty verottomaksi. Näitä ovat esimerkiksi terveyden- ja sairaanhoito, sosiaalihuolto, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, rahoitus- ja vakuutuspalvelut, arpajaiset ja rahapelit, esiintymispalkkiot, eräät tekijänoikeudet, tilatut sanoma- ja aikakauslehdet, tietyt vesialukset ja ilma-alukset. (31: 257–258.)

Taulukko 6. Arvonlisäverokannat 1.7.2010 alkaen (98)

Yleinen verokanta	23 %
Alennettu vero: elintarvikkeet ja eläintenruoka	13 %
Alennettu vero: ravintolat ja pitopalvelu	13 %
Alennettu vero:	9 %
<ul style="list-style-type: none"> • matkustajaliikenne • Majoitustilan ja sataman käyttö • Liikuntapalvelut • Pääsymaksut teatteriin, sirkukseen, musiikki- ja tanssiesityksiin, elokuvaan, näyttelyihin, urheilutapahtumiin, eläintarhaan, museoon sekä muihin vastaaviin kulttuurilaitoksiin ja vapaa-ajan tapahtumiin • Lääkkeet • Kirjat • Tietyt televisiolupamaksusta saatavat korvaukset • Tietyt taide-esineet • Tekijänoikeusjärjestön saama korvaus tekijänoikeusmaksusta 	
Alennettu vero (1.1.2011 alkaen)	9 %
Kampaamopalvelut, polkupyörien, kenkien, nahkatavaroiden, vaatteiden ja liinavaatteiden pienet korjaustyöt.	

Lisätietoa arvonlisäverotuksesta saa Verohallinnon Internet-sivulta: www.vero.fi → In English → Tax guide → Value Added Taxation.

6.11 Yrityksen kirjanpito ja tilintarkastus

Suomessa kaikilla elinkeinotoimintaa harjoittavilla on kirjanpitolain nojalla kirjanpitovelvollisuus. Yhtiömuodoissa toimivien on aina pidettävä kirjanpitoa riippumatta siitä, harjoittaako yhtiö liiketoimintaa sillä hetkellä vai ei. Ammatinharjoittajilla on mahdollisuus yhdenkertaiseen kirjanpitoon, kun taas muissa yhtiömuodoissa kirjanpito on tehtävä kahdenkertaisena ja kansallisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti. Kirjanpitovelvollisen on myös laadittava kirjallinen tilinpäätös neljän kuukauden kuluessa ti-

likauden päättymisestä. Yritys voi hoitaa kirjanpidon itse tai ostaa kirjanpitopalvelut tilitoimistolta. (27: 15–16.)

Tilintarkastukseen sisältyy yrityksen kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon valvonta ja seuranta yrityksen tilikauden aikana. Tilintarkastajan tulee olla pätevä ammattilainen ja riippumaton yrityksestä ja sen johdosta. Auktorisoituja tilintarkastajia ovat HTM ja KHT tilintarkastajat. HTM tilintarkastaja on paikallisen kauppakamarin hyväksymä, kun taas KHT on keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Tietyissä tapauksissa yritys on velvollinen valitsemaan KHT-tilintarkastajan. Tilintarkastaja voidaan jättää kokonaan valitsematta, mikäli enintään yksi seuraavista ehdoista täyttyy:

1. taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
2. liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa
3. palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (99.)

6.12 Yrityksen aineettomien oikeuksien suojaus

Aineettoman omaisuuden suojajärjestelmä eli immateriaalijärjestelmä tarjoaa yritykselle mahdollisuuden saada yksinoikeuksia määräajaksi, esimerkiksi uuden tuotteen tai palvelun suojaamiseksi. Useat suojamuodot edellyttävät suojan hakemista viranomaiselta rekisteröinnin kautta. (70: 42–43.)

Taulukossa 7 on esitetty eri suojamuodot. Näiden lisäksi voidaan suojata yrityksen verkkotunnus eli domain-nimi. Verkkotunnuksen käyttöoikeuden saa rekisteröimällä ja tunnus on voimassa enintään kolme vuotta sen myöntämispäivästä lukien. (70: 43.)

Huomioitavaa on, että Suomessa saatu teollisoikeus on voimassa ainoastaan Suomessa. Suojaamista suunniteltaessa tuleekin harkita, kannattaako suojaus toteuttaa myös jossain muussa maassa. (70: 43.)

Taulukko 7. Eri suojamuodot käyttötarkoituksineen ja niiden voimassaoloaika (69: 17)

Suojamuoto	Käyttötarkoitus	Voimassaoloaika
Patentti	Suojaa tuotteen, laitteen tai menetelmät	20 vuotta, joissakin tapauksissa 25 vuotta
Hyödyllisyysmalli	Suojaa tuotteen tai laitteen	10 vuotta (4+4+2)
Tavaramerkki	Mahdollistaa erottamisen markkinoilla	Ikuinen, uudistaminen 10 vuoden välein
Mallioikeus	Suojaa tuotteen ulkomuodon	25 vuotta (uusiminen 5 vuoden välein)
Toiminimi	Suojaa yrityksen nimen	Ikuinen, kun yritys on toiminnassa
Tekijänoikeus	Suojaa teoksen	Elinikä + 70 vuotta
Liikesalaisuus	Suojaa tiedon, jolla on taloudellista merkitystä	Siihen asti, kunnes tulee julkiseksi

Asiaa koskevia tietoja saa Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) englanninkieliseltä Internet-sivulta: www.prh.fi/en.html.

Patentti- ja rekisterihallituksen palvelut ovat saatavana Päijät-Hämeen työ- ja elinkeinotoimistossa (TE-toimisto). Yhteystiedot löytyvät käsikirjan liitteestä 1 ”Hyödyllisiä yhteystietoja” -kohdasta.

6.13 Yrityksen ostaminen

Vaihtoehto uuden yrityksen perustamiselle on ostaa olemassa oleva, toimiva yritys tai liiketoiminta, tai ryhtyä yhtiökumppaniksi tai osakkaaksi jo olemassa olevaan yritykseen. Yritystoston kohteena voi olla yksityinen yritys, avoimen yhtiön tai kommandiitti-yhtiön osuus, osakeyhtiön kaikki osakkeet tai pääosa niistä. 60 prosenttia ulkomaisista yrityksistä sijoittuu Suomeen yritysostolla. Suomessa odotetaan tulevaisuudessa tapahtuvan suuri määrä yritysten sukupolvenvaihdoksia: arvioiden mukaan 60 –80 000 yritystä tulee vaihtamaan omistajaa muutamien seuraavien vuosien aikana. Yrityksen

jatkaa ei aina löydy perhepiiristä, joten yrityksen myynti ulkopuoliselle ostajalle on silloin vaihtoehto. (100; 46.)

Liiketoiminnan osto sisältää yleensä yrityksen käyttöomaisuuden, varastot, yrityksen toiminimen sekä liikearvon. Liikearvo muodostuu yrityksen organisaatiosta, asiakaskunnasta ja brandista. Vanhat verovelat ja muut piilevät riskit sen sijaan jäävät myyjän vastuulle. Toimitilat voidaan siirtää uudelle omistajalle vuokrasopimuksella. (101.)

Osakeyhtiön koko osakekannan oston myötä yritys siirtyy uudelle omistajalle velkoineen ja varoineen. Ostaja usein ottaa vastuun myös myyjän veloista, jolloin ostajan ei tarvitse neuvotella uusista luotoista. Ostajan tulee tutkia yrityksen taloudellinen tilanne, myyjän velvoitteet ja mahdolliset tulevat verot huolellisesti ennen kauppaa, mielellään asiantuntijan avustuksella. Myyntisopimukseen merkitään päivämäärä, johon asti myyjä on verovelvollinen. (101.)

Osakeyhtiön osakkeiden, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön osuuksien kaupan jälkeen yhtiö jatkaa toimintaansa entiseen malliin. Mikäli kauppa käsittää yli puolet osakkeista tai osuuksista, vanhat tappiot eivät ole enää vähennyskelpoisia. Avoimen yhtiön yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa yhtiön veroista kuluvan verovuoden loppuun asti. Osakeyhtiön osakkaat sen sijaan eivät ole vastuussa yhtiön veroista. Ennen kauppaa ostajan kannattaa tutkia yrityksen taloudellinen tilanne tilinpäätöstiedoista. (101.)

Suomen lainsäädännössä ei ole rajoitteita ulkomaisen omistukselle, vaan ulkomaalaiset voivat ostaa suomalaisen yrityksen. ETA-alueen ulkopuolelta tulevia henkilöitä ja yrityksiä koskevat saman säännöt yhtiöiden johto- ja vastuutehtävissä toimimisesta, kuin uutta yritystä perustettaessa. Arvopapereiden, kuten osakkeiden, omistuksen siirrostä on maksettava varainsiirtoveroa 1,6 % myyntihinnasta. Mikäli kauppaan sisältyy toimitiloja, niiden myyntihinnan osuudesta on maksettava varainsiirtoveroa 4 %. Sen sijaan avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön osakkuuden kaupasta ei makseta varainsiirtoveroa. (100; 102.)

Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakes ylläpitää liiketoimintapörssiä, joka sisältää Lahden alueen yritysten liiketoimintaan liittyviä ilmoituksia, esimerkiksi tiedot myytävistä yrityksistä ja liiketoiminnoista. Palvelu on käytettävissä ainoastaan suo-

men kielellä, mutta sen käyttöopastusta sekä lisätietoa yrityksen ostamisesta on saatavana Lakesista. Lakesin yhteystiedot löytyvät liitteestä 1 ”Hyödyllisiä yhteystietoja” -kohdasta. (103.)

Liiketoimintapörssi Liike.info sijaitsee osoitteessa: www.liike.info → Liiketoimintapörssi.

6.14 Franchising

Franchising tarkoittaa kahden itsenäisen yrityksen, franchise-antajan ja franchise-ottajan pitkäaikaista, sopimukseen perustuvaa yhteistyötä, jossa franchise-antaja antaa franchise-ottajalle oikeuden käyttää hallitsemaansa liiketoimintakonseptia ennalta määriteltujen ehtojen mukaisesti taloudellista vastiketta vastaan. Aikaisemmin franchising ei soveltunut kovin hyvin kansainvälistyvän yrityksen toimintamuodoksi. Yhteiskunnallinen kehitys, lainsäädännön tason parantuminen ja yrittämiselle myönteisemmän ilmapiirin kehittyminen ovat kuitenkin luoneet edellytyksen franchisingin yleistymiselle. Yleistymistä on tapahtunut kansainvälisessä liiketoiminnassa erityisesti merkkituotteen statuksen saaneiden tavaroiden ja palveluiden kohdalla. (14: 203; 104.)

Franchising-toiminnan etuja franchising-saajan kannalta ovat muun muassa valmis toimintamalli, joka helpottaa aloittavan yrittäjän tilannetta, valmis imago, lyhyt koulutus, ketjuyhteistyön tehokkuus, taloudellinen itsenäisyys, pienyrityksen joustavuus sekä franchising-antajan tarjoama tuki ja edellytykset tuloksen saavuttamiseksi. Suomessa on noin 200 franchising-ketjua, joista suuri osa toimii palvelujen tai kaupan alalla. Tunnettu ketjuja ovat esimerkiksi R-kioski, Kotipizza ja Café Picnic. (14: 202; 105.)

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä opinnäytetyössä käsiteltiin ulkomaisten yritysten sijoittumista Suomeen. Painopisteenä oli erityisesti venäläisten yritysten sijoittuminen Lahden alueelle. Työn toimeksiantaja, Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakes toimii Päijät-Hämeen kymmenen kunnan alueella ja on kiinnostunut houkuttelemaan alueellensa lisää venäläisiä yrityksiä. Toimeksiantona oli laatia venäläisille yrittäjille sijoittumiskäsikirja, jolla tuetaan ja edistetään yritysten sijoittumista Lahden alueelle.

Työn teoriaosassa käsiteltiin käsikirjan tekemisessä tarvittavia tietoja: ulkomaisten yritysten toimintaa ja sen säätelyä Suomessa, yritystoimintaa Venäjällä sekä Suomen ja Venäjän keskinäisiä sijoittumisia ja sijoituksia. Lisäksi selviteltiin Lahden alueen vahvuuksia ja kilpailukykytekijöitä yritysten sijoittumiskohteena. Teoriaosan tiedot kerättiin kirjallisista ja sähköisistä lähteistä.

Teoriaosan pohjalta selvisi, että ulkomaisiin investointeihin on aikaisemmin suhtauduttu varauksella useissa maissa, mutta 1990-luvulta alkaen kansainvälinen investointitoiminta on kasvanut ja suhtautuminen sitä kohtaan on muuttunut positiiviseksi. Ulkomaisista investoinneista on monenlaista hyötyä kohdemaan kansantaloudelle: ne muun muassa luovat työpaikkoja ja tuovat verotuloja. Suomen kansallinen kilpailukyky on kansainvälisissä vertailuissa erittäin hyvä. Esimerkiksi korruptio on nykypäivänä maailmanlaajuinen ongelma, mutta Suomessa sen esiintyvyys on häviävän pientä. Yritykset sijoittuvat Suomeen pääasiassa palvellakseen Suomen ja Pohjoismaiden markkinoita.

Kansainvälinen investointitoiminta Venäjällä on kasvanut merkittävästi vasta 2000-luvulla. Edelläkävijöitä ovat olleet suuret öljy- ja kaasuyhtiöt sekä metalli- ja televiestintäsektorin yritykset. Venäjä kiinnostaa myös sijoittumiskohteena, sillä sen kasvupotentiaali on jo tunnustettu monin paikoin. Myös Lahdessa on kiinnostuttu houkuttelemaan lisää venäläisiä yrityksiä alueelle. Lahden alueen kilpailukykytekijöitä ovat erityisesti sen logistinen sijainti, nopeat maantie- ja raideyhteydet sekä Venäjälle että Helsinkiin, edullinen kustannustaso ja alueen vahva teollinen perinne.

Empiriaosa koostui käsikirjan tekemisestä. Käsikirjassa esitetään selkeästi ja tiiviisti ulkomaisen yrityksen perustamisprosessi. Yrittäjät ohjataan etsimään lisätietoa oikeas-

ta paikasta ja ohjataan neuvontaan oikean, paikallisen asiantuntijan luokse. Lisäksi oppaassa kerrotaan lyhyesti yrityksen ostamisesta ja franchising-yrittäjyydestä kansainvälistymisen toimintamuotona. Käsikirjassa haluttiin painottaa paikallisten organisaatioiden roolia, joten opinnäytetyön liitteissä esitellään yrityksen perustajalle hyödylliset yhteystiedot Lahden alueelta ja hyödyllisiä Internet-sivuja. Empiriaosaa varten haastateltiin muutamia asiantuntijoita sekä käytettiin kirjallisia ja sähköisiä lähteitä.

Suomessa on lähtökohtaisesti elinkeinonharjoittamisvapaus kaikilla itseään ja omaisuuttaan hallitsevilla luonnollisilla henkilöillä tai yhteisöllä, joilla on asuin- tai kotipaikka Euroopan talousalueella. Venäläisiä tämä oikeus ei siis koske, joten he tarvitsevat joko Patentti- ja rekisterihallituksen luvan toimiakseen Suomessa tai ETA-alueella asuvan liikeyrityksen yritykseensä. Pääosin ulkomaisen yrityksen perustaminen ei poikkea suomalaisen yrityksen perustamisesta. Kun yritys on rekisteröity Suomeen, sillä on samat oikeudet kuin kotimaisilla yrityksillä koskien esimerkiksi liiketoiminnan tukien saamista.

Tutkimustehtävänä oli selvittää, kuinka venäläinen yritys voi aloittaa liiketoiminnan Lahden alueella. Mielestäni opinnäytetyön lopputulos vastaa tutkimustehtävää hyvin. Opinnäytetyön tekemisessä ei juuri ilmennyt suurempia ongelmia. Ainoastaan joitakin keskeisiä tilastotietoja jäi puuttumaan niiden tilastoinnin puutteen vuoksi. Esimerkiksi ulkomaalaisten rekisteröimistä yrityksistä ei pidetä kirjaa Lahdessa. Työn luotettavuus on myös hyvä, sillä lähteinä on käytetty tuoreita, luotettavia julkaisuja. Lisäksi haastatellut alan ammattilaiset ovat lukeneet ja kommentoineet käsikirjaosuutta. Käsikirjassa erityisesti on tärkeää, että kaikki faktat ovat oikein, jotta siitä olisi todellista hyötyä lukijalle.

Työn empiriaosa on erittäin käytännönläheinen ja siitä on konkreettista hyötyä toimeksiantajalle. Toimeksiantaja aikoo kevään 2011 aikana kääntää käsikirjan venäjän kielelle, jolloin sitä voidaan jakaa Lahteen sijoittumisesta kiinnostuneille yrittäjille. Myöhemmin käsikirjan voi kääntää myös muille kielille ja muokata sitä eri kohdemiin soveltuvaksi. Työn teoriaosa antaa myös kattavan selvityksen kansainvälisestä investointitoiminnasta, Venäjän yritys ympäristöstä ja ulkomaisten yritysten toiminnan säätelystä Suomessa aiheesta kiinnostuneille.

LÄHTEET

1. Yritysten henkilöstöstä noin 16 prosenttia työskenteli ulkomaisissa tytäryhtiöissä vuonna 2008. 2009. Tilastokeskus. Saatavissa: http://www.tilastokeskus.fi/til/ulkoy/2008/ulkoy_2008_2009-11-27_tie_001_fi.html [viitattu 19.10.2010].
2. Ulkomaisten tytäryhtiöiden lukumäärä maittain 2004–2008. 2009. Tilastokeskus. Saatavissa: http://www.tilastokeskus.fi/til/ulkoy/2008/ulkoy_2008_2009-11-27_tau_001_fi.html [viitattu 10.12.2010].
3. Suomen Venäjä-taloussuhteita tulee kehittää määrätietoisesti. 2007. Yritys-Suomi. Saatavissa: <http://www.yrityssuomi.fi/?contentID=9571&nodeid=13019> [viitattu 19.10.2010].
4. Invest In Finland. Saatavissa: http://www.investinfinland.fi/suomeksi/en_GB/suomeksi/ [viitattu 6.12.2010].
5. Lahden kaupunki - Kansainvälistymisstrategia. 2007. Saatavissa: <http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/D77332A223175634C2257180003BCD5F> [viitattu 19.10.2010].
6. Russia House -hanke. 2010. Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakes. Saatavissa: <http://www.lakes.fi/3348> [viitattu 19.10.2010].
7. Toiminta- ja tulosraportti tammi–kesäkuu 2010. 2010. Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy – Lakes.
8. Lakes – Organisaatio. 2010. Saatavissa: <http://www.lakes.fi/36> [viitattu 19.10.2010].
9. Kansainvälistymispalvelut. 2010. Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy. Saatavissa: <http://www.lakes.fi/44> [viitattu 1.12.2010].

10. Toimintasuunnitelma 2010. 2010. Lahden Alueen Kehittämissyhtiö Oy – Lakes.
11. Mustonen, D. Haastattelu 15.12.2010. Lahti: Lahden Alueen Kehittämissyhtiö Oy – Lakes.
12. Simola, H. 2009. Suomen ja Venäjän väliset investoinnit. BOFIT Online 7/2009. Saatavissa:
<http://www.bof.fi/bofit/tutkimus/tutkimusjulkaisut/online/2009/bon0709.htm>
[viitattu 10.10.2010].
13. Ulkomaiset yritykset Suomessa Invest in Finlandin, Suomen Pankin ja Tilastokeskuksen tilastoissa. 2008. Saatavissa:
http://www.bof.fi/NR/rdonlyres/7C4E2004-26CC-43E8-BDA2-D68703E6B73A/0/IIF_termisto_20080215.pdf [viitattu 17.10.2010].
14. Karhu, K. 2002. Kansainvälisen liiketoiminnan käsikirja. Helsinki: Edita Prima Oy.
15. Pajarinen, M. & Ylä-Anttila P. 2001. Maat kilpailevat investoinneista – teknologia vetää investointeja Suomeen. Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, ETLA. Helsinki: Taloustieto Oy.
16. Pajarinen, M. & Ylä-Anttila P. 1998. Ulkomaiset yritykset Suomessa – uhka vai mahdollisuus? Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, ETLA. Helsinki: Taloustieto Oy.
17. Yritysten kansainvälistyminen 2006. 2008. Tilastokeskus. Helsinki: Tilastokeskus.
18. Uudet ulkomaiset yritykset Suomessa 2008. 2009. Invest in Finland. Lehdistötiedote 13.2.2009. Saatavissa:
http://www.investinfinland.fi/presskit/releases2009/en_GB/Tiedote130209/
[viitattu 17.10.2010].

19. Russia's outward investment. 2008. Deutsche Bank Research. Saatavissa: http://www.dbresearch.com/PROD/DBR_INTERNET_EN-PROD/PROD000000000224964.pdf [viitattu 4.11.2010].
20. Lindström, M. 2004. Ulkomaiset yritykset Suomessa: investointimotiivit ja näkemykset toimintaympäristöstä. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, ETLA. Saatavissa: http://www.etla.fi/files/1079_Dp917.pdf [viitattu 17.10.2010].
21. Suomen kilpailukyky ja toimintaympäristö – kansainvälinen vertailu. 2003. Kauppa- ja teollisuusministeriön julkaisuja 6/2003. Helsinki: Edita Publishing Oy.
22. Rosendahl, J. 2010. Suomen kilpailukyky romahti lamavuosien tasolle. Aamulehti 19.5.2010. Saatavissa: <http://194.215.205.18/uutiset/kotimaa/suomen-kilpailukyky-romahti-lamavuosien-tasolle/179304> [viitattu 20.10.2010].
23. The Global Competitiveness Report 2010–2011 – Finland. 2010. World Economic Forum. Saatavissa: <http://www.weforum.org/documents/GCR10/index.html> [viitattu 20.10.2010].
24. Koulutus ja tutkimus Suomen vahvuuksia. 2007. Tekniikka & Talous. 19.1.2007. Saatavissa: <http://www.tekniikkatalous.fi/tk/article37513.ece> [viitattu 20.10.2010].
25. Corruption perception index 2010. Transparency International. Saatavissa: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/in_detail#1 [viitattu 15.12.2010].
26. Global corruption report 2009. Transparency International. Saatavissa: http://www.transparency.org/publications/publications/global_corruption_report/gcr2009 [viitattu 15.12.2010].
27. Ulkomaalaisen urakka. Ammattilaisen väylä Itämerellä -julkaisu. Saatavissa: <http://www.vayla.fi/suomi/UU.htm> [viitattu 24.10.2010].

28. Luvat ETA-alueen ulkopuolisille. 2010. Patentti- ja rekisterihallitus. Saatavissa:
<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/ulkomaalaisluvat.html> [viitattu 24.10.2010].
29. Luvanvaraiset elinkeinot. 2010. Yritys-Suomi. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?ContentID=9330&NodeID=15622>
[viitattu 24.10.2010].
30. Elinkeinonharjoittajan luvan hakeminen. 2010. Maahanmuuttovirasto. Saatavissa: <http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?path=8,2473,2706,2502> [viitattu 24.10.2010].
31. Holopainen, T. 2006. Establishing and Doing Business in Finland. Kauppakamarisarja. 3. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.
32. Moijanen, M. 2007. Venäjän federaation hallinnosta ja taloudesta. Teoksessa Venäjän liiketoiminnan perusopas, toim. Mirja Tiri. Helsinki: Suomalais-Venäläinen kauppakamariyhdistys – SVKK ry.
33. Lehto, J. & Salmi, A-M. 2007. Venäjän kaupan perusteet - opas Venäjänliiketoiminnan kasvun ja kehittämisen tueksi. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.
34. Venäjän talous vahvassa vedossa. 2006. Tilastokeskus. Saatavissa:
http://www.stat.fi/tup/tietotrendit/tt_03_06_venajan_talous.html [viitattu 15.12.2010].
35. Korhonen, I. 2010. Venäjän talouskehitys hakee suuntaansa. Teoksessa Venäjä kriisin jälkeen, toim. Laura Solanko. BOFIT Online 2010 No. 3. Saatavissa:
<http://www.bof.fi/NR/rdonlyres/B327A2B5-048E-4C74-999F-6684AC95855C/0/bon0310.pdf> [viitattu 8.11.2010].

36. Sutela, P. 2010. Venäjän pitkän aikavälin kasvu. Teoksessa Solanko, L. (toim.) Venäjä kriisin jälkeen. BOFIT Online 2010 No. 3. Saatavissa: <http://www.bof.fi/NR/rdonlyres/B327A2B5-048E-4C74-999F-6684AC95855C/0/bon0310.pdf> [viitattu 8.11.2010].
37. Venäjän talouden ja liiketoiminnan oppikirja. 2001. Etelä- Karjalan ammatti- korkeakoulun julkaisuja. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
38. Karhunen, P., Kosonen, R., Logrén, J. & Ovaska, K. 2008. Suomalaisyritysten strategiat Venäjän muuttuvassa liiketoimintaympäristössä. Helsinki: Helsingin kauppakorkeakoulu - HSE Print. Saatavissa: <http://hsepubl.lib.hse.fi/pdf/hseother/b84.pdf> [viitattu 26.10.2010].
39. Pajalin, A. 2007. Yritystoiminta Venäjällä. Teoksessa Venäjän liiketoiminnan perusopas, toim. Mirja Tiri. Helsinki: Suomalais-Venäläinen kauppakamariyhdistys – SVKK ry.
40. Orlov, V. 1996. Yritystoiminta Venäjällä. Lakimiesliiton kustannus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
41. Investoinnit ja investointiedellytykset Venäjällä. 2005. Kauppa- ja teollisuusministeriö. Helsinki: Edita Publishing Oy.
42. Ollus, S.-E. & Simola, H. 2006. Russia in the Finnish Economy. Sitra Reports 66. Helsinki: Edita Prima Ltd. Saatavissa: <http://www.sitra.fi/julkaisut/Raportti66.pdf> [viitattu 25.10.2010].
43. Shlyamin, V. A. 2008. Venäjän muuttuva liiketoimintaympäristö - Venäläis-suomalaisten taloussuhteiden kehitys. Boardman.
44. Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille, kanta maittain. 2010. Suomen Pankki: Saatavissa: http://www.suomenpankki.fi/Stats/default.aspx?r=/tilastot/maksutase_ja_suorat_sijoitukset/maksutase/suorat_sijoitukset_suomesta_kanta_maittain_fi [viitattu 25.10.2010].

45. Kheyfets, B. 2008. Russian investment abroad. The basic flows and features. Institute for world economics Hungarian academy of sciences. Saatavissa: <http://pdc.ceu.hu/archive/00005219/01/wp-184.pdf> [viitattu 9.11.2010].
46. Uudet ulkomaiset yritykset Suomessa 2009. 2010. Invest in Finland. Lehdistötiedote 16.3.2010. Saatavissa: http://www.investinfinland.fi/presskit/releases2009/en_GB/tiedote1603/ [viitattu 17.10.2010].
47. Ulkomaisten tytäryhtiöiden lukumäärä maittäin 2004–2008. 2009. Tilastokeskus. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/ulkoy/2008/ulkoy_2008_2009-11-27_tau_001_fi.html [viitattu 4.11.2010].
48. Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto maittäin 2004–2008. 2009. Tilastokeskus. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/ulkoy/2008/ulkoy_2008_2009-11-27_tau_002_fi.html [viitattu 4.11.2010].
49. Vahtra, P. 2007. Suurimmat venäläisyrietykset Suomessa. Electronic Publications of Pan-European Institute 17/2007. Saatavissa: http://www.tse.fi/FI/yksikot/erillislaitokset/pei/Documents/Julkaisut/Vahtra_172007.pdf [viitattu 10.10.2010].
50. Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen, kanta maittäin. 2010. Suomen Pankki. Saatavissa: http://www.suomenpankki.fi/Stats/default.aspx?r=/tilastot/maksutase_ja_suorat_sijoitukset/maksutase/suorat_sijoitukset_suomeen_kanta_maittain_fi [viitattu 10.10.2010].
51. Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen, virta maittäin. 2010. Suomen Pankki. Saatavissa: http://www.suomenpankki.fi/Stats/default.aspx?r=/tilastot/maksutase_ja_suorat_sijoitukset/maksutase/suorat_sijoitukset_suomeen_virta_maittain_fi [viitattu 10.10.2010].

52. Huovari, J., Kangasharju, A. & Alanen, A. 2001. Alueiden kilpailukyky. Pel-lervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT: 2001. Saatavissa:
http://www.ptt.fi/dokumentit/rap176_26060615.pdf [viitattu: 9.11.2010].
53. Alueiden kilpailukyky. 2009. Keskuskauppakamari. Saatavissa:
www.keskuskauppakamari.fi/content/download/7765/155748 [viitattu 9.11.2010].
54. Somerla, M. 2007. Yrityksen sijaintipaikkapäätökseen vaikuttavat tekijät ja alueiden kilpailukyky Suomessa. Tutkimusraportti 15. Lappeenrannan teknil-linen yliopisto, Lahden yksikkö, LIITU – Liiketoiminnan tutkimusyksikkö. Saatavissa:
<http://www.lut.fi/fi/lahti/publications/2007/Documents/Tutkimus%20Mariia%20Somerla%20%282%29.pdf> [viitattu 5.11.2010].
55. Rainisto, S. 2008. Kaupunkibrändi: paikan markkinoinnin teoriaa ja käytäntö-jä. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Tampere: Tampereen yli-opistopaino Oy.
56. Tietoja Lahdesta. 2010. Lahden kaupunki. Saatavissa:
<http://www.lahti.fi/www%5Ccms.nsf/pages/507863CE639BB6BEC2256FE70020C352?opendocument> [viitattu 12.11.2010].
57. Taskutilasto 2010–2011. 2010. Lahden kaupunki. Saatavissa:
[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/AD24BEE8C0B99CAAC225777B00302D02/\\$file/taskutilasto_2010.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/AD24BEE8C0B99CAAC225777B00302D02/$file/taskutilasto_2010.pdf) [viitattu 12.11.2010].
58. Suomi, L. 2010. Muuttovoitto vie Lahtea kohti suurten kaupunkien kärkeä. Etelä-Suomen Sanomat 23.11.2010, s. 4.
59. Yritysympäristö. Lahden seutu . 2010. Saatavissa:
<http://www.lahdenseutu.net/fi/yritysymparisto/?id=15> [viitattu 17.11.2010].
60. Sijoitu Lahden seudulle – yritysalueiden esite. 2010. Saatavissa:
http://erez.multiprint.fi/LAKES/359723_yritysalue.html [viitattu 6.11.2010].

61. Puttonen, K. 2010. Häme nousee, ellei Irlanti pilaa. Etelä-Suomen Sanomat 17.11.2010, s. 8.
62. Lahden alueen kilpailukyky- ja elinkeinostrategia 2009–2015. Saatavissa: http://www.lahdenseutu.net/filebank/2060-Lyhentamaton_Lahden_alueen_kilpailukuky_ja_elikeinostrategia_Low.pdf [viitattu 6.11.2010].
63. Valtuustoaloite. 2009. Lahden kaupunginhallitus. Saatavissa: <http://www.lahti.fi/kannat/lahasia.nsf/0486c97df4a5869d422565df0039b41d/c64c9b671d32a1f7c22576dd003d87af?OpenDocument> [viitattu 16.12.2010].
64. Aidantausta, M.-L. 2010. Lahteen houkutellaan venäläismatkailijoita. Etelä-Suomen Sanomat 30.11.2010, s.3.
65. Kunnarus, S. Haastattelu 15.12.2010. Lahti: Lahden alueen uusyrityskeskus ry.
66. Mantila, P. Haastattelu 15.12.2010. Lahti: Lahden alueen uusyrityskeskus ry.
67. Справочник для лиц, собирающихся учредить фирму в Финляндии. 2007. Центральная торговая палата Финляндии. Helsinki: SP-Paino Oy.
68. Регистрация бизнеса. Russian Club.net. Saatavissa: http://www.finland.russian-club.net/business_registration.html [viitattu 9.12.2010].
69. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle. 2010. Suomen Uusyrityskeskukset ry. Saatavissa: <http://www.perustamisopas.fi/main/> [viitattu 24.11.2010].
70. Yrityksen perustajan opas. 2009. Keskuskauppakamari. Helsinki: Edita Prima Oy.

71. Nimivaihtoehtoja tutkittavaksi kaupparekisteri-ilmoituksen yhteydessä. 2010. Patentti- ja rekisterihallitus. Saatavissa:
<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet/nimivaihtoehdot.html> [viitattu 24.11.2010].
72. Nimiohjeet. 2010. Patentti- ja rekisterihallitus. Saatavissa:
<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet/nimiohjeet.html> [viitattu 19.11.2010].
73. Business Information System – BIS-Search. 2010. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. Saatavissa:
<http://www.ytj.fi/english/yrityshaku.aspx?path=1704;1736;2052&kielikoodi=3> [viitattu 19.11.2010].
74. EBR European Business Register. 2010. National Board of Patents and Registration of Finland. Saatavissa:
<http://www.prh.fi/en/kaupparekisteri/tietopalvelut/ebr.html> [viitattu 19.11.2010].
75. Public business financing. 2008. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15375> [viitattu 9.12.2010].
76. Финансирование. 2005. Infopankki. Saatavissa: <http://www.infopankki.fi/RU/Rahoitus/> [viitattu 9.12.2010].
77. Starttiraha - aloittavan yrittäjän tuki. 2010. Työ- ja elinkeinotoimisto. Saatavissa: http://www.mol.fi/mol/fi/04_yrittaminen/05_starttiraha/index.jsp [viitattu 10.12.2010].
78. Business Development & Finance in Finland. Expat Finland. Saatavissa:
http://www.expatsfinland.com/entrepreneurship/development_and_finance.html [viitattu 10.12.2010].
79. Finnvera lyhyesti. Saatavissa: <http://www.finnvera.fi/> [viitattu 10.12.2010].

80. Rahoitus. 2010. Yritys-Suomi. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=14428> [viitattu 10.12.2010].
81. Eteläisen Päijät-Hämeen maaseudun kehittämissyhdistys – Etpähä ry. 2010. Saatavissa: <http://www.etpaha.fi/> [viitattu 16.12.2010].
82. Opening a bank account. 2009. Yritys-Suomi. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15336> [viitattu 9.12.2010].
83. New Businesses. 2010. National Board of Patents and Registration of Finland. Saatavissa:
http://www.prh.fi/en/kaupparekisteri/yrityksen_perustaminen/ilmoitusvelvollisuus.html [viitattu 19.11.2010].
84. How to file a Start-Up Notification. 2010. National Board of Patents and Registration of Finland. Saatavissa:
http://www.prh.fi/en/kaupparekisteri/yrityksen_perustaminen/perusilmoituksen_tekeminen.html [viitattu 19.11.2010].
85. Forms and instructions. 2010. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. Saatavissa:
<http://www.ytj.fi/english/services/forms-and-instructions> [viitattu 2.12.2010].
86. Mikä on Y-tunnus. 2010. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. Saatavissa:
<http://www.ytj.fi/mika-on-y-tunnus> [viitattu: 28.11.2010].
87. Kirjeet ja lomakkeet. 2010. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. Saatavissa:
<http://www.ytj.fi/mika-on-y-tunnus/kirjeet-ja-lomakkeet> [viitattu: 28.11.2010].
88. How to submit a Start-Up Notification of a branch of a foreign trader. 2010. National Board of Patents and Registration of Finland. Saatavissa:
http://www.prh.fi/en/kaupparekisteri/yrityksen_perustaminen/sivuliikkeen_perustaminen.html [viitattu 19.11.2010].

89. Ennakkoperintärekisteri. 2010. Verohallinto. Saatavissa:
<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=1512;55880> [viitattu 2.12.2010].
90. Prepayment registration and liability to income tax of foreign businesses. 2008. Finnish Tax Administration. Saatavissa:
http://www.vero.fi/?article=6140&domain=VERO_ENGLISH&path=488,493,514&language=ENG [viitattu 28.11.2010].
91. VAT registration of foreigners in Finland. 2010. Finnish Tax Administration. Saatavissa: <http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=1973;131426> [viitattu 28.11.2010].
92. Holopainen, T. (toim.). 2010. Yrityksen perustamisopas – Käytännön perustamistoimet. 19. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.
93. PRH:n luvat ETA -alueen ulkopuolelta oleville yrityksen johtotehtäviin ja sivuliikkeen perustamiseen. 2010. Saatavissa:
<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/ulkomaalaisluv at.html> [viitattu 28.11.2010].
94. Acquisition of commercial premises. 2007. Yritys-Suomi. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15335> [viitattu 10.12.2010].
95. Toimitilapörssi. Liike.info. Saatavissa: <http://www.liike.info/toimitilaporssi> [viitattu 6.12.2010].
96. Ulkomaisen yrityksen työnantajavelvoitteet. 2010. Yritys-Suomi. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=17558> [viitattu 2.12.2010].
97. Corporate taxation 2009 and 2010. 2010. Finnish Tax Administration. Saatavissa:
http://www.vero.fi/?article=1522&domain=VERO_ENGLISH&path=488,494,498&language=ENG [viitattu 28.11.2010].

98. Change in VAT rates as of 1 July 2010. 2010. Verohallinto. Saatavissa:
[http://www.vero.fi/?article=2511&domain=VERO_ENGLISH&path=488,489
&language=ENG](http://www.vero.fi/?article=2511&domain=VERO_ENGLISH&path=488,489&language=ENG) [viitattu 2.12.2010].
99. Electing an auditor 2010. Yritys-Suomi. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15330> [viitattu 10.12.2010].
100. Acquisition of a business. 2007. Enterprise Finland. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15366> [viitattu 4.12.2010].
101. Acquiring an Enterprise or its Business Operations. 2008. Enterprise Finland.
Saatavissa: <http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15368> [viitattu
4.12.2010].
102. Asset Transfer Tax. 2008. Enterprise Finland. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15369> [viitattu 10.12.2010].
103. Liiketoimintaporssi. Saatavissa: <http://www.liike.info/liiketoimintaporssi> [vii-
tattu 4.12.2010].
104. Franchisingkäsitteet. 2010. Suomen Franchising-Yhdistys ry. Saatavissa:
<http://www.franchising.fi/index.php?p=16> [viitattu 7.12.2010].
105. Franchising Operations. 2010. Enterprise Finland. Saatavissa:
<http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=15367> [viitattu 10.12.2010].
106. Uusyrityskeskus - Lahden alue. Saatavissa:
<http://uusyrityskeskukset.fi/lahti/index.php> [viitattu 7.12.2010].
107. Yritysneuvonta Päijät-Hämeen TE-toimistossa. Saatavissa: [http://www.ely-
kes-
kus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Asiointi/Documents/Esite_yritysneuvon
ta.pdf](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Asiointi/Documents/Esite_yritysneuvonta.pdf) [viitattu 16.12.2010].

108. Alueelliset kaupparekisteripalvelut. Saatavissa:
http://www.prh.fi/fi/prh_palvelut_ja_tietoa_prhsta/prh_asiointi_palvelupisteis/sa/alueelliset.html [viitattu 16.12.2010].
109. Sisä-Suomen yritysverotoimisto. Saatavissa:
http://www.vero.fi/?article=5157&domain=VERO_MAIN&path=5,420,757&language=FIN [viitattu 16.12.2010].
110. Päijät-Hämeen verotoimisto. 2010. Saatavissa:
http://www.vero.fi/?article=3315&domain=VERO_MAIN&path=5,420,672&language=FIN [viitattu 28.11.2010].
111. Yritystoiminta, teknologia ja innovaatiot - Häme. 2010. Hämeen ELY-keskus. Saatavissa: <http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Yritystoimintateknologiajainnovaatiot/Sivut/default.aspx> [viitattu 11.12.2010].
112. Lahden tiede- ja yrityspuisto. 2010. Saatavissa:
http://www.lahtisbp.fi/fi/lahden_tiede-_ja_yrityspuisto_oy [viitattu 16.12.2010].
113. Yrityksen perustaminen. 2010. Lahden tiede- ja yrityspuisto. Saatavissa:
http://www.lahtisbp.fi/fi/yrityksen_perustaminen [viitattu 16.12.2010].
114. Hämeen kauppakamari. Saatavissa: <http://www.hamechamber.fi/> [viitattu 16.12.2010].
115. Hämeen Venäjän kauppa kilta ry. Saatavissa:
<http://www.venajankauppakilta.fi/> [viitattu 16.12.2010].

HYÖDYLLISIÄ YHTEYSTIETOJA

Lahden Alueen Kehittämissyhtiö Oy - LAKES

Lahden Alueen Kehittämissyhtiö Oy – Lakes on alueellinen kehittäjäorganisaatio. Lakesin ydintehtäviä ovat alueen yrityspalvelut, sijoittumispalvelut, elinkeinopoliitiikan koordinointi sekä alueen markkinointi ja elinkeinopoliittinen edunvalvonta Suomessa ja ulkomailla. Lakes toimii Päijät-Hämeessä kymmenen kunnan alueella. Nämä ovat: Artjärvi, Asikkala, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila ja Padasjoki. Yhtiön toimitilat sijaitsevat Lahdessa Askonkadulla, minkä lisäksi Heinolassa on yksi toimipiste yrityspalvelu-päivystystä varten. Lakesilla on tytäryhtiö Lahti Travel Oy, joka huolehtii alueen matkailupalveluista. (6: 5; 7.)

Palvelua on saatavana Lakesissa venäjäksi, suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Lahden Alueen Kehittämissyhtiö Oy - LAKES

Askonkatu 9 F

15100 Lahti

Puhelin +358 207-809-320

Faksi +358 207-809-321

www.lakes.fi/russian

Lahden alueen uusyrityskeskus ry

Uusyrityskeskus neuvoo oman yritystoiminnan aloittamista suunnittelevia henkilöitä. Palveluihin sisältyvät muun muassa liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman arviointi ja kehittäminen, rahoitustarpeiden ja -lähteiden arviointi, toiminnan kannattavuuden suunnittelu sekä neuvonta vakuutustarpeista, verotuksesta, yritysmuodon valinnasta ja tarvittavista viranomaisyhteyksistä. Uusyrityskeskuksen palvelu on henkilökohtaista, maksutonta ja luottamuksellista. Lahden alueen uusyrityskeskuksen toiminta-alueeseen kuuluvat Artjärvi, Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä. (106.)

Lahden uusyrityskeskus palvelee suomen ja englannin kielellä.

Lahden alueen uusyrityskeskus ry
Askonkatu 9 B, 4. kerros
15100 Lahti
Puhelin +358-10-420-8110
Arkisin klo 8-16
www.uusyrityskeskukset.fi/lahti

Päijät-Hämeen työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto)

Päijät-Hämeen työ- ja elinkeinotoimistossa on saatavana Patentti- ja rekisterihallituksen alueelliset peruspalvelut, esimerkiksi patentin oppaita, lomakkeita, hinnastoja ja esitteitä sekä aiheeseen liittyvää yleisneuvontaa. (107.)

Päijät-Hämeen työ- ja elinkeinotoimisto, @pesti
Kauppakatu 11
15140 Lahti
Puhelin 010-19-4038, 010-60-40038
Faksi 010-60-45148
Asiakaspalvelu avoinna ma-pe klo 9.00–15.45
www.mol.fi/toimistot/paijat-hame

Verohallinto

Verohallinnon toimipisteissä on saatavana Verohallinnon ja Patentti- ja rekisterihallituksen yhteisiä ilmoituslomakkeita. Lomakkeita otetaan vastaan, mutta kaupparekisterin käsittelymaksuja ei voi maksaa näissä toimipisteissä. (108.)

Sisä-Suomen yritysverotoimiston Lahden toimipiste vastaa osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöasiakkaiden palvelusta ja ohjauksesta, asiakastiedoista, verotuksesta sekä verotuksen yhteydessä tapahtuvasta verovalvonnasta. (109.)

Sisä-Suomen yritysverotoimisto

Lahden toimipiste

PL 242

Kirkkokatu 12 B

15141 Lahti

Puhelin +358-3-5893-600

Faksi +358-3-5893-747

Avoimna arkisin 9.00–16.15, asiakirjojen vastaanotto 8.00–16.15

www.vero.fi → in English

Verohallinnon henkilöasiakkaita sekä yksityisiä elinkeinonharjoittajia palvelee Lahden alueella Päijät-Hämeen verotoimistossa. Yksikön toimialue kattaa seuraavat kunnat: Artjärvi, Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä. (110.)

Päijät-Hämeen verotoimisto

Kirkkokatu 12 B

PL 70

15141 Lahti

Puhelin +358-3-5893-600

Faksi +358-3-5893-664

Avoimna arkisin 9.00–16.15, asiakirjojen vastaanotto 8.00–16.15

www.vero.fi → in English

Uudet yrittäjät myös ajanvarauksella

Puhelin +358-3-5893-809

Verotoimistolla on toimipisteet myös Heinolassa (Rauhankatu 3 A) sekä Sysmässä (Sysmäntie 36).

Maistraatti

Maistraatit toimivat kaupparekisterin paikallisviranomaisina. Lahden maistraatista saa lomakkeita, oppaita, esitteitä, kaupparekisteriotteita ja yleisneuvontaa kaupparekisteriasioissa. Siellä myös otetaan vastaan ilmoituksia ja käsittelymaksuja. (108.)

Lahden Maistraatti

Salininkatu 3

15100 Lahti

Keskus 071873-0171

Avoimna ma-pe klo 9.00-16.15

www.maistraatti.fi/en

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Hämeen ELY-keskus tarjoaa pk-yrityksille neuvonta-, koulutus- ja kehittämisspalveluja sekä rahoitusta yritystoiminnan perustamista, kasvua ja kehittymistä varten. ELY-keskuksessa on palveluja sekä yrityksen perustajalle että toimintaansa kehittäväälle yritykselle. Tekesin teknologia- ja innovaatioasiantuntijoiden rahoitus- ja asiantuntijapalvelut ovat myös alueellisesti asiakkaiden saatavilla ELY-keskuksessa. Hämeen ELY-keskuksen toiminta-alueeseen kuuluvat Kanta- ja Päijät-Hämeen maakunnat. (111.)

Hämeen ELY-keskus palvelee suomen, ruotsin ja englannin kielellä.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kirkkokatu 12

15110 Lahti

Postiosoite: PL 29, 15141 Lahti

Puhelin +358-20-636-0130

Faksi +358-3-589-9520

Avoimna arkisin klo 8–16.15

www.ely-keskus.fi/en

Lahden tiede- ja yrityspuisto

Lahden tiede- ja yrityspuisto on pohjoismaiden johtava cleantech-keskus, joka tarjoaa rahoitus- ja sijoittumispalveluita sekä järjestää tapahtumia ja kontakteja cleantech-alan kasvuyrityksille. Lahden tiede- ja yrityspuisto myös kehittää alueen innovaatiotoimintaa ja koordinoi suomalaisten cleantech-liiketoiminnan edistämistä ulkomailla. (112.)

Lahden tiede- ja yrityspuistoon kuuluu yrityshautomo, joka tarjoaa palveluita uusille yrittäjille ja auttaa heidät liiketoiminnan alkuun. Hautomon asiakkaiksi tulevilta henkilöiltä ja yrityksiltä edellytetään ainutlaatuista liikeideaa, jossa on kasvupotentiaalia ja mahdollisuus kannattavaan liiketoimintaan. (113.)

Lahden tiede- ja yrityspuisto Oy

Niemenkatu 73

15140 LAHTI

Puhelin +358-3-8114-11

Faksi +358-3-8833-000

www.lahtisbp.fi/en

Hämeen kauppakamari

Kauppakamarin tehtävänä on parantaa yritysten toimintaedellytyksiä ja turvata yritysten kilpailukyky yhteiskunnalliseen päätöksentekoon vaikuttamalla. Lisäksi Hämeen kauppakamari edistää alueensa yritysten verkostoitumista sekä tarjoaa jäsenilleen tietoa, palveluja ja kontakteja. Hämeen kauppakamari toimii Päijät-Hämeen maakunnan sekä Hämeenlinnan ja Forssan seutukuntien alueella. (114.)

Hämeen kauppakamari

Rauhankatu 10

15110 Lahti

Puhelin +358-75-7566-700

Faksi +358-75-7566-701

www.hamechamber.fi → In English

Hämeen Venäjän kaupan kilta ry

Hämeen Venäjän kaupan kilta toimii jäsentensä muodostamana yhdistyksenä, jonka tarkoituksena on edistää jäsentensä idänkauppaa sekä siihen liittyvän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämistä Hämeessä. Kilta toimii kokemusten ja tiedonvaihdon foorumina, järjestää seminaareja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia, hoitaa viranomaisyhteyksiä sekä tekee yhteistyötä eri organisaatioiden kanssa Suomessa ja ulkomailla.
(115.)

Hämeen Venäjän kaupan kilta

Rauhankatu 10

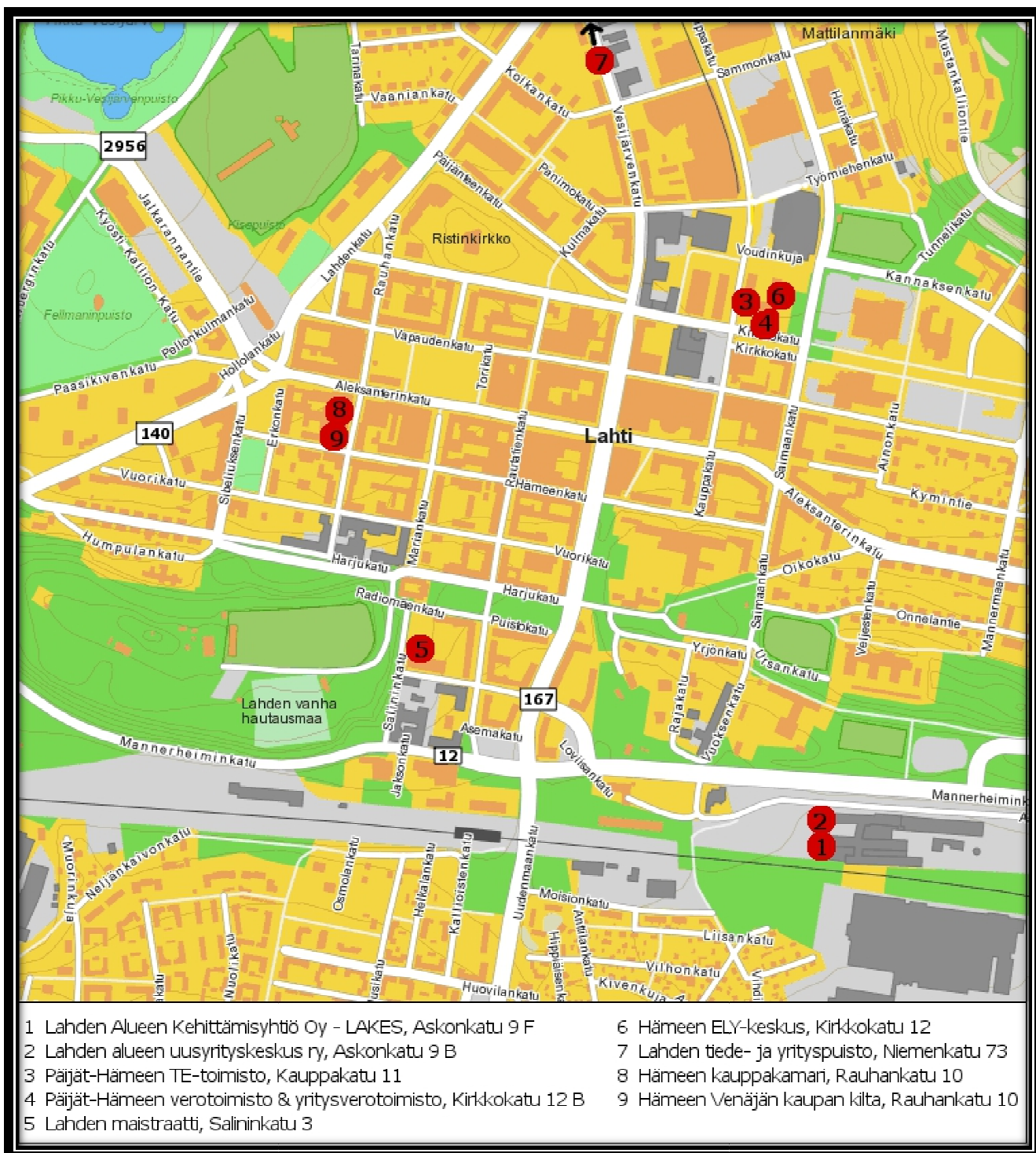
15110 Lahti

Puhelin +358-3-880-9337

Faksi +358-3-880-9330

www.venajankauppakilta.fi → по-русски

YRITYKSEN PERUSTAJAN KESKEISET PALVELUT KARTALLA

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Organisaatioita

Moskovan suurlähetystö sekä Suomen pääkonsulaatti Pietarissa
www.finland.org.ru/fi/

Venäjän Suurlähetystö Suomessa www.rusembassy.fi

Venäjän Federaation kaupallinen edustusto Suomessa www.rusfintrade.ru

Suomen Tulli www.tulli.fi

Suomalais-Venäläinen Kauppakamari www.finruscc.fi

Suomi-Venäjäseura www.venajaseura.com

Hämeen Kauppakamari www.hamechamber.fi

Hämeen Venäjän-kaupan kiltä ry www.venajankauppakilta.fi/

Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi/ → русский

Yrittäjyys Suomessa www.yrityssuomi.fi/ → In English

Liiketoiminta Lahdessa ja Suomessa

Хельсинки-центр www.helsinki.ru

Инфо-Финляндия www.info-finlandia.ru

Инфобанк www.infopankki.fi

Finnfacts rus.finnfacts.fi

Всё обо всём в Финляндии www.vse.fi

Русский Клуб www.russian-club.net

Организация фирм в Финляндии www.finregfirm.ru

Организация бизнеса в Финляндии www.suomibiz.ru

Tietoa Lahdesta ja Suomesta

Visit Lahti visitlahti.ru

Регион Лахти http://erez.multiprint.fi/Lahti_travel/344477RUS.html

Finnish.ru <http://finnish.ru>

Visit Finland www.finlandforyou.com → русский